POLIROM

Claudia GOLEA

French Coca-Cola

BIBLIOTECA DE DUMINICĂ

BIBLIOTECA DE DUMINICĂ

Colecție coordonată de Lucian Dan Teodorovici

Claudia Golea (n. 1968) a urmat cursurile Facultății de Litere (secția japoneză-engleză) din cadrul Universității București. A studiat un an literatura japoneză la Universitatea Tokyo. Din 1992 pînă în 1997 a locuit în Tokyo, apoi, pînă în 1998, în Cairo. Volume publicate: *Planeta Tokyo*, Nemira, 1998; *Tokyo by night*, Nemira, 2000. La Editura Polirom a mai publicat: *Vară în Siam*, în 2004, precum și rediția romanelor *Planeta Tokyo* și *Tokyo by night (Planeta Tokyo 2)*, ambele în 2005.

© 2005 by Editura Polirom

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4 ; P.O. BOX 266, 700506
București, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33, O.P. 37 ;
P.O. BOX 1-728, 030174

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României :

GOLEA, CLAUDIA

French Coca-Cola/ Claudia Golea. – Iași : Polirom, 2005.

ISBN : 973-46-0141-5

821.135.1-31

Printed in ROMANIA

Claudia GOLEA

French Coca-Cola

ROMAN

POLIROM
2005

„Îţi introduc penisul meu
lung şi negru în gură, România."

Manifest anarhist şi alte fracturi
(Marius Ianuş)

PARTEA I

1
Bangui

Avionul începu să coboare și m-am trezit brusc din visul care-mi comemora ultimele ore. Se făcea că mă plimbam nonșalantă pe Riviera. Simțeam sub tălpi nisipul fierbinte al plajelor Coastei de Azur și vedeam în fața ochilor albastrul infinit al Mediteranei. Aceasta însă nu satisfăcea curiozitatea mea de copil. Îi întorceam spatele mării și intram pe ușa dinspre plajă a hotelului Negresco. Treceam în viteză de recepție și intram în holul somptuos, cu canapele și fotolii luxoase, lumini indiscrete și oameni bogați. Alergam pe coridorul acoperit cu covorul persan roșu-purpuriu și urcam apoi în liftul cu oglinzi și tapițerii care mă ducea direct la etajul doi. Acolo era apartamentul nostru, un apartament în care stătuse odinioară un anume domn Napoleon și ale cărui săli de baie erau prevăzute în prezent cu W.C.-uri, chiuvete și bideuri din aur. Se făcea apoi că nu mai era secolul XX, ci cîndva cu mult timp în urmă. Stăteam toată ziua în

acel apartament somptuos și priveam pe fereastră la superbele ape albastre ale Mediteranei. Locuiam în apartament împreună cu cîteva zeci de canișI albi ca mielușeii. Ieșeau uneori pe balcon și urechile imaculate și buclate le fluturau gingaș în briza Mistralului. Veneau apoi să se refugieze în falduri rochiei mele bufante și se împiedicau uneori printre arcurile crinolinei.

Acest frumos film narcisist mi-a fost întrerupt de coborîrea sacadată a avionului. Mi-am frecat pleoapele și mi-am întors capul spre hublou. Vedeam acei aburi stranii și, prin cîteva locuri pe care le lăsaseră libere, acel amestec de verde intens și roșu-cafeniu. „În zece minute vom ateriza la Bangui. Vă rugăm să vă puneți centurile de siguranță". Deci acesta era locul unde tata fusese trimis ca diplomat și unde urma să petrecem cîțiva ani : *Banghi*... Mda, se potrivea cu peisajul de jos ; părea un loc cu adevărat zbanghiu.

Mama s-a aplecat spre mine și m-a legat cu centura de scaun. M-a făcut astfel să iau din nou cunoștință de timpul în care ne aflam și de mine însămi. Purtam un pulover roșu cu dungi galbene, albastre și verzi și niște blugi ponosiți evazați. Purtam plete șatene care-mi cădeau pînă la umeri și un breton care-mi cădea peste ochelarii cu dioptrii imense prin care, și așa, nu vedeam cine știe ce. Ei da, eram în 1972, iar eu, născută în 1968, eram un produs tipic al Revoluției, al Eliberării... sau,

mă rog, în limbajul mai puțin poetic al României comuniste, eram un „decreței".

Avionul luă în sfîrșit contact cu solul și începu să alerge pe pista denivelată. Nici nu încetini și aproape că opri brusc la cîțiva metri de o clădire joasă deasupra căreia scria cu majuscule AEROPORTUL INTERNAȚIONAL BANGUI. Nu am intrat însă în ea. La capătul scărilor avionului ne aștepta un jeep cu un domn alb și unul negru alături.

— Bine ați venit la Bangui, tovarășu' Golea ! Sînt Ionică, șoferul ambasadei, și dînsul este domnul Aristide Bonzaville, spuse Ionică, arătînd spre africanul din dreapta lui.

Peisajul din fundal era la fel de neașteptat ca personajele. În spate, verdele puternic și luxuriant al junglei îți lua ochii, iar ceva mai aproape – pămîntul roșu-cafeniu în mîlul căruia ploua atît de intens, încît ieșeau acei aburi imenși, ca de sfîrșit de lume. Aveam să aflu mai tîrziu că în Africa ecuatorială existau două anotimpuri : cel fierbinte și secetos și cel ploios. Aterizasem în timpul celui ploios, care dura șase luni pe an.

— Bine ați venit în Republica Centrafricană ! ne întîmpină cu palma la tîmplă și în poziție de drepți vînjosul negru din stînga lui Ionică.

Să fi avut vreo 35-40 de ani. Purta o uniformă cafeniu-kaki, șapcă militară și cîțiva epoleți aurii.

— Simțiți-vă ca acasă și primiți, vă rugăm, complimentele Majestății Sale Jean-Bedel Bokassa.

Aristide Bonzaville ne făcu apoi semn să ne punem bagajele în portbagaj și să urcăm pe bancheta din spate a jeep-ului.

— N-aveți nevoie de viză. Sînteți diplomați, așa că vă pun eu ștampila. Vă rog! făcu el, întorcîndu-se spre tata.

Tata îi întinse două pașapoarte, iar Aristide le răsfoi și le ștampilă cîte o pagină cu instrumentul pe care și-l scosese din servietă.

— Eu și domnul Ionică vă conducem acum spre reședința ambasadei române, spuse el pompos.

Partea din spate a jeep-ului era prevăzută cu un acoperiș impermeabil negru – un fel de umbrelă mai largă – și aceasta făcea să nu ne plouă direct în cap. Drumul ne conducea direct prin junglă: de-o parte și de alta aveam verdele incredibil al baobabilor, palmierilor și cocotierilor. Din solul roșu-cafeniu ieșeau de zor acei aburi stranii. Am mers mult, foarte mult, iar drumul părea să se prelungească la infinit cînd, deodată, apărură pe ambele laturi cocioabele viu colorate. Erau compuse, în cel mai fericit caz, din scînduri și aveau acoperișuri de paie și frunze. Acolo unde nu ajunseseră scîndurile, pereții erau peticiți cu materiale plastice roz, bleu, vernil, galbene..., probabil părți ale unor vechi oale, ligheane sau bidoane. Bărbați și femei cu pielea neagră, mai mult dezbrăcați decît îmbrăcați, își făceau de lucru în preajma acestora, sub ploaia torențială. Nu mai văzusem

niciodată o privelişte atît de sexy. Sînii bombastici şi negri ai femeilor tinere şi cei negri, veştejiţi ai femeilor în vîrstă se expuneau fără fasoane tuturor celor care ar fi putut fi interesaţi. Stropii ploii ecuatoriale îi biciuiau cu tărie, prelingîndu-se apoi lasciv în jos, peste sfîrcurile şi peste burta lor, către pînza pe care o purtau înfăşurată în jurul şoldurilor.

— Este una dintre suburbiile Bangui-ului, ne anunţă pompos domnul Bonzaville.

Asta l-ar fi făcut probabil să rîdă pe un adult, dar curiozitatea mea infantilă mă făcu să-mi doresc din tot sufletul să văd cît mai repede Zbanghi-ul adevărat.

Am trecut de cocioabe şi am intrat iarăşi în junglă. De data aceasta n-am mers mult şi am văzut apărînd în zare apele învolburate ale unui rîu imens.

— Este rîul Oubangui, ne anunţă cu mîndrie domnul Bonzaville.

În dreapta jeep-ului aveam acum jungla, iar în stînga furiosul Oubangui. Nu peste multă vreme, văzurăm cîteva bloculeţe.

— Am intrat în Bangui, ne anunţă domnul Bonzaville.

Într-adevăr, după cum spusese el, am zărit, pe ceea ce părea o peninsulă întinsă în largul Oubangui-ului, un bloc înalt. Ni s-a spus că era hotelul Safari şi că aici vom putea veni să ne distrăm la bowling sau la cazinou.

— Mama, cînd mergem la cazinou?

— Mai tîrziu, Claudiță. Hai să ajungem deocamdată acasă.

Nu trecu mult și eram deja în cartierul ambasadelor. Părea a fi cam totuna cu centrul orașului, căci aici se aflau și cîteva ministere, un comisariat și o galerie de artă. Nu erau mulți oameni pe stradă – probabil din cauza ploii –, dar puteam vedea aici și cîțiva îmbrăcați cam ca mine: în blugi și tricou. Mmm... oricum, mi se păreau mai interesanți cei cu o zdreanță numai în jurul șoldurilor.

Am coborît iarăși, pe rue Fourneau de data aceasta, către rîu. Eram pe o colină prea puțin circulată cînd văzurăm cîteva clădiri albe cu un singur nivel.

— Am ajuns, anunță Ionică.

Era superb! Ne aflam pe o colină cu petice de junglă pe ici, pe colo, iar jos, la cîteva zeci de metri, era rîul.

Coborîrăm din mașină și domnul Bonzaville își luă la revedere.

— Majestatea Sa* dă mîine seară, la ora 7, o recepție în cinstea dumneavoastră, domnule consul, și a doamnei consul. Vă așteptăm la palat.

---

* Abia ulterior Bokassa s-a autoînscăunat ca împărat. În 1972 avea încă titlul de președinte, dar cei din preajma sa erau deja obligați să îl trateze ca pe un împărat și să-l numească astfel.

Domnul Bonzaville demară și jeep-ul dispăru într-o mare de noroi. Ionică ne luă bagajele și ne făcu semn să-l urmăm în incinta ambasadei. Aceasta avea să fie și reședința mea pe parcursul următorilor doi ani. Eram un preșcolar oarecare, dar povestirile ulterioare ale părinților mei despre această perioadă îmi păstrează încă vii în minte acele locuri, acele timpuri și acei oameni. Deși poate numai povești, totul mi s-a părut întotdeauna Amintire Vie, iar eu, cea de atunci, nu eram un preșcolar oarecare, ci o Persoană cu gînduri, fantezii, concepții și, mai ales, personalitate.

Pereții sălii de primire erau de un alb imaculat, dar cam denivelați. Probabil că un adult l-ar fi înjurat pe cel care făcuse tencuiala. Ionică ne pofti să ne așezăm pe canapeaua și pe cele două fotolii acoperite cu blană de leopard din mijlocul încăperii.

— Așteptați aici. Mă duc să-i chem pe doamna și domnul ambasador și pe familia Bucur.

Tata s-a așezat pe unul dintre fotolii, iar eu și mama – pe canapea. În mijloc, aveam o măsuță de salon neagră ca tăciunele.

— Ia te uită, făcu mama, o masă de abanos!

Luă apoi în mîini una dintre scrumierele acelea superbe, de un alb-crem care-ți lua ochii:

— Ce plăcere or avea unii oameni să-și stingă țigările în colții elefanților, nu știu!

— Ăia sînt colți de elefanți, mama?

— Cam așa. Sînt scrumiere din fildeș, iar fildeșul se găsește numai la elefanții, în colțișorii lor.

N-am replicat nimic, dar am privit cu spaimă acele scrumiere.

Celelalte critici ale mamei, cu privire la blana de leopard de pe canapea și fotolii, au fost întrerupte de o apariție exuberantă care abia încăpu pe una dintre uși. Era scundă și extrem de grasă. Purta părul șaten tuns pînă dedesubtul urechilor și breton întocmai ca mine. Rochia ei de culoare galbenă ne sugera și mai mult că ne aflam în prezența unui temperament vesel. Se repezi spre noi cu brațele întinse:

— Bine ați venit, scumpișorilor!

Prima pradă i-a fost mama, pe care a apucat-o pe după umeri și a pupat-o zgomotos pe ambii obraji:

— Tovarășă Golea, de-abia te-așteptam, păpușă!

Al doilea la rînd a fost tata, care avu dreptul la o îmbrățișare mai decentă și apoi o mînă întinsă fastidios spre buzele sale:

— Tovarășe Golea...

Se îndreptă apoi spre mine, rînji cu gura pînă la urechi și mă înșfăcă de pe canapeaua acoperită cu blană de leopard.

Eram acum în brațele zdrahoanei care mă pupa ca și cum ar fi vrut să mă mănînce, acoperindu-mă

cu bale pe obraji și cu aburi denși pe lentilele ochelarilor.

— Cum te cheamă, fetița mea?

— Ăăă... Cala...Cala... Calaudia.

— Așa, scumpișor? Și ce vîrstă ai mătăluță?

— Pa... Patru ani.

— Patru anișori! Bravo! Ia te uită ce bine știe să răspundă fetița!

Mă aruncă un pic în aer, zglobie, și mă prinse. Făcu apoi cîteva piruete cu mine și aterizâ elefănțește pe canapea. Răsuflă zgomotos și mă puse în brațele mamei:

— Soțu-meu, Costică, ambasadorul, vine imediat.

Nu avu timp să-și termine fraza, căci ușa se deschise și intră în cameră un omuleț pirpiriu, cu părul alb ca varul și ochi albaștri jucăuși.

— Aa, iată-l! Costele, au sosit puișorii!

Doamna ambasador Stanciu se însărcină cu prezentările:

— Soțul meu, Costică, ambasadorul, tovarășa Golea, tovarășu' consul Golea și Claudița.

Se așezară amîndoi pe canapea și ne iluminară cu zîmbetele lor de bunicuț și bunicuță.

— Ionică! Cheam-o, drăguță, pe Tanța cu două cafelute și un lăptișor, că ăștia mici or fi obosiți după atîta drum! Tatiana e bucătăreasa noastră, soția lui Ionică, reluă doamna Stanciu, întorcîndu-se spre mama și tata.

Ușa se deschise iarăși și apărură o doamnă cu părul scurt, vopsit blond, și un domn care începuse să devină gras; păreau ceva mai în vîrstă decît mama și tata.

— Aa, tovarășu' și tovarășa Bucur! făcu doamna Stanciu. Iată că au sosit puișorii ăi noi!

Bucurii se apropiară de tata și mama și le întinseră mîna, iar mie doamna Bucur îmi rezervă un gest calin, mîngîindu-mi un obraz cu arătătorul mîinii drepte.

Am înțeles din conversația care a urmat că tovarășii Bucur urmau să se întoarcă în țară, unde aveau să stea o lună, iar apoi să-și ia zborul spre ambasada română din Washington. Mai rămîneau însă în Africa Centrală cîteva zile, timp în care tovarășu' Bucur urma să-l pună pe tata în temă cu dedesubturile politicii afro-române.

Avea nevoie: era primul lui „post" în străinătate și îi erau necesare toate alifiile. Fusese recrutat la Externe încă de la 22 de ani, odată cu absolvirea Facultății de Drept. Pe atunci, pe vremea ultimilor ani ai lui Gheorghiu-Dej, Externele aveau reguli stricte de recrutare a viitorilor diplomați: în fiecare an erau aleși vreo zece studenți de la Drept, și anume cei cu mediile cele mai mari. Excepție făceau apartenenții naționalităților conlocuitoare și descendenții foștilor bogătași. Cum tata era fiu de țărani simpli, n-a avut probleme. A urmat imediat

un curs de relații internaționale și a fost angajat la Externe.

— Costică, pînă să-i explice tovarășu' Bucur lu' tovarășu' Golea ce și cum, hai să-i ducem pe scumpișori să se instaleze, c-or fi obosiți, sărăcuții!

Propunerea doamnei Stanciu a fost aprobată în unanimitate, iar Tatiana, care tocmai venea cu tava cu cafele și lapte, a fost invitată să ne urmeze spre apartamentul unde urma să fim cazați. Doamna Stanciu intră într-o altă încăpere, din care ieși apoi cu un rînd de chei pe care le clincăni zglobiu în mînă:

— Hai, puișori!

Ne-am luat bagajele și am urmat-o afară. Eram din nou în ploaie și aveam în față verdele exuberant al colinei și, mai încolo, apele tulburi ale Oubangui-ului. Ne-am îndreptat, printr-un amestec de iarbă deasă și noroi, spre o altă casă. Era lunguiață, cu un singur nivel, o verandă... scîndurile erau vopsite într-un alb strălucitor care-i dădea un aspect primitor, de motel în inima junglei. Am urcat pe verandă și am trecut de o ușă... de două... de trei. Doamna Stanciu s-a oprit în fața celei de-a patra și a băgat cheia în broască:

— Voilà! Ăsta o să fie apartamentul vostru.

Am intrat într-un hol cu pereții de un alb imaculat și linoleum portocaliu pe jos. Pe partea dreaptă a holului se afla o ușă și doamna Stanciu a deschis-o:

— Asta e baia și toaleta. Din păcate, e singura din apartament.

Pereții băii erau dați cu ulei bleu, dar, pe jos, linoleumul era tot portocaliu. Doamna Stanciu ne lăsă pe toți să băgăm capetele și, odată încheiată această operațiune, ne pofti să o urmăm mai departe. Deschise o ușă albă și ne pofti în sufragerie. O încăpere ce îi păru imensă unui copil de patru ani. Aceiași pereți albi imaculați, același linoleum portocaliu. În mijloc, o canapea acoperită cu un cearșaf alb și o masă pliantă roșie. Nimic altceva în afară de un televizor instalat pe jos și deasupra, pe tavan, elicea mare a ventilatorului.

Doamna ambasador ne invită s-o urmăm apoi spre una dintre ușile care dădeau în sufragerie. Intrarăm în dormitorul care avea să fie al părinților mei. Același mobilier sumar și aici : un pat matrimonial, dar nimic altceva, nici măcar un șifonier.

Dormitorul meu, aflat de partea cealaltă a sufrageriei, era o cameră mult mai mică, cu un simplu pat pliant. Vederea era superbă, căci fereastra dădea spre verandă și, implicit, spre Oubangui. În mijlocul patului, stînd în fund și cu picioarele întinse drept înainte, făcînd un unghi de 60 de grade, o păpușă cu păr lung, buclat, de un galben strălucitor, îmbrăcată într-o rochiță galbenă cu flori de toate culorile.

— Îți place ? mă întrebă doamna Bucur.

— Daa ! exclamai eu entuziastă.

— E Leila. Păpușa ta.

Se duse spre pat, luă păpușa și o aduse să-mi arate cum, dacă o întorceai cu fața în jos, spunea „mama". Îi mulțumii și-mi luai păpușa în primire.

Ne-am întors cu toții în sufragerie și ne-am instalat pe canapeaua și fotoliile acoperite cu cearșafuri albe. Am dat pe gît jumătate din paharul de lapte, iar adulții au început să soarbă lent din ceștile de cafea. Se angajară apoi într-o conversație despre ce mai era prin patria-mumă, despre Republica Centrafricană, despre afacerile ambasadei române din Bangui... Am dedus repede că personalul nu abunda aici: legația era formată dintr-un ambasador, domnul Stanciu, și un consul, taică-meu, care avea să-i ia locul domnului Bucur. În rest, șoferul Ionică și nevastă-sa, bucătăreasa.

Bărbații erau de pe acum puși pe treabă, așa că plecară toți trei spre clădirea ambasadei, unde aveau să-i arate lui taică-meu ce și cum. Rămăsesem singură cu Leila, mama, doamna Bucur și doamna Stanciu. La scurt timp s-au dus toate spre dormitorul mamei să-și ia în primire cadourile pe care ea le adusese din țară pentru ele. Se auzeau de acolo sporovăind ca trei colibri neastîmpărați, cîte și mai cîte. Numai Leila rămase cu mine. Am întors-o cu fundul în sus și ea mi-a spus „maamaa". Am întors-o cu fața în sus și i-am turnat restul de lapte pe buzele roz. Văzînd că nu-l îngurgita, i-am spoit fața cu el și mi-am șters palma pe rochia ei

galbenă înflorată. Se auzi deodată o bătaie ritmică în ușa de la intrare. Am ascultat cu atenție: tac, tac, toc, toc... părea că imită sunetul stropilor de ploaie care izbeau dușumeaua de lemn a verandei. Am strigat-o pe mama și i-am atras atenția că bătea cineva în ușă. Făcură liniște și își arătară toate trei capetele în ușa de la dormitor. Ascultară.

— Aaa, o fi Bombonel! spuse doamna Stanciu.

Ne-am dus toate spre ușă, iar doamna Stanciu a deschis.

Intră o maimuță neagră, un pic mai mare decît mine. Ținea în labă cîteva pixuri cu care bătuse probabil în ușă. Mama făcu un „Haa!", iar doamna Stanciu și doamna Bucur exclamară la unison:

— Booomboooneeel!

Bombonel nici nu așteptă invitația, că și dădu buzna spre noi. Ne dădurăm la o parte și îl lăsarăm să treacă spre sufragerie, unde sări pe un fotoliu și se instală comod.

— Claudiță, uite un cimpanzeu, îmi spuse mama.

Eram amîndouă încîntate și le-am urmat pe doamna Stanciu și pe doamna Bucur spre canapea. L-am gîdilat un pic pe cap și ne-am așezat în preajma lui. Doamna Stanciu și doamna Bucur au început să ne povestească despre Bombo, cum îl culeseseră din partea cealaltă a rîului, lăsat singur sub un bananier de către mamă-sa, cum ambasada îl adoptase și cum dumnealui, la remarcabila vîrstă de doi ani, cît avea acum, devenise

un hoț notoriu. Obișnuia astfel să se introducă pe o ușă sau o fereastră lăsate întredeschise în incinta ambasadei, unde punea laba pe toate obiectele care i se păreau mai interesante. Așa se făcea că și acum Bombo ținea în labă vreo șase pixuri. Auzindu-le pe doamne bîrfindu-l, își deschise gura pînă la urechi, într-un zîmbet de cimpanzeu, și rîse strident:

— Hîî hîî hii huuhi!

Doamnele rîseră de el în hohote și probabil că asta îl excită. Sări jos de pe fotoliu, pe linoleumul oranj. Se duse apoi să adulmece doamnele. Prima de lîngă el era mama. Tot ținînd în labă pixurile, o mirosi, se uită la ea, o mirosi din nou, se uită din nou în ochii ei. Plecă mai departe. Urmă doamna Stanciu, căreia îi aplică același tratament. Apoi doamna Bucur. Și, la urmă, eu. Mă mirosi îndelung, mă privi și începu apoi să se învîrtească în jurul meu strigînd „Hihihihiuuu!". Se opri brusc și își aruncă pixurile în poala mea, ca o ofrandă. Sări apoi pe mine și, cu labele din față, mă apucă strîns pe după gît, pe cînd cele din spate se făceau simțite de-o parte și de alta a șoldurilor mele. Se lipise de mine, iar unul din obrajii săi păroși îmi mîngîia fața. Și iată că începu să se hîțîne deasupra mea. Totul se întîmplă foarte repede și, la scurt timp după ce maimuța începuse această operațiune, se auzi un stereofon:

— Booombooo!!!

Bombo se zgîlțîia deasupra mea din ce în ce mai repede, cînd fu oprit cu brutalitate de trei perechi de mîini. Îl apucară de pe unde putură și îl săltară de pe mine.

Îl aruncaseră într-un colț al sufrageriei, dar el nu părea mîhnit. Făcu „Hîhîhihuhuhoo" și zîmbi larg, arătîndu-și dinții puternici. Îmi lăsase între picioare recolta de pixuri, iar pe puloverul roșu și pe blugii ponosiți – un fel de lichid alburiu.

— Hiii !!! Ia uite ce a făcut nenorocitu' pe puloverul fetiței ! exclamă doamna Stanciu, iar Bombo o secondă cu un „Hîhîhiuhi".

— Nesimțitule ! exclamă doamna Bucur. Afară !

Cimpanzeul se repezi încă o dată spre canapeaua pe care ședeam eu. De data aceasta o înșfăcă pe Leila de pletele ei blonde solare și o tîrî după el spre ieșire. Deschise ușa și se făcu nevăzut sub ploaia torențială.

2
Bombo

Trecuseră vreo două zile de cînd ne aflam la Bangui. Mama reușise în acest timp să ne aranjeze cît de cît apartamentul. Cumpărase material din oraș și făcuse huse pentru canapeaua și fotoliile din sufragerie și pentru paturile din dormitor. Era acel material tipic din bumbac african, din care se făceau de obicei *pagne*, îmbrăcămintea tradițională africană. Toate modelele alese erau în culori vii, bătătoare la ochi, cu diverse imprimeuri exotice. Pereții au fost decorați cu bucăți din cearșafurile de pe paturi, pe care eu și mama le-am pictat cum ne-am priceput mai bine în culori în ulei. Din cîteva lăzi de carton recuperate din magazia ambasadei am făcut o „bibliotecă" ce adăpostea cărțile mele de colorat. O altă ladă de carton a devenit o măsuță pe care am instalat-o în mijlocul camerei mele și pe care tronau acum cîteva creioane de colorat, tuburi de ulei și tempera și Leila.

Pe aceasta o recuperaserăm cu o seară în urmă, cînd tot personalul ambasadei, în afară de Tatiana și Ionică, fusese la recepția dată de Bokassa în cinstea debarcării părinților mei. Încă din prima zi, cînd Bombo fugise cu păpușa mea, fusesem avertizată de către doamna Stanciu în privința lui și mi se interziseseră cu stricteţe apropierea și, mai ales, accesul în „vizuina" lui, care se afla, după cum mi se descrisese, în încăperea de lîngă magazie.

Mama și tata nu plecaseră la recepție înainte de a mă fi băgat în pat și de a se fi asigurat că pleoapele nu mi se mai mișcau. Trucul cu pleoapele îl învățasem încă de la grădiniță și știam deja că, respirând într-un anume fel, puteai să ți le imobilizezi fără să fi adormit. Am avut apoi răbdarea să aștept cîteva zeci de minute, pînă m-am asigurat că luminile din apartament fuseseră stinse și nu se mai auzea și simțea țipenie de om afară, în curte. Abia cînd totul era beznă și tăcut, în afară de răpăitul ritmic al ploii, am avut curajul să deschid ochiul cu care nu vedeam mai nimic, apoi pe celălalt... Am aprins veioza de lîngă pat, m-am sculat și m-am îndreptat tiptil spre sufragerie. Pe masa pliantă se afla întotdeauna o lanternă, condiție *sine qua non* a supraviețuirii în acest loc în care curentul electric era furnizat de generatoare. Nu mi-am pus nimic în picioare și am ieșit desculță, în pijama, pe verandă. Nu mă ploua însă:

veranda avea un acoperiș de lemn, iar vizuina cimpanzeului se afla la capătul clădirii albe, lungi în care erau apartamentele, birourile ambasadei, magazia și vizuina. Am dat în lături ușa din lemn și, cu ajutorul fasciculului lanternei, am privit de jur împrejurul locuinței lui Bombo. El nu se afla acolo, iar în rest era o debandadă totală : un morman de banane putrezite într-un colț, cîteva haine încîlcite într-un colos de noroi, o grămadă de creioane, pixuri, stilouri, o alta de hîrtii, unele scrise, altele albe, și chiar o mașină de scris aruncată într-un colț, stînd într-o rînă și cu pete de noroi pe clape. Leila mea se afla la loc de cinste. Deși părul blond și rochia galbenă cu floricele îi fuseseră clar terfelite prin noroi, stătea culcată ca o zînă pe un pat din frunze mari de palmier sau de ce dracu' or fi fost. N-am stat mult pe gînduri, am luat-o de acolo și am apucat-o spre apartamentul nostru. M-am oprit de-abia în fața ușii și mi-am ridicat pe rînd picioarele pe balustrada de lemn pentru a-mi expune tălpile murdare ploii torențiale. M-am oprit cu Leila la baie, unde am spălat-o din cap pînă în picioare, apoi m-am dus în dormitorul părinților mei. Nu apucaseră să-și scoată mai nimic din valize – căci n-aveau unde să-și pună lucrurile –, așa că a trebuit să cotrobăi îndelung după föhnul mamei. L-am găsit în final, am uscat-o pe Leila și ne-am culcat.

Nu aveam să dau socoteală de nimic pînă a doua zi – astăzi – cu puțin înainte de prînz, cînd mama se întorsese de la cumpărături.

— Ia spune, Claudiță ! Cum de a aterizat Leila în patul mătăluță ?

— Aăă... Păăi... Ieri-noapte am auzit la ușă *cioc cioc cioc toc toc toc* și *cioc cioc cioc* și *toc toc toc*... așa că m-am trezit și m-am dus să văd cine este. Șii... Șii... era Bombonel cu Leila în mînă. A zis că vrea să mi-o dea înapoi și eu am luat-o.

— Daa ?

— Aăă... da.

— Claudiță, minți ! Cînd am ajuns la recepție la nenea Bokassa, l-am găsit pe Bombonel furișat pe bancheta din spate a mașinii. Cine știe cum s-a băgat acolo. A trebuit să-l luăm cu noi la palat, unde l-am închis într-o cameră. Așa că ce mai ai de spus, Claudiță ?

— Aăă... păi, de fapt, afară era așa de întuneric, încît am confundat poate blana lui Bombo cu întunericul. Aăă.. daa... Leila a venit, de fapt, singură, a bătut la ușă și eu i-am dat drumul.

La aceasta mama n-a mai avut nici o replică, a pufnit și s-a dus la treburile ei.

Familia Bucur urma să plece astăzi după-amiază. Mama și tata s-au dus să ajute la pregătiri, iar eu am rămas în camera mea să mă joc cu Leila. Au plecat apoi cu toții la aeroport, nu înainte ca mama

să fi venit să-mi spună să fiu cuminte în absența lor. Au plecat și domnul și doamna ambasador, și Tanța și Ionică. Rămăsesem singură. Numai Julien, grădinarul african, își făcea de lucru pe-afară. Vremea era potrivită. Încetase temporar să plouă și cerul era aproape senin. Auzisem de altfel că anotimpul secetos, acea lungă vară fierbinte de șase luni, nu era departe. Am ieșit să explorez grădina. Nu m-am încălțat cu nimic : era încă noroi afară și mă temeam că, dacă aș fi făcut-o, mama s-ar fi supărat că mi-am murdărit pantofii.

Era plăcut să simți sub tălpi iarba umedă și chiar noroiul acestei țări îndepărtate. Aerul era atît de curat, încît, paradoxal, simțeai că-ți umpli plămînii cu cel mai de preț parfum. Iarba deasă, dar bine întreținută îmi mîngîia gleznele și pulpele pînă la genunchi. În mijlocul pajiștii se afla un arbore-plantă, fără trunchi ; crengile sale, avînd cîte o singură frunză uriașă, porneau direct din pămînt. Mă uitam încîntată la acest uriaș evantai verde, cînd Julien, tînărul african, se apropie de mine și începu să bolborosească ceva de genul : „putit, se larbru diu vuaiajor". Dar, vai, eu nu înțelegeam nici sango, limba băștinașilor acestor locuri, nici franceza, limba colonialiștilor. Julien își dădu probabil seama de ignoranța mea și repetă mai lent : „arbru diu vuaiajor, arbru diu vuaiajor...". Am scuturat din cap în semn că nu înțelegeam nimic. Chipul copt de soare al lui Julien se destinse

atunci într-un zîmbet cu gura pînă la urechi și lăsă să i se întrevadă dantura perfectă și puternică, de un alb-crem ca de fildeș. Avea în mîini o seceră și tăie cu ea una dintre crengile mari ale copacului. Un jet de apă mi-a țîșnit atunci pe față, pe cap, pe corp... Am închis ochii și m-am întors cu fața în sus, cu gura deschisă spre jetul de apă. Era minunat! Cînd apa s-a mai domolit, am putut deschide ochii și l-am văzut pe Julien stropit și el pînă în dreptul șoldurilor. Mi-a întins creanga pe care o tăiase și eu a trebuit s-o iau în primire. Era grea și mult mai înaltă decît mine; de-abia mă puteam ține pe picioare cu ea în mîini. Julien nu renunțase totuși să comunice. Arătă cu degetul arătător spre mine și articulă: „toa, vuaiajor, vuaiajor! Repet". Am înțeles în sfîrșit că era vorba să repet și am repetat: „vuaiajor, vuaiajor" și apoi am izbucnit în rîs împreună cu Julien.

Avusesem de gînd să mă duc în plimbarea mea de recunoaștere pînă pe malurile Oubangui-ului, dar acum, cu creanga imensă în mîini, n-aveam ce face decît să mă întorc acasă. Pe verandă, am dat nas în nas cu Bombo:

— Hîhîhiuhiuhiiuu!

L-am lăsat să intre după mine. Am pus creanga pe jos, în sufragerie, și am căutat o vază, o sticlă, ceva... Nu exista însă nimic de genul ăsta care să fie destul de mare pentru ea. Am hotărît să caut

aiurea. Am ieșit din apartamentul nostru și m-am îndreptat, de-a lungul verandei, spre bucătărie. Maimuța a venit în salturi după mine, tot scoțînd acele sunete stridente și caraghioase. Am deschis ușa și am intrat pe coridorul cu linoleum oranj. Ușa din stînga dădea spre apartamentul lui Tanța și al lui Ionică, dar pe cea din față am intrat direct în imensa bucătărie a ambasadei. Era o adevărată bucătărie de mare restaurant: numeroase aragaze și cuptoare, o masă mare de metal, gresie pe jos, faianță pe pereți, cîteva frigidere mari... Deasupra aragazelor erau agățate o sumedenie de cuțite, tigăi, oale... Pe jos se aflau o mulțime de sticle goale. Nici una nu părea însă pe măsura crengii mele. Am deschis larg ușile tuturor frigiderelor, să văd dacă era ceva potrivit pe-acolo.

— Hîhîhii...

Bombo părea din cale-afară de fericit. Dăduse iama în frigidere, mîncase ad-hoc ce-i venise la îndemînă și își făcuse, de asemenea, provizii, lansînd în mijlocul încăperii diverse alimente. Fericirea lui mi-a adus probabil noroc. Am zărit sub una dintre chiuvete un coș mare de gunoi. I-am vărsat conținutul în coșurile mai mici și acum vaza mea era gata. Am dus-o în apartamentul nostru, mi-am instalat creanga și am revenit în bucătărie pentru a rezolva cumva situația. Toată grămada aceea comestibilă trebuia cărată spre vizuina lui Bombo

înainte să se întoarcă adulții. Ceea ce am și făcut. Ne-a luat ceva timp și la final, în semn de mulțumire, Bombo a găsit de cuviință să-și frece fundul păros de piciorul meu și să mi-l ude cu acel suspect lichid alburiu. Dar ce contează ? Am ajuns în fața televizorului din sufrageria noastră la timp pentru a-i întîmpina pe mama și pe tata.

— Ia te uită ce cuminte e Claudița noastră ! Cum se uită ea în liniște la televizor ! exclamă mama, îndreptîndu-se spre mine să mă îmbrățișeze.

— Hai, hai, lasă ! N-o mai răsfăța atît !

— Claudiță, așa-i că ți-e foame ? Hai să ne spălăm pe mîini și să mergem la bucătărie să mîncăm ceva ! Ne așteaptă acolo tanti și nenea Stanciu și tanti Tanța și nenea Ionică.

Cînd am intrat în bucătărie, ne-a întîmpinat un adevărat vacarm, din care răzbătea vocea piți-găiată a doamnei Stanciu :

— Tanța, trebuia să încui ușa ! Uite mizeria ! Uite cum ne-au prădat ! Ne-au furat mîncarea din frigidere, negroteii dracului !

— Ce s-a întîmplat, doamnă ? întrebă tata.

— Ne-au prădat, negroteii dracului ! Ne-au furat mîncarea ! Cred că ăla e, Julien. Costele, dă imediat telefon la Bokassa, că doar el ni l-a recomandat ! Și spune-i ce-a făcut dumnealui ! Iar dumneata, Ionele, du-te să-l chemi pe negrotei aici să dea socoteală ! Trebuie să fie la coliba lui, pe malu' rîului.

Mi-am adus aminte de Julien. Era negrul acela bine făcut și voios care-mi făcuse cadou creanga și mă pusese să repet „vuaiajor". Nu mai puteam să tac și să ascund realitatea:

— Tanti ambasador!

— Da, puișor.

— Să știți că... ăă... că eu am fost azi aici și am mîncat din frigidere. Mi s-a făcut foame. Le-am mai dat și lui Bombo și Leila.

Doamna Stanciu păru extrem de înduioșată:

— Oof, puișoor! Te-am lăsat singurică și tăluță n-avuseși ce să mănînci! Ooof, fetița lu' tanti! Ce apetit are micuța asta! O să se facă mare, grasă și frumoasă!

Și, acestea fiind spuse, mă pupă zgomotos pe ambii obraji.

— Ionele, du-te să-l iei pe Julien să vină să mănînce cu noi!

Restul serii a trecut împreună cu Julien în fața cîte unui cotlet cu mazăre și cartofi și un pahar de lapte pentru mine și de vin pentru restul. Grădinarul a avut astfel ocazia să-mi explice, prin intermediul traducătorilor, ce voise să-mi spună în acea după-amiază.

Arborele din mijlocul pajiștii se numea „l'arbre du voyageur" pentru că, datorită apei pe care o conținea în crengile sale, îi ajuta pe călători să meargă mai departe și să rămînă în viață. Cît despre copiii care beau apa arborelui călătorului,

vechea legendă africană spunea că toată viața lor va fi o călătorie și însăși menirea lor pe pământ avea să fie aceea de „voyageur" – călător. Asta aveam să fiu eu, susținea Julien.

3
Porno

Era deja vară și fiecare zi părea a fi vacanța mare. Părinții mei nu mă dăduseră la grădiniță în Africa pentru că nu vedeam bine și nu înțelegeam nici o iotă de engleză, franceză sau sango. Era vremea cînd bronzul era la modă și efectele nocive ale soarelui asupra pielii nu erau încă mediatizate. Stăteam toată ziua la plajă cu mama pe malurile Oubangui-ului. Doamna Stanciu ni se alătura și ea de dimineață, dar stătea mai mult la umbra bananierului și, la scurt timp, nemaiputînd suporta căldura, se retrăgea în casă. Eu și mama rămîneam acolo pînă pe înserat, chiar și la vremea prînzului, cînd soarele bătea din plin, iar temperatura ajungea pînă la 45 de grade la umbră. Nu aveam voie să mă scald în rîu, căci apele acestuia erau foarte tulburi și mama spunea că duc la vale o sumedenie de microbi. Noroc cu furtunul lui Julien, care se presupunea că udă pajiștea. Mă învîrteam în fața jetului de apă și mă udam astfel

din cap pînă în picioare. Rîdeam, căci şuvoiul care îmi stropea puternic corpul îmi provoca plăcere. Cimpanzeul aclama zglobiu de pe margini, bătînd din palme şi strigînd „hîhîhhii!".

— *Madame, essayez aussi* ! îi spuse odată Julien mamei.

Ea rămase întinsă pe şezlongul ei cîteva clipe, părînd a nu fi auzit propunerea, după care se ridică brusc, îşi scoase ochelarii de soare şi se îndreptă spre Julien :

— De ce nu ?

Julien îndreptă jetul de apă către ea, iar mama începu să se învîrtească aşa cum obişnuiam să fac eu.

Tuturor copiilor li se pare că mama lor este cea mai frumoasă femeie. A mea chiar era. Mama nu era poate cea mai frumoasă femeie, dar, în mod sigur, era foarte frumoasă. De-abia împlinise 31 de ani, dar nu i-ai fi dat mai mult de 20. Mă uitam cu încîntare la corpul ei neted, subţire, puţin bombat în jurul coapselor şi al pieptului, un corp nici scund, nici înalt... nu un corp de manechin, nici unul de mamă sau de femeie, ci un adevărat corp de Afroditä. Un chip cu trăsături perfecte, o expresie fermecătoare. Din cocul strîns în vîrful capului îi cădeau pe umeri cîteva şuviţe din părul ei şaten, aproape blond. Pentru mine era evident cea mai frumoasă prezenţă feminină de pe malurile Oubangui-ului. Asta părea a fi şi părerea lui

Julien. Surîdea plin de fericire în timp ce o uda din cap pînă în picioare.

— Haideți! Ce faceți? E timpul să mergem. Duceți-vă repede să vă îmbrăcați!

Era tata, care tocmai coborîse colina spre malurile rîului. Era îmbrăcat în pantalonii săi bleumarin, cămașa albă cu mîneci scurte și purta la gît cravata bleumarin cu picățele roșii. Arăta elegant, numai că în ultima vreme se cam îngrășase și căldura ecuatorială îl făcea să asude într-un mod prea puțin elevat.

Ne-am luat cele cîteva articole de plajă și ne-am îndreptat spre apartament. Astăzi trebuia să mergem să ne distrăm la hotelul Safari. Înțelesesem dinainte că mama și tata urmau să vizioneze acolo un film „porno" – gen artistic pe care nu-l cunoșteam –, în timp ce pe mine aveau să mă lase să mă „distrez" la locul de supraveghere a copiilor sub șase ani din hotel.

Făcurăm un duș rapid împreună, eu și mama, apoi ne îmbrăcaserăm în grabă. Mama își pusese rochia neagră, lungă și mulată pe corp, cu motive geometrice portocalii și ocru, iar eu, tricoul galben și pantalonii scurți.

Eram pe bancheta din spate a Daciei ambasadei și mă uitam cum circulă pe lîngă noi peisajul cu bloculețe albe, africani și palmieri. Nu îi acordam însă importanță, căci un singur cuvînt îmi

ocupa gîndurile: „porno". Îl auzisem atît de des în ultima vreme! Părinții mei îl pronunțau atunci cînd vorbeau despre filmele de la cinematografele diferitelor cluburi și, la ora mea de culcare, despre reviste, poze, cărți... Se părea că era ceva absolut nou, ceva ce făcuse furori în societate. Nu m-am putut abține și am întrebat:

— Tata, ce înseamnă „porno"?

— I-auzi! De unde a auzit ea de așa ceva? Cine i-a spus?! se răsti tata spre mama.

Urmă o liniște apăsătoare și alte peisaje care trecură pe lîngă noi aproape neobservate.

— Mama, ce înseamnă „porno"?

— Aăă... porno... Porno înseamnă... „jucăuș". Da, „jucăuș"! Adică vrea să zică așa cum se joacă oamenii.

— Așa cum se joacă și copiii?

— Da. Numai că „porno" se referă la cum se joacă adulții.

— Aha! Adică, dacă eu mă joc, mi se spune „jucăușă", dar, cînd un om mare se joacă, i se zice „porno"!

— Aăă... da, întocmai.

— Aa, gata, am înțeles!

Nu i-am mai deranjat tot restul drumului.

Odată ajunși la complexul hotelier Safari, m-au lăsat imediat plocon la locul de supraveghere a copiilor, mi-au spus să fiu cuminte și s-au dus să vadă filme jucăușe. Domnișoara Marie, africana

care avea grijă de noi, a fost mai drăguță ca de obicei și, în loc să ne pună să ne dăm pe toboganele acelea stupide din plastic și să aruncăm cu mingea spre popicele din plastic, ne-a dus la piscină, unde ne-a dat primele lecții de înot. Mama și tata m-au recuperat tîrziu, după ora 12, și ne-am întors la ambasadă.

Această atmosferă și acest gen de evenimente au făcut să-mi încolțească în cap minunata idee pe care am expus-o cu ocazia unei cine ca oricare alta, pe care o luam la bucătărie împreună cu mama și tata, domnul și doamna Stanciu, Tanța, Ionică și cimpanzeul ce morfolea liniștit o banană pe care și-o cojise cu grijă. Tocmai fusese pus în discuție și era criticat din cauza activităților sale de tîlhărie care aveau ca obiect bananele ce stăteau la copt în ferestrele apartamentelor și pixurile din ambasadă.

— Nu îi mai spuneți „Bombo"! Am vorbit cu el și mi-a zis că nu-i place acest nume.

— Cum așa, păpușă?

— Păi da. Prea seamănă cu o bombă. Și atunci ne-am gîndit că, fiindcă el este o maimuță jucăușă, să-i spunem „Porno".

Doamna Stanciu, renumită pentru puritanismul ei, s-a înecat cu sărmăluța care-i alunecă întreagă pe gît, pe cînd ceilalți au rămas stană de piatră, în afară de Porno, care-și morfolea mai

departe banana. Tanța s-a repezit la doamna ambasador cu un pahar cu apă, iar domnul Costel, ambasadorul, a început s-o bată ușurel pe spate.

— Tova... hum!... Tovarășe și tovarășă Golea! De unde a învățat fetița această... hum!... expresie capitalistă vulgară?

Tata și mama s-au uitat unul la altul și după o lungă tăcere, tata a încercat să dreagă situația:

— Chiar așa! De unde o fi învățat așa ceva? Probabil de la garderia aceea de copii de la Safari.

— Ba nu! făcui eu. Am văzut că mama și tata citesc reviste porno și se duc la Safari să vadă filme porno. Mama mi-a zis că „porno" înseamnă „jucăuș".

Urmă din nou o lungă tăcere. Se auzea numai respirația grea a doamnei Stanciu și mă uitam cu uimire cum pieptul plin îi fremăta cu putere și cum boabe de sudoare începuseră să i se scurgă pe față, pe brațele pline și pe decolteul generos. Părea că se gîndește cu sîrg la ceva anume, că suferă de ofuscare și totodată se înfierbîntă pentru o cauză nobilă. Toată lumea crezuse că avea s-o apuce o criză de astm sau de inimă, dar ea reuși să-și sublimeze trăirile și, în sfîrșit, începu să cuvînteze cu înflăcărare:

— Tovarășă și tovarășe Golea, societatea capitalistă este Diavolul mascat în zînă. Nu trebuie să vă lăsați ademeniți. Este Diavolul consumului, societatea care te droghează cu diferitele ei bunuri

care par strălucitoare și dulci, dar care nu sînt decît perisabile și fără valoare. Odată ce te-ai obișnuit cu acest lucru artificial, cu acest Drog, vei simți mereu nevoia să consumi și vei fi un sclav al capitalismului, căci, ca să consumi porcării, trebuie să muncești ca un rob numai de dragul de a avea bani pe care să-i cheltui. Societatea capitalistă a ajuns într-o asemenea decădere, încît știți ce s-a întîmplat în '68! Și, mai încolo, știți ce s-a întîmplat! Au început să se drogheze efectiv, să nu se mai spele și să umble ca țiganii. Muzica și arta Occidentului aparțin acum în exclusivitate hipioților. Lichelele n-au mai știut ce să facă pentru a ademeni publicul și iată că acum n-au găsit nimic altceva decît să se dezbrace și să copuleze în public!...

Îmi terminasem prăjitura și, deși ceilalți păreau să stea gură-cască la discursul doamnei Stanciu, eu, neînțelegînd nimic, începusem să mă plictisesc.

— Porno! Hai să ne jucăm cu Leila!

Își luă banana și mă urmă afară.

4
Le serpent

Încă de dimineață se anunță a nu fi o zi ca oricare alta. M-a trezit un strigăt ascuțit. M-am îndreptat repede spre sufragerie și apoi spre baie, de unde venea urletul. Mama, cu o față înspăimîntată, m-a întîmpinat pe la jumătatea holului:

— Nu, Claudiță! Nu la baie! E un șarpe acolo!

A alergat apoi cu mine în brațe în camera mea, a închis ușa și a încuiat-o. S-a dus apoi să deschidă geamul dinspre curte și a strigat cît o țineau puterile:

— Julien! Julien!

Grădinarul s-a arătat în mai puțin de un minut:

— *Oui, madame!*

— *Le serpent! Le serpent dans la salle de bain!* a strigat mama sfîșietor.

L-am văzut pe Julien urcînd pe verandă și apoi intrînd în casă. S-a auzit ceva zgomot în baia despărțită de camera mea numai printr-un perete și, în scurt timp, l-am văzut pe Julien reapărînd

pe verandă, cu un tub imens negru în mîini. Îi înfăşurase un capăt în prosopul bleu de baie al părinţilor mei şi îl ţinea strîns cu mîna dreaptă. Stînga susţinea cealaltă parte a tubului, nereuşind însă s-o cuprindă pe toată circumferinţa. O mare parte atîrna în jos şi se mişca precum o coadă.

— *Ce n'est rien, madame! Un petit piton.*

Şocul odată trecut, ne-am dus să luăm micul dejun. Mai tîrziu, soarele torid de pe malurile Oubangui-ului ne-a făcut să ne simţim ca într-o oarecare altă zi. A fost însă doar o părere, căci, într-adevăr, era o zi specială.

La ora prînzului, Julien a instalat un grătar artizanal în faţa căsuţei sale şi a început să prăjească o carne care, după cîteva minute, mirosea deja ademenitor. Mi se făcuse foame şi m-am dus într-acolo. Pe grătar se aflau cîteva rondele uşor rumenite, care păreau deosebit de apetisante. Julien mi-a surîs şi m-a întrebat ceva în franceză, tot ducîndu-şi mîinile la gură.

— Îhî, am zis eu, căci era clar că mă întreba dacă vreau să mănînc.

Se duse atunci în casă şi reveni cu două coşuleţe acoperite cu cîteva frunze mari. Pe ele se afla un fel de păsat din ovăz, asemănător unei grămăjoare de orez fiert şi zdrobit. Luă direct cu mîna de pe grătar cîteva felii de „salami" – căci „salam" părea că se numeşte preparatul – şi le puse în cele două coşuleţe. L-am aşteptat pe el să înceapă să

mănînce, pentru că eu nu știam cum să procedez. Se dovedi însă a fi cît se poate de simplu. Trebuia să iei păsatul de ovăz în mînă, să-l modelezi așa încît să faci din el o mingiuță pe care să o poți băga în gură, să iei apoi o îmbucătură de felie de salam, să mesteci, să înghiți și să-ți ștergi în final mîna pe jos, pe iarbă. Era foarte gustos. Și foarte *cool*! Cînd ședeam la masă cu părinții mei, tata – culmea, fiu de țărani! – îmi spunea mereu: stai dreaptă! Nu pune coatele pe masă! Nu întinde coatele, că doar nu vrei să zbori! Ține furculița și cuțitul cum trebuie! Nu ține mîna în poală! și cîte și mai cîte. Toate aceste operațiuni mi se păruseră întotdeauna ridicole, căci nu adăugau nici un surplus de gust mîncării. Julien însă era cu adevărat înțelept. Contactul tactil direct cu mîncarea sugera o relație aproape senzuală cu aceasta, te făcea să o simți, să o degușți din plin. Starea mea de euforie culinară era probabil magnetică; Porno se repezi spre noi țopăind dinamic, ne puse în față un pix, arătă cu laba spre mîncarea din farfuria mea și zise „Hihihii!" A trebuit astfel să-l servesc și pe el. Înșfăcă o bucată întreagă de salam și o băgă pe toată în gură. Nu a părut să ne împărtășească însă gusturile. A morfolit chestia cîteva secunde în gură, după care a scuipat-o cît colo în iarbă. A strigat iarăși la noi, mai strident de data aceasta, și a luat-o apoi din loc.

Zgomotul care venea dinspre grupul nostru îi atrăsese mamei atenția. Stătuse pînă atunci imobilă

pe șezlongul ei, ca o reptilă avidă de soare, dar acum veni să vadă ce se întîmplă.

— Ce faci, Claudiță? Ce mănînci aici?

— Salam.

— Te-ai spălat pe mîini? Ia să le văd!

I le-am arătat și mama, care lucrase ca biolog tocmai la Institutul de Igienă și Sănătate Publică și care avea mania curățeniei, aproape că făcu apoplexie. Se stăpîni însă, deoarece era de față și Julien, care se făcea vinovat de același lucru ca și mine.

— Julien, ce mîncați aici?

— *Du salami, madame. Du salami de piton. C'est très bon. Voulez-vous un peu?*

Tot sîngele îi pieri atunci mamei din obraji și fața ei, sub bronzul portocaliu de-abia prins, căpătă o nuanță aparte. Îi zîmbi apoi cu stîngăcie lui Julien și spuse:

— Nu, mersi. Trebuie să ne ducem să luăm masa de prînz. Hai, Claudiță!

— Dar eu am mîncat deja.

— Fără discuții! Treci imediat acasă!

N-am avut ce face, a trebuit s-o urmez în susul colinei. Cînd au auzit ce se întîmplase, Stancilor le-a venit să verse, iar tata a făcut un scandal monstruos și chiar mi-a tras cîteva palme. Nu înțelegeam ce aveau cu mine, așa că m-am retras în camera mea, am încuiat ușa și am început să plîng. Am stat acolo pînă seara și am refuzat să deschid. De-abia cînd se lăsase întunericul, la

insistențele alor mei, am deschis. Veniseră să se împace și mi-l aduseseră pe Porno. Mi-au spus că aveau să se ducă la o recepție în sala de festivități a ambasadei și m-au rugat să stau cuminte cu maimuța și să ne uităm la televizor. După ce-au plecat m-am dus împreună cu Porno în sufragerie și am dat drumul la televizor. M-am uitat cîtva timp la un discurs al lui Jean-Bedel Bokassa din care nu înțelegeam o iotă, în timp ce Porno se juca frecîndu-și popoul de piciorul meu.

Mă plictisisem. Auzisem mai demult că la recepția din această seară urmau să fie invitați diplomații la Bangui ai mai multor țări arabe, ocazie cu care mica sală de festivități a ambasadei avea să se transforme în cinematograf. Pe unul dintre pereți urma să fie proiectat un film despre Republica Socialistă România.

Cînd la televizor nu se transmiteau decît discursuri ale lui Bokassa, un film despre R.S.R. era o tentație prea mare pentru ca un copil de vîrsta mea să-i poată rezista. L-am luat așadar pe Porno după mine și ne-am îndreptat tiptil către sala de festivități. Am deschis cu grijă una dintre uși, cea din spatele sălii. Era întuneric și pe peretele din față se vedeau proiectate imagini cu munți, văi, dealuri, oi, tractoare, orașe cu blocuri, fabrici, uzine... Vocea comenta realizările înfăptuite în perioada socialistă. Pe multiplele rînduri de scaune, instalate întocmai ca într-un cinematograf,

ședeau ambasadorul și doamna Stanciu, mama și tata și, mai ales, o sumedenie de oameni cu un fel de cearșafuri pe cap. Mă uitam gură-cască atît la ei, cît și la peretele cu imagini și nici n-am observat cînd Porno a dispărut de lîngă mine. Nu am acordat însă importanță faptului și mi-am continuat vizionarea.

Erau acum pe perete tovarășu' și tovarășa Ceaușescu, zîmbitori și făcînd cu mîna de la o tribună, în jos, spre mulțimea care părea să-și fi ieșit din minți tot strigînd chestii precum „Ceaușescu P.C.R." și fluturînd în mîini steaguri, portrete, lozinci... Am văzut tocmai atunci ușa din fața sălii deschizîndu-se și pe cineva cu un prosop alb de bucătărie pe cap intrînd și apoi mergînd, mai mult în patru labe, către primul rînd de scaune, unde se așeză lîngă ambasadorul Arabiei Saudite, după cum aveam să aflu mai tîrziu. Ceva nu mi se părea în regulă. Din spate, vedeam clar cum acest invitat întîrziat era mult mai scund decît ceilalți arabi. M-am aplecat și m-am uitat pe sub scaune. Abia cînd am văzut perechea de labe păroase mi-am dat seama și l-am strigat în șoaptă:

— Porno! Porno!

Nimeni însă nu păru să audă. A trebuit să ridic vocea:

— Porno! Porno!

De data aceasta, toate capetele s-au întors spre mine, în afară de cel al lui Porno, care continua să

se uite nonșalant la tovarășu' și tovarășa. S-a produs o agitație teribilă. Arabii au început să șușotească între ei diverse chestii, din care n-am putut prinde decît cuvîntul care se repeta cel mai adesea: „Allah". Cum nimeni nu se mai uita oricum la filmul despre R.S.R., am văzut-o pe doamna Stanciu îndreptîndu-se spre întrerupător și aprinzînd lumina în sală. Eram acum la vedere și doamna Stanciu, mama și tata s-au îndreptat toți trei spre mine.

— Claudiță, de ce nu ești la televizor?

— Porno a fugit și am venit să-l caut.

— Tovarășă și tovarășe Golea, n-avem timp acum de așa ceva. Duceți-vă repede să culcați fetița și veniți înapoi să calmăm spiritele și să trecem la masă. Iar dumneata, tovarășă Golea, trebuie să faci mîine dimineață la micul dejun o ședință cu mine și cu fetița. Ați înțeles?

5
Șoimii patriei

M-am spălat pe dinți și pe față cu mai multă grijă decît oricînd și mi-am ales cea mai frumoasă banană dintre cele cîteva care mai rămăseseră în ciorchinele agățat la fereastra sufrageriei: era prima mea ședință.

Doamna Stanciu deja ne aștepta în bucătărie, pe mine și pe mama, cu o foaie de hîrtie în față.

— Bun, drăguților. Haideți, în timp ce bem cafelele și cacaoa, să trecem la treabă.

Eu și mama ne-am așezat la masă, cu un aer de seriozitate pedantă. Odată ce ne văzu cu cești în față, doamna Stanciu aruncă o privire asupra colii de hîrtie și apoi se uită în ochii noștri:

— Stimabilelor, evenimentul de ieri a determinat necesitatea de a vi se aduce la cunoștință în primul rînd, înainte de a i se aduce la cunoștință tovarășului Golea, lui Ionică sau domnului Bonzaville, următorul fapt: în nici trei luni de zile vom avea onoarea să organizăm vizita în Republica

Centrafricană a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu. Noi, ambasada, vom fi însărcinați cu organizarea tuturor activităților diplomatice și protocolare și cu crearea unei atmosfere plăcute, ospitaliere, de primire a strălucitilor oaspeți.

Eu și mama am rămas cu gura căscată.

— Acesta a fost punctul unu, spuse doamna ambasador, aruncînd o nouă privire colii de hîrtie. Acum trecem la punctul doi. Ca atare, nu mai putem tolera în incinta ambasadei noastre termeni capitaliști-vulgari precum „porno".

Prin lentilele groase ale ochelarilor, ochiul drept îmi alunecă spre rădăcina nasului și îi aruncai astfel o privire perplexă doamnei Stanciu. Nu înțelegeam de ce „Porno" era un nume capitalist-vulgar.

— Aăă... tovarășă Golea, îi vei explica dumneata fetiței mai încolo toate acestea. Nici „Bombo", un nume capitalist-dulceag, nu va mai fi permis. Prin urmare, maimuțoiului îi vom spune Jenică. De asemenea, în fiecare zi cît vor fi prezenți aici, le vom oferi Tovarășului și Tovarășei cîte o masă de prînz sau de seară. Cum nu putem să organizăm pentru ei o serbare, căci n-avem destui copii, va trebui măcar să o învățăm pe fetiță să le recite cîte o poezie la masă. De asta mă voi însărcina eu, așa că de mîine fetița va rămîne cu mine o oră după micul dejun să învețe, înainte de a merge

la plajă. Căci, tovarăşă Golea – făcu doamna Stanciu, uitîndu-se insinuant la mama –, trebuie să le demonstrăm Tovarăşilor că nu ne-au trimis aici să ne bronzăm şi să ne procopsim cu viciile capitalismului, ci în scopul de a promova valorile socialismului chiar şi în mijlocul acestei jungle pline de sălbăticiuni negre.

Doamna Stanciu păstră apoi cîteva momente de tăcere, pentru a permite acestor teorii să ne impregneze minţile. După care reluă:

— Şi, în sfîrşit, la punctul trei, ar trebui să vă mai aduc la cunoştinţă că un angajat al Securităţii, Nicuşor, zis Ninel, va veni la noi cît de curînd, la sfîrşitul săptămînii ăsteia, pentru a studia problemele Republicii Centrafricane înainte de vizita Tovarăşilor. Va fi angajat în operaţiuni speciale de filaj, aşa că vă rog să-i oferiţi toată amabilitatea şi discreţia voastră. Trebuie, de asemenea, să sosească, săptămîna viitoare, feciorul meu, Romulus. E student la Bucureşti la Istoria Artelor şi e în vacanţă...

Aşa s-a făcut că în următoarele luni am urmat un curs intensiv de poezie patriotică cu doamna Stanciu. Prima „poezie" din viaţă pe care mi-o amintesc este un text de cîntec. Doamna Stanciu voise, de fapt, să mă înveţe să cînt, dar, dîndu-şi seama imediat că eram afonă, s-a mulţumit să mă înveţe versurile:

Roșu, galben și albastru,
Ce frumos e steagul nostru!
Toate-aceste trei culori
Cînd le văd mă trec fiori...

Și cîte și mai cîte nu m-a învățat doamna Stanciu în acea perioadă!

În general, cu cît se apropia vizita Tovarășilor, cu atît atmosfera devenea mai febrilă. La puțin timp după ce începusem studiul versurilor patriotice, apăru la legație trimisul Securității în Republica Centrafricană, care avea să stea cu noi pînă la vizita personalităților, urmînd să se întoarcă în țară împreună. Așa cum ne spusese doamna Stanciu, se numea Nicușor, dar numele său de cod era Ninel, așa că toată lumea îi zicea astfel. Dădea tîrcoale cît era ziua de lungă prin toate apartamentele și birourile ambasadei, prin vizuina lui Porno, prin grădină și chiar pe malurile Oubangui-ului. Îl surprindeam adeseori – căci și eu obișnuiam să-mi bag nasul peste tot – lipind mici butonașe pe sub mese și scaune, plasînd mici dispozitive în lustre, televizoare, telefoane...

— Ce faci acolo, nenea Ninel?

— Nimic, fetiță. Nen'tu Ninel verifică să nu cumva să fie... ăăă... să nu fie gîndaci prin lustra asta.

— Aha.

6
Mercedes

Probabil că Ninel reușise deja să amplaseze microfoane pînă și în curul lui Porno – sau, mă rog, Jenică –, cînd se întîmplă pățania cu francul francez.

Republica Centrafricană fusese pînă nu demult colonie franceză și avusese ca monedă națională francul francez. Franța voia acum să interzică folosirea acestuia ca monedă africană, ceea ce ar fi avut repercusiuni negative asupra economiei Republicii Centrafricane. La îndemnul lui Bokassa, fusese convocată astfel o mare demonstrație în fața ambasadei Franței.

Era cel mai important eveniment politic din această țară de la declararea independenței încoace și Ninel, însărcinat cu filajul, nu putea să-l rateze.

Domnul Stanciu recomandă ca Ninel să fie însoțit de tata, care, chipurile, era deja versat în dedesubturile politicii Bangui-ului. Ionică urma să-i conducă pe amîndoi la bordul Daciei 1300.

— Costele, interveni doamna Stanciu, lasă-i să ia Mercedesul nostru negru! Așa vor avea mai multă prestanță.

Domnul Stanciu aprobă și astfel porniră toți trei la bordul Mercedesului negru ultimul tip. Odată ajunși în apropierea locului cu pricina, parcară cu cîteva străzi mai încolo. Tata și Ninel se îndreptară spre demonstrație, iar Ionică rămase la mașină.

Sute de africani se adunaseră și fluturau de zor în aerul fierbinte steagul național în cele cinci culori – roșu, galben, verde, alb, albastru –, diferite pancarte cu portretul lui Bokassa și lozinci care spuneau toate același lucru: *„Donnez nous le franc français!"* – „Dați-ne francul francez!". Aceste cuvinte erau, de asemenea, cele pe care le urla mulțimea. În rest, cîteva gesturi: pumni ridicați amenințător și bulgări de pămînt și pietre aruncate în ferestrele ambasadei. Francezii trăseseră storurile și se baricadaseră acolo, nici unul nemaiîndrăznind să se arate.

Tata și Ninel își cumpăraseră de la un chioșc din apropiere cîte o Coca-Cola din care sorbeau din cînd în cînd, stînd gură-cască pe margini. Ce stupid! avea să-și dea seama tata mai tîrziu.

— Probabil că din cauză că m-a bătut soarele prea mult în cap.

Majoritatea albilor din Africa Centrală erau francezi. Est-europenii comuniști erau cvasi-necunoscuți aici și, în general, toți albii erau luați

drept foşti colonialişti şi urîţi ca atare. Nu trecu mult şi chipurile palide – singurele din zonă – ale lui Gigi Golea şi Ninel Stamate atraseră atenţia. Un african strigă cît îl ţinu gura, arătînd cu degetul înspre ei :

— *Les français ! Les français !*

Toţi demonstranţii se întoarseră către Gigi şi Ninel şi uitară parcă instantaneu de francul francez. Începură în schimb să urle :

— *À bas les français ! À bas les français !* şi se repeziră spre ei.

Nefericiţii avură cel puţin norocul de a se afla la cîţiva paşi depărtare de demonstranţi. Îşi lăsară amîndoi sticlele de Coca-Cola să cadă şi o luară la fugă, cît îi ţineau picioarele, către locul unde era parcat Mercedesul ambasadorului. Africanii îi urmară strigînd în continuare „À bas les français !" Lui Gigi şi Ninel le era atît de frică, încît alergară ca doi campioni şi ajunseră la Mercedes intacţi. Încercară însă să deschidă portierele şi... nimic. Toate erau încuiate. Ionică lipsea. După cum aveau să afle mai tîrziu, se dusese la frizer să se tundă.

Africanii se apropiau cu bastoanele, steagurile şi lozincile lor fluturînd ameninţător în aerul fierbinte.

— Hai la Clubul Francez ! îi strigă Gigi lui Ninel.

O porniră amîndoi într-acolo cu toată viteza.

De necaz că nu puseseră încă mîna pe „francezi", africanii se năpustiră cu toate obiectele lor contondente pe însuşi simbolul capitalismului imperialist

nerușinat: Mercedesul negru ultimul tip. Îi sparseră geamurile, capota, portbagajul... totul. Din fericire, africanii fiind absorbiți de această operațiune, Gigi și Ninel avură destul timp să ajungă la ușa cu geamuri mari a Clubului Francez.

— *Ouvrez nous! Nous sommes blancs! Blancs!*

Doi africani care, în final, nu mai avuseseră loc la Mercedes erau gata să pună mîna pe ei, cînd ușa se deschise. Un domn le dădu drumul înăuntru, închise rapid ușa și trase storurile.

Demonstranții nu fuseseră pînă acum conștienți de existența acestui loc elegant, adăpostit într-o casă în stil franțuzesc, proaspăt renovată. Acum însă se aflau cu toții – căci o încheiaseră cu Mercedesul – în fața ușii mari, cu geamuri impecabil de curate și storuri prohibitive. Deasupra acesteia, cu litere mari, aurii, scria pompos „Le Club Français". Gigi și Ninel nu au avut nici măcar vreme să-și tragă sufletul, căci a și început asaltul asupra ușii. Toți clienții stătuseră pînă acum liniștiți la bar, în fața paharelor lor cu whisky sau la masa de biliard, împingînd tacticos biluțele cu bastonașele lor din lemn. Acum însă geamurile erau sparte, ușa stătea să-și iasă din țîțîni, iar peretele dinspre stradă se cutremura. De-abia au avut cu toții timp să fugă spre toalete, cînd ușa a căzut și au năvălit demonstranții.

Acolo, la toaletă, au fost prinși Gigi și Ninel și tot acolo au fost bătuți. Aceeași soartă au avut-o

francezii, englezii, americanii, belgienii... Totul s-ar fi sfîrșit într-o tragedie dacă nu ar fi apărut acel polițist african, căzut parcă din cer. Gigi s-a repezit spre el și s-a aruncat în genunchi.

— *Sauvez nous! Nous ne sommes pas français! Nous sommes roumains! Roumains! Ceaușescu! Communisme! Pauvreté!*

Gigi nici nu se așteptase ca polițistul să înțeleagă toate acestea, dar, iată, el a făcut un semn către demonstranți, a rostit cîteva cuvinte în sango și i-a calmat. Africanul care arătase inițial spre ei strigînd „les français!" și-a aruncat pancarta cît colo, și-a desfăcut brațele și l-a ridicat pe Gigi de pe jos. L-a îmbrățișat și l-a sărutat zgomotos pe ambii obraji:

— *Aa... Roumain! Ami!*

Tot astfel l-au pupat și pe Ninel alți cîțiva africani înfierbîntați.

Cei doi au fost escortați pînă la Mercedes de un grup de alți africani entuziaști. De data aceasta, Ionică era acolo și căsca gura, nevenindu-i să creadă cît de mult se transformase mașina în ultimele 30 de minute. Cum și motorul era spart, Mercedesul a fost imposibil de pornit. Grupul de africani entuziaști s-a oferit să-l remorcheze cu jeep-ul lor vechi și, după o trambalare prin jumătate din Bangui, i-au lăsat pe cei trei, cu Mercedes cu tot, în curtea ambasadei române.

Ceilalți clienți ai clubului, dovedindu-se a fi occidentali, au avut o soartă mai tristă, fiind bătuți măr în toalete. Sticlele de whisky de la bar au fost golite toate, iar incinta clubului a fost trecută prin foc și sabie.

Domnul Stanciu, dar mai ales doamna Stanciu au fost distruși cînd au văzut starea deplorabilă în care se afla Mercedesul. În a treia zi după pățanie, le parveni însă o știre care le mai ridică moralul. Domnul Bonzaville le-a dat telefon și le-a spus că Majestatea Sa Jean-Bedel Bokassa hotărîse să-i ofere domnului Stanciu, din partea statului centrafrican, același tip de mașină, numai că nou-nouță. Aceasta urma să fie livrată în curtea ambasadei a doua zi, de către domnul Bonzaville însuși.

7
Romulus

Acest dar picase la timp. A doua zi urma să sosească fiul doamnei și domnului Stanciu, Romulus. În acea seară, atît bucătăreasa, Tatiana, cît și mama și doamna ambasador au făcut pregătiri culinare deosebite pentru primirea lui Romulus, prilej pentru doamna Stanciu să ne vorbească despre el. Avea deja 22 de ani și de-abia intrase la facultate, la engleză. Ar fi trebuit să studieze româna în secundar, dar relațiile ambasadorului reușiseră să obțină pentru el ceva nemaiauzit: Romulus avea să studieze istoria artelor în secundar și, cînd se va fi hotărît în sfîrșit să termine facultatea, pe care amenința s-o prelungească la infinit, picînd toate examenele, avea să obțină o dublă diplomă în engleză și istoria artelor. Părea un tip interesant și eu, care abia împlinisem cinci ani, vîrstă la care mi se părea că m-am maturizat și că trebuia să încep să cunosc lumea, îl așteptam nerăbdătoare.

Nu am fost dezamăgită. Cum sosi de la aeroport în Mercedesul condus de Ionică, Romulus produse agitație în cadrul ambasadei, ceea ce ne făcu pe toți să mai uităm de plictiseală. Sezonul ploios începuse deja. Cerul nu mai era senin și, deși nu ploua încă torențial, dușurile scurte, dar dese te obligau să stai în casă și să-ți muști buzele din cauza depresiei.

Au vrut să-l instaleze într-una din camerele apartamentului somptuos al ambasadorului, dar Romulus s-a opus : era destul de mare ca să nu mai stea cu părinții. După un mic scandal, au fost nevoiți să-l cazeze în singura locuință rămasă liberă după ce Ninel ocupase fostul apartament al Bucurilor. Era un apartament compus dintr-o singură încăpere, mai mică decît magazia și decît vizuina lui Porno. Ușa acesteia se afla lîngă cea a apartamentului nostru, fiind ultima din clădirea lungă, asemănătoare unui motel. Cel puțin, Romulus se afla la margine și avea să beneficieze de intimitate. În rest, nu era de invidiat. În locul unui W.C., avea o latrină, mai precis o gaură în dușumea, într-un colț al camerei. Dușul era inexistent. Pereții erau nevopsiți de cînd fusese construită șandramaua și nu se afla nici un fel de mobilă acolo. O singură saltea i-a fost adusă în loc de pat, dar el s-a declarat mulțumit și fericit să fie liber. A fost lăsat să se instaleze și anunțat că era așteptat la cină peste o oră.

Madame Stanciu a dat din colț în colț să aranjeze masa de primire. A împodobit-o cu farfurii elegante și șervețele din mătase albă, iar preparatele pe care le pusese în mijlocul mesei variau de la salată boeuf la sărmăluțe, de la mămăliguță la piftii și de la musaca la limbă de porc. Fața pînă atunci tensionată i s-a luminat cînd a auzit ușa și cînd i-a văzut chipul arătîndu-se în sfîrșit. Arbora aerul său obișnuit, același cu care coborîse din Mercedes. Privea lumea prin lentilele groase ale ochelarilor săi, cu un amestec paradoxal de dispreț și dorință de a-și împărtăși spiritualitatea. S-a apropiat cu pași lenți de masa la care ședeam cu toții și s-a așezat anevoie. A aruncat apoi o privire intelectuală și circumspectă către preparatele expuse pe masă. Au urmat cîteva secunde în care zîmbetul doamnei Stanciu i-a înghețat pe față, iar toți ceilalți am așteptat ceva, orice, un comentariu cît de insipid. Care a venit în sfîrșit:

— Hmm... Sînt vegetarian. Aveți ceva orez pe aici?

Fața lui madame Stanciu pică. Obrajii plini și rumeni i se scofîlciră, iar bărbia ei născu încă o gușuliță. Șocul bătea în plin și urmară alte cîteva momente de tăcere apăsătoare. Mama a fost cea care salvă situația:

— Orez nu avem. Dar avem pîine, banane și salată boeuf. E făcută numai din legume.

Romulus păru să cugete și, după cîteva secunde interminabile, luă în sfîrșit o felie de pîine din coș. Își puse în farfurie chiar și ceva salată boeuf, pe care se apucă imediat să o „șteargă" de maioneză, începu apoi să mănînce și aceasta ne dădu undă verde și nouă, care ne-am năpustit asupra preparatelor festive. Romulus acceptă chiar să i se umple paharul de cîteva ori cu vin roșu. În scurt timp, atmosfera se destinse și Romulus tocmai luase o sarma din platoul din mijlocul mesei. Madame Stanciu l-a privit cu entuziasm, dar, vai! odată ce sarmaua ateriză în farfuria lui, începu să o desfășoare. Azvîrli conținutul de carne tocată în farfuria mea – ședeam alături – și el înfulecă frunza de varză murată.

Seara nu s-a sfîrșit nici bine, dar nici așa de rău cum se așteptase toată lumea din momentul în care Romulus pomenise de orez. Desertul odată terminat, ne-am despărțit și ne-am dat întîlnire pentru a doua zi de dimineață.

Era o dimineață înnorată; m-am trezit mai tîrziu decît de obicei, și atunci numai din cauza unui zgomot constant și straniu. Am ascultat mai bine: „Oooommm...". Se auzea dinspre camera lui Romulus. M-am îmbrăcat repede și m-am dus într-acolo să văd ce se întîmplă. M-am uitat pe fereastră. Romulus ședea pe salteaua sa, cu picioarele încrucișate și mîinile pe genunchi, cu palmele în sus și degetele apropiate într-o formă stranie.

El era cel care scotea acel sunet: „Ooommm ooommmmm...“ și nu părea să mai termine. Am bătut la ușă și, fără să mai aștept răspuns, am intrat. Romulus nu păru deloc intimidat de prezența mea și își continuă nestingherit incantația. După cîteva minute, m-am plictisit și nu m-am mai putut abține să nu întreb:

— Ce tot zici acolo? Nu ți-e incomod să stai așa?

Romulus s-a oprit instantaneu și mi-a aruncat o privire tăioasă. Pe urmă însă, aducîndu-și probabil aminte de toleranța Marelui Maestru, chipul i s-a îmblînzit și mi-a zîmbit:

— Stau în poziția lotus. Așa stătea Buddha.

— Cine??

— Cel mai mare maestru spiritual al tuturor timpurilor.

— Aha.

— Și cîntam incantația „om“. Dacă repeți acest sunet de mai multe ori concentrîndu-te, intri în contact cu universul.

— Cum fac cosmonauții?

— Da, cam așa.

— Păi eu vreau să mă fac cosmonaut. Hai că încerc și eu!

Articulațiile unui copil de cinci ani sînt deosebit de flexibile, așa că m-am așezat fără efort și întîrziere în poziția „lotus“. Am început apoi să recit „ooommm... oommm...“ cît mă ținea gura. Romulus

a rîs un pic, dar apoi s-a pus şi el pe treabă, intonînd „ooommm...“. Trebuie să fi făcut împreună un vacarm îngrozitor, căci n-a trecut mult şi la fereastra lui Romulus s-au arătat mama, doamna Stanciu, Tanţa şi Ionică. Au dat imediat buzna pe uşă şi doamna Stanciu, gîfîind, s-a repezit spre noi:

— Ce s-a întîmplat?! Aţi băut ceva? Aoleeeu, tovarăşă Golea, cine ştie ce drog le-a dat nenorocitu' ăla de Julien! Hai să vedem dacă au febră! spuse ea, punîndu-i lui Romulus mîna pe frunte.

Acesta a sărit în picioare ca ars:

— Mamă! Îmi făceam incantaţia budistă de dimineaţă!

Doamna Stanciu a rămas atunci stană de piatră şi nu a putut să scoată o vorbă în următoarele secunde. Am văzut apoi cum o lacrimă i se prelinge pe obrazul plin şi ulterior am fost cu toţii şocaţi să o vedem izbucnind în plîns. Toţi ceilalţi am rămas muţi, iar doamna Stanciu s-a îndreptat către uşă. Mă uitam surprinsă cum fundul enorm i se zguduia din cauza icnetelor patetice. Mama a luat-o pe după umeri şi au ieşit amîndouă pe verandă.

Rămăsesem în camera lui Romulus cu Ionică şi Tanţa, care veniseră şi ei să vadă ce se întîmplă:

— Ei, lasă, că-i trece! Haideţi la masă!

I-am urmat aşadar pe verandă şi n-am putut să nu auzim vaietele doamnei Stanciu:

— Hîhîhî...hî! hî! Mi-au nenorocit copiiluul! Băiatul meu! I-au băgat în cap prostii de-ale

hipioților cu India aia plină de țigani! i-au sucit mințile!...

Ajunsă în bucătărie, după o cană de cafea, o omletă și două banane, doamna Stanciu s-a calmat. Romulus și-a mîncat și el banana absent, dus parcă pe alte tărîmuri. Nimeni n-a vorbit în timpul micului dejun, iar la sfîrșit, doamna Stanciu a fost cea care a rupt tăcerea:

— Și acum eu rămîn cu fetița să învețe poezii. Romulus, nu vrei și tu să rămîi să vorbim despre cum să te prezinți în fața Tovarășilor? N-ai vrea să le faci impresie bună și să-ți ofere un post bun la Ministerul de Externe?

— Numai dacă este în India.

— Dar și pentru India trebuie să faci impresie bună. Hai, învață-o și tu o poezie pe Claudița și cu ocazia asta vom trece cu vederea... alte chestii.

Romulus și-a întors fața acoperită aproape în întregime de lentilele groase ale ochelarilor săi spre ventilatorul din tavan și s-a gîndit îndelung. Într-un tîrziu, rămas în aceeași poziție, a închis ochii, și-a împreunat palmele sub bărbie și a început să recite:

Iată, El a apărut,
El, care luminează lumea,
Protectorul lumii care produce Lumina,
Care îi dă lumii oarbe Ochiul
Care discerne Răul ascuns inerent în Bine,
El, Diamantul din Lotus...

La auzul acestui ultim vers, doamna Stanciu, care ascultase pînă atunci cu încîntare, izbucni iarăși în hohote de plîns. Noi ceilalți am tăcut mîlc. Numai Romulus glăsui într-un sfîrșit:

— Mă duc să mă plimb prin oraș.

Și ieși imediat din bucătărie.

8
Chinină

De cînd erau misionari în Africa, exista și chinina. Sau aproximativ. Primele tranșe de misionari albi căzuseră pradă unor viruși foarte diverși și unor boli năprasnice, dintre care cea mai curentă fusese malaria. De-abia după toate acestea se inventase chinina. Astfel, orice alb care mergea în țările Africii negre era nu numai vaccinat împotriva a numeroși viruși, ci se presupunea că lua, pe tot parcursul ședерii pe continentul sălbatic, chinină. Într-adevăr, s-ar părea că albii care intră în contact cu negrii africani și cu țînțarii și alimentele din țările lor sînt predispuși la felurite boli la care africanii sînt totalmente sau cvasi-imuni. Se consideră și astăzi că un alb care locuiește într-o astfel de zonă și nu consumă regulat chinină are 90% șanse să facă malarie. Această realitate științifică hălăduia ca un zvon teribil prin comunitatea diplomaților de la Bangui. Era renumit cazul soției ambasadorului neamț. Aceasta refuzase

de la bun început, de cum sosise la Bangui, să ia chinină. În schimb, la toate întrunirile mondene se fălea cu brățara ei magică și atotputernică. Se credea că aceasta, prin emiterea unor unde magnetice, sonice și de cine știe ce altă natură, îndepărta orice țînțar sau muscă țețe care ar fi visat să atenteze la integritatea doamnei ambasador. Povestea durase cîteva luni bune, pînă cînd doamna Günzer căzuse la pat cu o malarie gravă. Înnebunise parcă; o lua cînd cu friguri, cînd cu fierbințeli.

Toată comunitatea albă simulă milă și durere la auzul veștilor din ce în ce mai îngrozitoare cu privire la nemțoaică. Sub grimasele și suspinele fastidioase ale doamnelor, eu recunoșteam însă o adevărată satisfacție. „Așa îi trebuie", păreau ele să spună, „cu ifosele și brățara ei".

Matilde Günzer nu avusese totuși de ales. Avea o miopie pronunțată, iar cum chinina afectează mușchii oculari, nu putea risca să ajungă oarbă.

La fel și eu. Tatăl meu citise însă povestirile din *Mările Sudului* de Jack London și dedusese de acolo că whisky-ul era un dezinfectant foarte bun. Aveam așadar dreptul la o rație zilnică. Aceasta a făcut ca lumea exotică în care trăiam să capete pentru mine exuberante contururi fantastice.

Doctrinele budiste, mai ales, căpătară în ochii mei o dimensiune aparte. Romulus adusese cu el cîteva traduceri populare, multiplicate la xerox,

ale textelor sfinte și le citea fără încetare. Cum căpătasem și eu un interes pentru chestiile astea exotice și cum deja puteam citi, deși cu greutate, mi le dăduse spre studiu. La ora cinei mă făleam astfel cu noile mele cunoștințe și citeam întregii asistențe, rămasă gură-cască, chestii de genul: „În Iiirreal ei își imagin-eeaază Rrrealul, în Rreal ei văd Irrealul; cei care se hrănn-esc cu gîîn-duri greșite nu în... în... făptuiesc nici-odată Realul", „Ca și cum pl... ploaia pătrrunde prin aco-perișul unei case prost constrruite, așa dor-ința pătrunde în mintea ne-nedezzz... voltată".

Toate acestea se amestecau în capul meu cu poeziile patriotice pe care doamna Stanciu mi le inocula neobosită. Din fericire, se anunța o pauză de la învățarea imnurilor comuniste.

Se apropia Anul Nou, iar Bokassa trimisese invitații la recepția și petrecerea sa tuturor ambasadorilor și diplomaților străini. Avea să fie prezentă la palat toată floarea Bangui-ului, așa că mama și doamna Stanciu erau de mai bine de-o săptămînă în pregătiri de anvergură pentru alegerea unui stil de coafură și a unei toalete corespunzătoare. Colindau împreună toate magazinele, croitoriile și puținele saloane de coafură din Bangui.

Era una dintre după-amiezile cînd fusesem lăsată să-mi fac de cap împreună cu Porno. După ce s-a săturat să-și frece popoul de piciorul meu,

deşi ploua, am ieşit la plimbare. Am mers prin iarba deasă şi udă pînă pe malul Oubangui-ului, unde plaja se transformase în mocirlă. După ce ne-am udat îndeajuns, am luat-o înapoi spre casă. Am trecut pe la bucătărie să ne încălzim cu o cacao fierbinte. Acolo l-am găsit pe Romulus. Stătea comod cu picioarele pe masa pe care tronau un pahar şi o sticlă de whisky şi pufăia dus de-acasă dintr-o ţigară. De cum am intrat, Porno s-a repezit la ciorchinele său cu banane, iar eu m-am răzgîndit în privinţa cănii de cacao. Whisky-ul era un încălzitor la fel de bun. Mi-am turnat şi eu un pahărel şi am încercat să-l imit pe Romulus, punîndu-mi picioarele pe masă, deşi vîrful pantofilor de-abia îmi ajungea la marginea acesteia. Am tras o duşcă şi am căutat să ghicesc la ce se gîndea Romulus. Dar nu, ceva îmi lipsea. Mi-a trebuit foarte mult timp şi foarte mult whisky ca să-mi dau seama ce.

— Ce pufăi acolo?

— Fumez o ţigară. Haşiş.

— Vreau şi eu!

— Nu cred că se poate.

— Păi, din moment ce beau whisky, de ce n-aş putea să fumez şi haşiş?

Porno a părut şi el interesat de această mică discuţie, căci a încetat să-şi cionflăne a cincea banană, a făcut „hîhîhihii" şi s-a uitat curios la noi. Romulus, tot trăgînd din ţigară şi uitîndu-se

la rotocoalele de fum care se ridicau spre tavan, părea acum să se gîndească la o problemă mai pragmatică.

— Mda... Asta cam așa este. În fond, de ce nu?

Mi-a întins țigara din care fumase el și mi-a spus să trag fumul în piept și apoi să-l scot pe gură. El și-a aprins o alta.

Trăgeam fumul tacticos, iar Porno, văzînd că se întîmpla ceva deosebit, ni s-a alăturat, așezîndu-se pe scaunul pe care stătea de obicei ambasadorul și punîndu-și pe marginea mesei labele din spate, pline de noroi. Mi-a luat paharul din față și l-a dat pe gît. S-a strîmbat apoi, a urlat, a gesticulat, dar whisky-ul era deja băut.

Încet-încet, s-a rupt și contactul meu cu realitatea. Cratițele și oalele din bucătărie căpătară contururi stranii, Porno mi se părea a fi Făt Frumos, iar din țigara pe care o pufăia Romulus mi se părea că însuși nenea Buddha torcea caiere fantastice.

M-am trezit apoi pe jos, pe gresia portocalie, cu un picior și un șold deosebit de dureroase. Am simțit cum Romulus mă ridică de la sol, mă scoate din bucătărie, cum mă duce spre apartamentul nostru și mă azvîrle pe patul din camera mea. N-a trecut mult și am adormit ca un prunc.

M-am trezit parcă după o eternitate, din pricina unor strigăte pițigăiate și isterice: „Jenică! Jenică, nu! Maimuțoi pervers! Jenică!", dar am adormit

la loc aproape instantaneu. Am fost din nou trezită de o lumină orbitoare care mi-a inundat camera.

— Claudiță ! Claudiță, ce ai ? Te simți rău ? Vrei să mănînci ?

— Mi-e somn. Mănînc mîine dimineață.

Dimineața, m-am trezit ca nouă. La micul dejun a fost pus în discuție incidentul survenit cu vreo 12 ore în urmă. Pe înserat, madame Stanciu și mama se întorseseră de la cumpărături și îl găsiseră pe Porno urlînd, dîndu-se de-a berbeleacul și, în pauze, frecîndu-se cu fundul de unul dintre stîlpii care susțineau acoperișul verandei. Rămăseseră siderate și îl priviseră cu atenție, pînă cînd Porno își dăduse seama de prezența lor. Atunci își părăsise stîlpul și se repezise pe spinarea mamei, unde începuse să facă gesturi dubioase cu șalele și abdomenul. Madame Stanciu strigase la el și îl altoise cu sacoșa. Porno se repezise apoi la ea, îi apucase strîns un picior și începuse să facă mișcări tabu pe pulpa ei. Nu reușiseră să scape de el decît după ce tata și ambasadorul ieșiseră să le salveze, îl imobilizaseră pe Porno și îl azvîrliseră în vizuina lui.

— Cine-ar fi crezut că și bananele pot să fermenteze, tovarășă Stanciu? a întrebat mama retoric, iar eu și Romulus n-am scos o vorbă.

În sfîrșit, după două zile, era vremea petrecerii mult așteptate. Mama se pusese să se aranjeze în

fața oglinzii încă de la ora prînzului, iar acum, la ora 9 seara, era în sfîrșit gata. M-a îmbrăcat și pe mine cu o rochiță de catifea roșie pe care tocmai mi-o cumpărase și, împreună cu tata, domnul și doamna Stanciu, Romulus și Ionică la volan, am pornit spre reședința Majestății Sale. Numai Tanța și Ninel au fost lăsați acasă.

Am făcut vreo doi kilometri de la poartă pînă la intrarea principală. Parcul imperial cuprindea o serie de clădiri, care mai de care mai ornate cu beculețe și ghirlande în cinstea Anului Nou. Cît despre palmierul din fața intrării principale, acesta se împodobise cu sute de fructe sclipitoare și multicolore, cu steluțe, conifere vopsite în bronz și argintiu și cadouri. Un majordom purtînd o uniformă somptuoasă ne-a întîmpinat și m-a invitat să aleg un cadou de la baza palmierului. Madame Stanciu a întins și ea mîna, dar majordomul a anunțat-o că acestea erau numai pentru copii. Așa că numai eu m-am ales cu un pachet mare înfășurat într-o hîrtie roșie și legat cu o panglică aurie. L-am deschis imediat. Conținea un leu imens, tolănit, cu blana de un galben-portocaliu ca de soare ecuatorial de după-amiază, cu o mutră simpatică de pisicuță și coamă bogată de un roșu care-ți lua ochii. Am hotărît pe loc cum aveam să-l numesc: Bokassa. Ajungînd în antreu, a trebuit să-l las însă la garderobă împreună cu umbrelele noastre. O africană simpatică a venit să ne întâmpine și a vorbit ceva cu mama, care apoi mi-a spus:

— Claudiță, trebuie să te duci cu tanti în camera copiilor. Să fii cuminte!

Ideea de a-mi petrece revelionul cu țîncii nu-mi surîdea deloc, dar, din păcate, așa s-a întîmplat. Imediat înainte de miezul nopții însă, toți copiii am fost chemați în salonul ăl mare pentru a trece în anul următor împreună cu părinții noștri. Astfel, la 12 fix am fost îmbrățișată de toți cunoscuții de la ambasada română. S-a anunțat apoi că Jean-Bedel Bokassa avea de gînd să îmbrățișeze toți copiii cu ocazia Anului Nou și să se fotografieze cu ei. Am fost așadar puși în rînd de către părinții noștri, iar eu, din fericire, mă nimerisem mai la coadă. Aveam timp berechet să mă duc să-l iau pe Bokassa de la garderobă și să-l pun pe nașu-său să-l îmbrățișeze și pe el și să ne tragem toți trei în poză. Bokassa le-a zîmbit tuturor copiilor cînd s-a pozat cu ei. Cînd a venit rîndul meu și l-am rugat să-l îmbrățișeze și pe leul „Bokassa", zîmbetul i-a devenit deosebit de destins și călduros.

— Este cel mai frumos cadou de Anul Nou care mi s-a făcut pînă acum, i-a spus el mamei în franceză și a așteptat să-mi traducă.

Ne-a îmbrățișat apoi pe Bokassa și pe mine, ne-a luat în brațe și am pozat pentru posteritate.

Din păcate, anul care venise nu se anunța a fi unul fast.

Prima catastrofă a declanșat-o Ana Stanciu.

Deja ne apropiam de sfîrșitul sezonului ploios cînd doamna ambasador și-a dat seama că terenul ambasadei era prea mare. I-a găsit însă o întrebuințare „potrivită“:

— Dragă, îi spuse ea într-o zi mamei, e păcat de atîta teren! La mine la țară aveam o ogradă mult mai mică și creșteam o sumedenie de păsări!

Cîteva zeci de pui de trei luni au fost astfel achiziționați în aceeași zi la piață de către Julien și aduși în curtea ambasadei. Doamna Stanciu a dispus împrejmuirea cu garduri de sîrmă a unui perimetru vast și construirea cîtorva cotețe.

— Și, dragă, de acum ne putem procura hrana pentru noi și pentru recepții chiar din curte!

A fost prima criză existențială africană a mamei mele și aceasta s-a răsfrînt asupra întregii noastre familii. Mama se născuse în București și mersese la țară numai în vacanțe. Tăierea și jumulirea găinilor îi era așadar ceva cu totul străin. Îl iubea însă atît de mult pe tata, încît pentru el ar fi fost în stare să se afunde în mocirla cea mai adîncă. În acest spirit, o însoți pe Ana Stanciu pentru prima dată în țarcul cu găini. Prinseră amîndouă cîte una, doamna Stanciu le suci gîtul și începură apoi să le jumulească. Reputația diplomatică a tatălui meu rămase astfel intactă, dar, de atunci, mama era în permanență bosumflată și de-abia dacă mă mai băga în seamă.

Nimic nu mai era ca înainte, iar eu și Porno ne înecam amarul jucîndu-ne pe malurile Oubangui-ului de-a mocirla, piciorul și poponeața.

Cerul se limpezea din ce în ce mai mult și anotimpul fierbinte aproape că-și intrase în drepturi.

Nu eram singura căreia i se părea că atmosfera din cadrul ambasadei devenise fetidă. Lui Romulus începuse de asemenea să i se acrească de suspinele maică-sii, pe care aceasta le scotea atunci cînd îl auzea declamînd din scripturile budiste, și de entuziasmul ei în a mă învăța poezii patriotice. Sucirea gîtului găinilor și jumulirea lor era un act care îi repugna și lui.

— M-am gîndit să merg în vacanță la Kinshasa, să-l vizitez pe unchiul Dumi, anunță Romulus în prima zi cînd soarele bătu din plin pe cerul Bangui-ului.

— Cum așa ? sări doamna Stanciu. Tocma' acu', cînd trebuie să vie tovarășu' și tovarășa ca să-i cunoști și tu și să-ți ofere un post bun la Externe ?!

Domnul Stanciu părea însă mai pragmatic:

— Dragă, dacă vin tovarășu' și tovarășa și îl găsesc pe ăsta pe-aici, în vacanță perpetuă, urlînd ca nebunul „om" în fiecare dimineață și fumînd chestiile alea ale lui, nu numai că n-or să-i ofere un post la Externe, dar or să ne trimită și pe noi valvîrtej acasă.

La acestea, doamna Stanciu izbucni în plînsul ei isteric.

După ce spiritele se calmară, conveniră însă de comun acord că o vizită la unchiul său Dumitrescu, ambasador în Zair, i-ar prii cum nu se poate mai bine lui Romulus. Trebuia să meargă cu vaporul de-a lungul Oubangui-ului și al fluviului Zair*, pînă la Kinshasa**. Acolo, peste cîteva zile, urma să fie așteptat de către ambasadorul Dumitrescu însuși. Trebuia să petreacă acolo o lună, după care urma să se întoarcă la Bangui. Îi luară un bilet de vapor dus-întors și a treia zi deja îl conduceam pe Romulus la locul de îmbarcare.

Totul redeveni așadar cum fusese mai înainte, cu excepția dosarului lui Romulus, care, mai mult ca sigur, se îngroșase teribil în urma informațiilor pe care Ninel avusese ocazia să le obțină în privința sa. Căci, deși după pățania cu francul francez, Ninel se făcuse inodor și incolor, devenind cea mai ștearsă figură a micii noastre ambasade, el era totuși acolo, disimulat parcă în peisaj. A fost o perioadă destul de liniștită, în care eu, mama și chiar Ninel am început din nou să facem plajă de dimineața pînă seara.

Tevatura a început abia la trei zile după plecarea lui Romulus. Un singur telefon a fost în stare să întoarcă mica noastră lume de pe malurile

---

* Rîul Oubangui se revarsă în fluviul Zair.

** Capitala de atunci a Zairului, care se învecina, peste fluviu, cu Republica Populară Congo, a cărei capitală era Brazaville.

Oubangui-ului cu susul în jos. Ambasadorul Dumitrescu i-a telefonat ambasadorului Stanciu și l-a întrebat:

— Dragă, nu astăzi la ora 12 trebuia să sosească vaporul lui Romulus?

— Ba da, ce? N-a coborît?

— L-am așteptat în port pînă la 3 și n-a coborît nici un Romulus, dragă. Am trimis șoferul să se intereseze pe ici, pe colo, dar eu și Clotilda nu ne-am mișcat din port. Vaporul de la Bangui a sosit, dar ăla mic nu era și pace!

— Aoleu! Verifică la Stan! Te pomenești că tolomacu' o fi coborît dincolo, la Brazaville!

Într-adevăr, cele două capitale se aflau de-o parte și de alta a fluviului Zair, iar între oprirea vaporului la Brazaville și oprirea la Kinshasa erau numai cîteva minute. Astfel, era ușor să ratezi coborîrea și să nimerești în Congo, cînd de fapt voiai să ajungi în Zair. Romulus fiind cam aerian, toată lumea presupuse că se întîmplase inevitabilul: debarcase la Brazaville și, văzînd că nu-l așteaptă nimeni, se dusese să rătăcească prin oraș, căutînd sediul ambasadei române.

Începu atunci să plouă cu telefoane și telexuri dintr-o parte în alta. Ambasadorul Dumitrescu suna încontinuu la Brazaville. Stan nu auzise însă ca un tînăr rătăcit să fi venit să bată la porțile ambasadei. La insistențele domnului Stanciu, se

interesă la toate autoritățile competente din Republica Populară Congo. În mai puțin de-o săptămînă, aproape întreaga armată a acestei țări era mobilizată pentru a căuta un tînăr intelectual cu lentile groase și aer ascetic. Pe picior de război erau și Republica Zair și Centrafrica. S-ar fi putut ca Romulus să coboare într-adevăr la Kinshasa, să nu-i vadă pe unchiu-său Dumi și pe Clotilda și să nu fie văzut de ei. S-ar fi pierdut astfel în jungla zaireză. S-ar fi putut, de asemenea, ca bietul student român să fi fost înjunghiat pe vapor înainte de a fi ajuns la destinație, iar cadavrul să-i fi fost aruncat în Oubangui sau Zair. Bokassa și-a transformat un important corp al armatei în echipă de scafandri și i-a pus să se bălăcească zi de zi în apele și nămolurile Oubangui-ului. Nu s-a dat însă de nici o urmă în luna care a venit. S-a ajuns astfel la inevitabil: dispariția cetățeanului român Romulus Stanciu a fost transmisă prin telex Ministerului de Externe de la București.

Atunci s-a pus în mișcare o întreagă mașinărie de securiști și comuniști paranoici care erau convinși că odrasla ambasadorului fusese răpită de către elemente imperialiste, o mașinărie pe cît de stufoasă, pe atît de ineficientă.

Romulus a rămas dat dispărut și aceasta avea să umbrească însăși vizita lui tovarășu' și a tovarășei.

S-ar părea că eram singura persoană căreia Romulus îi lăsase un mic dar de despărțire. L-am găsit de-abia la o săptămînă după plecarea sa. Se afla în vizuina lui Porno, într-un morman de coji de banane și haine terfelite. Era o cărticică. Pe prima pagină, Romulus scrisese cu litere de tipar îngrijite, astfel încît eu să pot înțelege fără probleme: „Numai spiritele superioare știu unul de altul. R."

Încercasem să o citesc, dar, deoarece mi se părea plictisitoare și nu stăpîneam încă pe deplin alfabetul, lectura mea înainta anevoie, în medie cu o jumătate de pagină pe zi. Nu am pomenit nimănui despre carte, căci și așa titlul ei făcea ca limba să mi se împleticească în gură: „Secretul doctorului Hon... Honn... Honin... berger".

9
Gabriela

Cu Romulus încă dat dispărut, marea zi a venit totuși. Tovarășu' și tovarășa aterizară cu avionul lor privat la aeroportul din Bangui, și în aceeași zi, ceva mai tîrziu, ateriză și avionul companiei aeriene UTA care aducea la bord un ansamblu de dansuri populare românești.

Firește, cei doi oaspeți de onoare au fost primiți cu tot tacîmul: covor roșu, Bokassa, garda de onoare, dansatoare cu sînii goi, echipele de filmare ale canalelor de televiziune, în număr de unu... Iluștrii oaspeți au fost conduși apoi la reședința musafirilor din palatul lui Bokassa și lăsați să se odihnească pînă a doua zi, cînd urmau să se desfășoare din plin festivitățile de primire.

La ambasadă era foc continuu: Tovarășii trebuiau să sosească a doua zi pe la ora prînzului. Atunci aveau să țină o ședință cu ambasadorul, consulul și domnul Ninel. După aceasta urmau să se întrețină cu doamnele, să viziteze ambasada, o

ambasadă nouă, înființată cu numai trei ani în urmă. Totul urma să se încheie cu prînzul festiv la care aveau să participe toți membri ambasadei.

La ora 9, în modul cel mai barbar, am fost pur și simplu încuiată în camera mea împreună cu Porno, adus forțat din vizuina lui, iar obloanele de la fereastră au fost trase pe dinafară și proptite cu o scîndură în așa fel încît să nu le pot deschide. Au mers pînă acolo încît au făcut curat în vizuină și au mutat sau aruncat lucrurile la a căror colecționare Porno muncise atît de mult: frunze, banane putrezite, haine, pixuri, stilouri... Porno era cît se poate de nemulțumit și se învîrtea ca un nebun prin camera mea, urlînd cît îl ținea gura „hîhîhiiii".

La ora prînzului s-a auzit cheia învîrtindu-se în broasca ușii mele și mama a intrat cu un rînd de haine în mînă. Îmi pregătise pentru ocazie o uniformă bleu de grădiniță cu o fundiță roșie la gît. M-a gătit cu ea și, după ce l-a încuiat din nou pe Porno, m-a dus spre bucătăria noastră comună. Era împodobită festiv, așa că de-abia am recunoscut-o. Încă nu era nimeni altcineva acolo în afară de Tatiana, care aranja pe masă ultimele farfurii. Deasupra celor trei aragaze mari trona un portret al unui om cu buze pline, zîmbind într-un mod nerușinat și avînd un păr evident artificial buclat. Puțin mai la dreapta, deasupra oalelor, un alt

portret: o doamnă între două vîrste, cu un coc strîns în vîrful capului, ochi mici, buze subțiri și ten pămîntiu. Părea o femeie oarecare și îmi inspira mai multă încredere decît papițoiul ăla coafat.

În rest, bucătăria noastră era decorată cu o sumedenie de panglici tricolore, baloane roșii, baloane galbene, baloane albastre și multe steguleț roșii. Era o adevărată feerie.

Tocmai ne așezaserăm la un colț al mesei și Tanța își terminase pregătirile, că pe ușă au și apărut cele două personaje din tablouri, urmate de domnul și doamna Stanciu, de mama, tata și Ninel. El purta un costum culoarea oului de rață și o șapcă. Ea purta o rochie verde olive pînă la genunchi, un sacou subțire și o pălărie de paie de exact aceeași culoare. N-a așteptat însă să facă mai mult de doi pași în bucătăria festivă și și-a scos-o. A dat la iveală un păr lung pînă la umeri, buclat în cocoloașe ordonate și dat pe spate. Deși nu purta coc de data aceasta, era imposibil să n-o recunoști pe matroana din tablou. Ea a fost prima care mi-a zîmbit, repezindu-se spre mine:

— Dumneaei trebuie să fie cea mai tînără membră a ambasadei noastre!

În spatele ei, mama surîse cu mîndrie și făcu imediat prezentările:

— Tovarășa Elena Ceaușescu, Claudița. Tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Tovarășa Elena mi-a dat mîna și s-a instalat imediat la masă, pe scaunul de lîngă mine. Tovarășul Nicolae părea însă mai apretat și a așteptat invitația să ia loc în capul mesei.

Am început cu delicatele aperitive cu caviar, stridii și altele asemenea. După o masă copioasă cu sarmale, tocăniță și musaca, făcute nu din porc, ci din găinile crescute chiar în curtea ambasadei, am încheiat cu pompoasa defilare a prăjiturelelor pregătite după rețetele doamnei Stanciu. Atmosfera era veselă și cu toții eram destinși, în afară de mama, care, de cum sosise felul de sarmale din carne de găină, se înverzise la față și, de atunci, fusese incapabilă să mai scoată o vorbă sau să schițeze pînă și o umbră de zîmbet.

Toți ceilalți erau însă binedispuși, mai ales eu, care nu vedeam nici o legătură între sarmalele acelea și găinușele care pînă ieri zburătăciseră voioase prin curtea ambasadei.

Doamna Stanciu a așteptat ca toată lumea să se lingă pe bot după ultimul fel de prăjitură, cea cu glazură roz și panaș galben. Apoi a trîntit-o:

— Dragă tovarășă Elena și tovarășe Nicolae Ceaușescu, supraviețuirea noastră în mijlocul acestei... acestei... jungle, în mijlocul acestor sălbatici nu ar fi posibilă fără stindardul revoluției pe care ne-ați îndemnat să-l purtăm în lumea întreagă. Soțul meu, bietul Costică Stanciu, a încercat din răsputeri să aducă lumina comunismului în mijlocul

acestor jungle întunecate. Eu, cu slabele mele puteri, am încercat să o învăț pe mica noastră misionară valorile patriei-mumă.

Inutil să spun că la acestea întreaga asistență rămăsese mută și cu ochii ațintiți asupra doamnei Stanciu.

— Cu slabele mele puteri, am reușit s-o învăț pe Claudița cîteva poezii patriotice.

Se întoarse apoi zîmbitoare spre mine:

— Nu vrei să le reciți ceva tovarășului și tovarășei, Claudița?

Așa cum fusesem învățată în ultimele luni, m-am ridicat de pe scaun cu eleganță, am luat poziția de drepți și am început:

Trei culori cunosc pe lume
Amintind de-un brav popor
Roșu e ca macu' vara
Galben ceru' cît e zarea
Albastru e... ăăă... ăăă...
Iată, El a apărut
El care luminează lumea
Protectorul lumii care produce Lumina...

Observasem cum doamna Stanciu, mama și tata se încruntaseră ca niște demoni, iar domnul Stanciu, tovarășu' și tovarășa căscau ochii cu uimire. Ei, da, știam, uitasem versurile. Ce dracu' să fac acum ca să salvez situația? Nu mi-a trecut nimic prin cap, așa că am continuat:

Care îi dă lumii oarbe Ochiul
Care discerne Răul ascuns inerent în Bine
El, Diamantul din... spic
Poporul, Ceaușescu, România
Cînd îl văd mă trec fiori.

Nu numai că am salvat situația, dar am și avut un succes răsunător. Tovarășu' și tovarășa au fost primii care au început să aplaude zgomotos și, imediat, restul asistenței li s-a alăturat. Doamna Elena s-a ridicat apoi de pe scaun și m-a îmbrățișat:

— Ce poezie frumoasă! Cine a scris-o?

— Ăăă... Nicolae Labiș.

— Daa? Ce fetiță inteligentă!

Atmosfera s-a destins astfel și adulții au ciocnit joviali cîteva pahare de whisky. Se apropia însă ora recepției de seară pe care trebuia s-o dea Bokassa în cinstea lor, așa că Ceaușeștii au plecat în scurt timp să se odihnească.

Aveam să aflu despre faimoasa recepție abia a doua zi, din conversațiile părinților mei și ale familiei Stanciu. Se pare că lucrurile începuseră prost, cu un adevărat incident diplomatic. Fuseseră aduse la masă aperitivele și se întorceau cu gura în sus paharele. Un chelner venea apoi să toarne băuturile. Tovarășu' îl oprise însă cu o mișcare fermă a brațului și îi dăduse de înțeles că trebuia să aștepte. Întinsese paharul în spate unuia

dintre bodyguarzii săi și îi spusese să-l șteargă cu un șervețel dezinfectant și apoi cu o batistă. Abia apoi îi permisese chelnerului să i-l umple. Bokassa și alți membri importanți ai guvernului centrafrican urmăriseră toate acestea cu priviri tăioase. Atmosfera rămăsese glacială chiar și după ce, pe parcursul felului principal, apăruse grupul de dansuri africane cu superbi negri cu mușchi puternici și pielea strălucitoare ca abanosul și negrese apetisante care-și bălăngăneau febril sînii plini și brățările de la glezne. Desertul a adus însă o înseninare a cerului de deasupra capetelor încoronate. În sală și-a făcut apariția ansamblul de dansuri populare românești care a început să bată o țurcă fioroasă, apoi un dans de călușari, o horă și, la sfîrșit, o duioasă periniță. O frumoasă profesionistă s-a desprins din grup și s-a dus să-l invite pe Bokassa la dans. Acesta se mișca pe lîngă ea ca Bestia pe lîngă Frumoasă, iar cînd ea i-a pus eșarfa pe după gît și l-a îndemnat să îngenuncheze în fața ei pe „periniță", a sărutat-o focos.

Jean-Bedel devenise atît de binedispus, încît a poruncit ca dansatorii români, care tocmai își făcuseră ieșirea, să fie invitați din nou în sala de festivități și să li se instaleze o masă. Zis și făcut. Dansatorii, fire de artiști, se îmbătară care mai de care într-un timp record. Un *maître de cérémonies* a anunțat către final că recepția urma să se prelungească cu o petrecere dansantă. Era perioada

de început a anilor disco şi o astfel de muzică a răzbătut imediat prin megafoane. Ceauşeştii s-au uitat cu stupoare spre taică-meu, care era însărcinat cu protocolul:

— Tovarăşe Golea, ce trebuie să facem în astfel de situaţii?

Tata a dat din umeri:

— Cred că ar trebui să dansăm.

Au dansat astfel aproape pînă în zori, privind scandalizaţi şi neputincioşi cum Bokassa a stat toată noaptea numai cu frumoasa cu perinița: Gabriela.

În următoarele zile, Bokassa nici n-a mai găsit de cuviinţă să-i însoţească pe Ceauşeşti în vizitele lor prin Republică. A rămas la Bangui cu Gabriela, căreia cu greu i-a dat voie să se întoarcă în ţara ei de baştină cu avionul prezidenţial centrafrican, la multă vreme după ce restul trupei ei plecase cu liniile aeriene UTA.

Liniştea nu a coborît asupra ambasadei române după plecarea înalţilor oaspeţi. Din contră, tevatura de-abia începea. La nici două săptămîni după întoarcerea Gabrielei la Bucureşti, ambasadorul şi tata au primit prin intermediul lui Ninel, care se întorsese şi el cu avionul prezidenţial românesc, vestea explozivă: Bokassa o suna pe Gabriela în fiecare zi şi o ceruse deja în căsătorie. Se pare că

Bokassa se interesase deja cum trebuiau făcute actele pentru o astfel de căsătorie internațională și tocmai aflase că acestea trebuiau depuse inițial la consulatul român din țara unde urma să se stabilească cuplul, adică la taică-meu. Nu trecură 48 de ore de la aflarea acestei vești, că bietul Gigi Golea se și pomeni la consulat cu domnul Bonzaville, îmbrăcat în frac și prezentîndu-i un dosar cu coperți din piele veritabilă care conținea cererea de căsătorie:

— Cu complimentele Majestății Sale.

Au urmat schimburi febrile de telefoane, telexuri, scrisori între ambasadă și Ministerul de Externe de la București, între minister și cuplul Ceaușescu, între aceștia din urmă și tata. Nu putură decide nimic în primele două luni. Situația se prezenta în felul următor: Bokassa avea deja o soție principală, o franțuzoaică, și un harem oficial cu zeci de concubine. O cerea pe Gabriela în căsătorie în acest context, ca a doua soție, superioară haremului său, dar mai prejos de prima soție. Cum putea accepta o republică socialistă o asemenea stare de lucruri?! Doamna Elena Ceaușescu se arătă fermă: așa ceva nu putea fi tolerat. I-a expus acest punct de vedere lui taică-meu și a fost foarte convingătoare. Dar oricum lui, consulului, îi revenea responsabilitatea de a spune „da" sau „nu".

În tot acest timp, domnul Bonzaville trecuse aproape în fiecare zi pe la ambasadă, interesîndu-se

cum mai evolua demersul Majestății Sale, iar tata era, de dimineața pînă seara, ca un rac fiert.

— Dragă, termină cu stresul ăsta și hotărăște-te odată ! îl sfătui mama într-o seară.

A doua zi, cînd a venit domnul Bonzaville, tata l-a anunțat :

— Ne pare rău. Am reflectat îndelung, dar republica noastră socialistă nu poate accepta poligamia și concubinajul.

Pe fața domnului Bonzaville apăru dintr-odată o expresie de furie cumplită. Încercă să bodogănească ceva, dar, din cauza emoției puternice, nu se putu distinge nici o silabă. Plecă valvîrtej, trîntind ușa în urma lui și urcîndu-se apoi în mașină, și demară în trombă, învăluindu-ne pe mine și pe Porno, care viermuiam prin curtea ambasadei, într-un nor dens de praf.

Bokassa și-a arătat și el imediat furia, trimițînd recomandate injurioase la adresa lui taică-meu și la adresa însuși Secretarului General al Partidului Comunist Român.

„Dacă nu vă schimbați imediat hotărîrea în această privință, relațiile diplomatice dintre țările noastre prietene vor avea de suferit", își încheia Bokassa scrisoarea către taică-meu. Următoarea săptămînă a fost dedicată exclusiv comunicării între ambasadă și Secretarul General, care a confirmat, în repetate rînduri că poporul nostru muncitor și

comunist nu putea concepe să fie de acord cu „rămășițele imperialismului destrăbălat".

Bokassa ținea însă la „rămășițele" sale și nu glumea. După zece zile de la răspunsul negativ cu privire la aleasa inimii sale, a dat ordin să se întrerupă alimentarea cu apă a ambasadei și să se demonteze generatorul de curent, proprietate a poporului centrafrican. Doamna Stanciu aproape că a făcut apoplexie și întreaga zi s-a scurs pe fondul sonor al vaietelor sale care se auzeau pînă pe malul Oubangui-ului, unde eu și mama făceam plajă. Noaptea, legația a fost cufundată în beznă, iar cina a avut loc la lumina cîtorva lanterne. De-abia atunci ne-am dat cu toții seama de gravitatea situației. A doua zi de dimineață am vrut să ne facem dușul matinal, dar, evident, nici apă nu aveam. Tanța a fost trimisă imediat la piața băștinașilor să cumpere opaițe, iar Ionică – cu două căldări care fuseseră folosite pînă atunci în grădină – în josul colinei, pe malul rîului de-a lungul căruia, dacă mai mergeai vreo doi kilometri, dădeai de un izvor cu apă limpede ca cristalul.

În ziua următoare, după ce Tanța a fost trimisă încă o dată la piață, eram deja aprovizionați cu o gamă largă de recipiente din metal sau plastic. La cină, la lumina insinuantă a două opaițe, biata doamnă Stanciu suspină:

— Dragă, acum chiar sîntem în junglă!

După care o podidi plînsul.

10
Junglă, sex și soare

Acea lungă vară fierbinte mi-a rămas întipărită în minte ca una dintre cele mai frumoase din viața mea. Nu împlinisem încă șase ani, așa că amintirile mele, deși despre un anotimp real, sînt mai degrabă clișee sau secvențe trunchiate. Printre imaginile care-mi persistă în memorie este cea a tatei care renunțase la costumul său elegant, își pusese un tricou, un șort, niște adidași, iar pe cap o tichiuță albă, puțin cam gras și trăgînd din greu de gălețile pe care le căra în susul colinei împreună cu Ionică. Imaginea doamnei Stanciu care se văita cît era ziua de lungă. Uneori o apucau istericalele de-a binelea și, văzîndu-l pe tata în șort și cu chipiul alb pe cap, cărînd gălețile, se plîngea în gura mare ambasadorului:

— Ia uite, Costică! Tovarășu' Golea nu poartă cravată!

Imaginea domnului Stanciu, bătrîn și blazat, refugiat în biroul său și încercînd să-și scrie

memoriile. Încercările lui literare au fost însă reduse la ridicol de Porno, care a pus laba pe elegantul jurnal cu coperți din piele și l-a terfelit în praful și gunoiul din vizuina sa.

Imaginea Tanței și a lui Julien. Pregăteau mereu mîncarea la focul pe care-l făcea Julien în curtea ambasadei, aragazele din bucătărie nemaifiind folosibile.

Imaginea mamei, un pic cam tristă. Făceam în continuare plajă împreună, dar ea se plîngea tot mai mult de dureri de burtă, cauzate probabil de alimentele preponderent prăjite pe care le consumam în ultima vreme.

Imaginea lui Porno și a mea. Noi eram singurii cărora nu le păsa de întreruperea apei și a curentului. Porno și-o freca mai abitir ca oricînd pe piciorul meu, iar mie, pe zi ce creșteam, lumea din jur mi se părea tot mai colorată.

— Cît au să țină toate astea, Costică? Cît o să mai stăm ca în junglă, tovarășe Gigi? Vorbiți cu tovarășu' Nicolae și cu tovarășa Elena să le dea voie cîinilor ălora în călduri să se ia! Și-așa, aici e... e... Depravare, e, e... Junglă! Uitați numa' ce-i în fața ambasadei Belgiei în fiecare zi!

Într-adevăr, ambasada Belgiei se făcuse de poveste în tot Bangui-ul, chiar și printre „misionarii" de vîrsta mea. Ambasadorul acestei țări, deși trecut de cincizeci de ani, era burlac. Își expunea libertatea de fapt și de spirit în văzul tuturor,

declarînd birourile ambasadei belgiene deschise 24 de ore din 24 pentru africanele amatoare de sex remunerat. Așa se făcea că în fața ambasadei belgiene era în permanență coadă.

— Uitați-vă ce s-a întîmplat și cu camerunezu' în jungla asta!

Povestea cu camerunezul era de asemenea arhicunoscută, iar relațiile diplomatice dintre Camerun și Republica Centrafricană fuseseră deja rupte.

Ambasada Camerunului se afla la doi pași de vastul parc imperial, în partea dinspre clădirea rezervată haremului Majestății Sale care cuprindea aproximativ cincizeci de concubine. Nefericitul diplomat camerunez Géronime Bérénice trebuia să se mulțumească numai cu două neveste, iar clădirea despărțită de reședința sa doar printr-un zid îi lăsase gura apă de cum sosise la Bangui cu patru ani în urmă. De partea cealaltă, numeroasele concubine se simțeau neglijate. Nemaiputînd rezista tentației, cu vreun an în urmă, Géronime începuse să întreprindă incursiuni în fiecare noapte dincolo de zid. Toată lumea era fericită de cînd acesta dăduse iama în haremul Majestății Sale. Consoartele erau ceva mai satisfăcute, pe Bokassa îl durea capul mai puțin, străjerii puteau să se îmbete, ca și pînă atunci, cu resturile de whisky de la banchetele imperiale. Cît despre Géronime, acesta ajunsese deja în paradis. Toată lumea era efectiv fericită, în afară de cele două neveste ale

camerunezului. Neglijate și roase de gelozie, acestea i-au trimis lui Bokassa o anonimă adresată „personal". În noaptea după ce-a primit scrisoarea, Bokassa a stat el însuși la pîndă în parc împreună cu garda personală. Camerunezul a fost prins, străjerii concediați și scandalul diplomatic a explodat.

— Dragilor, aici este Bangui, nu este... nu este... ăăă... nu este Moscova!

Tata, mama și ambasadorul s-au uitat unul la altul și, după îndelungi clipe de reflecție, au dat din cap în semn afirmativ.

Tata începuse să se gîndească serios la posibilitatea unei negocieri între statul român și Bokassa. Lipsea deseori de la ambasadă pentru a se întîlni și discuta cu acesta.

Pe de altă parte, se părea că soția lui Bokassa, franțuzoaica, era cum nu se poate mai stresată de cînd auzise de dorința împăratului de a-și lua o a doua soție. Gurile rele spuneau că voia să divorțeze. În fond, dacă lucrurile luau întorsătura potrivită, se putea ajunge la compromisul ca Bokassa să-și păstreze haremul de concubine, dar să aibă o unică soție: pe Gabriela. Așa s-a și întîmplat: Bokassa a divorțat, Partidul Comunist Român a închis ochii asupra haremului, iar tata a putut da undă verde întocmirii actelor.

Ambasada română a fost realimentată cu apă și curent electric, iar doamna Stanciu, din nou

zglobie, a dat startul pregătirilor festive necesare pentru întîmpinarea miresei. Era și timpul să ne mai înveselim, deoarece sezonul ploios începuse să-și facă simțită prezența din nou, cu dușurile sale reci și din ce în ce mai dese.

11
Au revoir, voyageur

Cîteodată, cerul se mai descoperea şi soarele strălucea cu ultimele lui puteri deasupra Bangui-ului. Doamna Stanciu şi mama stăteau pe veranda din faţa bucătăriei la cafeaua de după-amiază, iar eu şi Porno ne dădeam de-a berbeleacul prin iarba deasă din grădină. Obosisem şi făceam o mică pauză. Cu ochii mei miopi vedeam cum iarba se dădea la o parte pentru a face loc unui fel de trenuleţ multicolor şi, fascinată, îl priveam nemişcată cum înainta spre noi. Porno însă s-a speriat, a urlat „hîhîhii" şi a fugit spre mama şi doamna Stanciu. Trenuleţul era la cîţiva paşi de mine cînd am auzit strigătele isterice ale mamei şi doamnei Stanciu:

— BOA! Un şarpe boa! Săriţi!!!

În cîteva secunde, mama a fost lîngă mine, m-a înşfăcat de după umeri şi a alergat cu mine în braţe spre bucătărie, unde am intrat împreună cu doamna Stanciu şi Porno.

Chipul mamei a rămas livid pînă noaptea, cînd ne-am dus la culcare, deşi tata îi anunţase vestea cea mare : Bokassa ceruse ca ei doi, tata şi mama, să fie naşi la nunta lui cu Gabriela.

Cu toată atmosfera festivă, ceva, o rotiţă, nu mai mergea ca înainte. Mama suferea din ce în ce mai mult de durerile ei de burtă. Fusese la spitalul francez la analize şi doctorul îi confirmase că avea un virus. Nu putuse însă descoperi, pe parcursul a două luni, ce fel de virus. Îi explicase mamei că multe asemenea bestiole microscopice, prezente în stare latentă la africani, li se transmiteau albilor şi sufereau tot felul de mutaţii. Rezultau felurite boli pe care doctorul Jarret le descoperise la mulţi rezidenţi albi din Bangui, le patentase şi le dăduse nume originale precum Jarret 1, Jarret 2, etc. Mama suferea de Jarret 61 B.

— Dar la ce poţi să te aştepţi în ţara asta? a spus medicul compătimitor.

Ne aflam, într-adevăr, puţin mai la nord de focarele unor boli precum ebola şi marburg şi nu ştiam încă – aveam s-o descoperim mult mai tîrziu – că eram la doar cîţiva kilometri de ulterior renumita *Aids Highway**.

Nici eu nu mă prezentam grozav. Mama mă luă o dată la spital cu ea şi doctorul Jarret observă că aveam albul ochilor cam tulbure.

---

* Denumire dată rutei ce străbate Africa Centrală, pe care au apărut, unul după altul, focarele de infecţie H.I.V.

— S-ar putea să aibă şi ea o infecţie.

Analizele nu relevară însă nimic de genul acesta.

— Ce-i drept, recunoscu mama, nu-i dăm chinină din cauza ochilor, aşa că bea două păhărele de whisky pe zi.

— Aa... A! Oh la la!

Mama i-a expus tatei comentariile medicului la masa din sufrageria cu linoleum portocaliu şi i le-a reamintit în aproape fiecare seară de atunci încolo. Simţeam cum atmosfera devenea din ce în ce mai apăsătoare şi auzeam tot mai des propoziţii precum „nu mai putem continua aşa".

Chiar în dimineaţa de după noaptea exuberantă a nunţii Gabrielei şi a lui Bokassa, cu ocazia căreia părinţii mei îşi îndepliniseră misiunea onorantă de naşi, la micul dejun, mama mi-a spus:

— Claudiţă, am vorbit cu taică-tău şi am hotărît să ne întoarcem acasă şi să mergem apoi în altă ţară să te tratăm la ochişori. Nu ţi-ar plăcea să vezi mai bine şi să nu mai trebuiască să bei whisky?

— Îmi place whisky-ul şi văd destul de bine.

— Totuşi, va trebui să plecăm.

— Nu vreau!

— Trebuie.

— Bine. Dar îl luăm şi pe Porno.

— Nu se poate. Porno trebuie să rămînă aici, în mediul lui, cu tanti Ana şi nenea Costică.

La aceasta, am lăsat banana neterminată să cadă pe jos, am izbucnit în plîns şi am fugit spre camera mea.

Veni și ziua cînd trebuia să plecăm. Porno fusese încuiat în vizuina lui pentru a nu produce tragedii, iar eu și doamna Stanciu plîngeam.

— Na, că pleacă și copiii ăștia. Numai pe noi ne mai ține în jungla asta!

Julien venise și el să-și ia la revedere. M-a ridicat în brațe, m-a sărutat pe ambii obraji și mi-a șoptit la ureche:

— *Au revoir, voyageur!*

Auzind aceasta, plînsul meu se transformă în adevărate urlete.

E atît de frumos să călătorești! Să mergi în locuri exotice, să vezi peisaje, să cunoști oameni... Nimic nu se compară însă cu durerea pe care o resimți cînd trebuie să pleci.

PARTEA a II-a

1
Paris

N-am stat nici două luni acasă și am plecat spre Paris. Ne-au așteptat la aeroport și ne-au condus cu mașina pînă la ambasadă, unde se afla și reședința diplomaților. Parisul nu m-a impresionat, căci eram somnoroasă după zbor. Abia cînd am coborît din mașină m-am mai trezit. Era un aer plăcut, de început de toamnă, și mirosea ciudat de frumos: un amestec de parfumuri artificiale, arțari și gaze de eșapament, mirosul atît de caracteristic al Parisului. Clădirea ambasadei era imensă: o latură a ei, unde se afla intrarea în reședința ambasadorului, se afla pe rue Saint Dominique, iar cealaltă, unde era intrarea în ambasadă, consulat și reședința diplomaților, era pe rue de l'Exposition. Între cele două corpuri ale clădirii, care formau un unghi de 90 de grade, era o imensă curte interioară, străjuită de cealaltă parte de un zid gros și înalt, dincolo de care nu se vedea nimic. Apartamentul nostru se

afla la ultimul etaj, la patru, iar ferestrele nu dădeau spre curtea interioară, ci spre rue de l'Exposition. Din păcate, vederea era blocată de imobilul de vizavi, tot de patru etaje, foarte apropiat de al nostru, rue de l'Exposition fiind o stradă extrem de îngustă. Vedeam totuşi clar vîrful Turnului Eiffel, care se afla la zece minute de mers pe jos.

Apartamentul nostru era mic: o sufragerie, un dormitor, o bucătărie minusculă şi o baie. Din fericire, camerele erau decomandate, iar holul de la intrare destul de mare. Am făcut din acesta sufragerie, din sufragerie dormitorul părinţilor mei, iar din dormitor, dormitorul meu. Mobila era aici îndestulătoare şi de mai bună calitate decît cea de la Bangui.

— Claudiţă, hai să aranjăm hainele repede şi pe urmă să mergem să-ţi cumpărăm rechizite.

— Reccc... cuizite?

— Da. Mîine începi şcoala.

— Ceee??!! Care şcoală? Au şcoală românească aici?

— Nu. O să mergi la şcoala franceză din apropiere.

— Mamă, dar eu nu ştiu franceza!

— Nu-i nimic. Înveţi repede.

Nu prea eram convinsă, dar am înghiţit şi această ultimă excentricitate a mamei mele. Mi-am aranjat lucrurile în viteză şi am pornit apoi să facem un tur al magazinelor. Tata se dusese deja

în birourile ambasadei și o rugase pe soția unui coleg să meargă cu mine și cu mama, care era pentru prima dată la Paris și nu știa nicidecum de unde puteau fi cumpărate rechizite.

Doamna Pantilie ne aștepta deja jos, în holul ambasadei, împreună cu cei trei copii ai săi: Florentina, cu un an mai mare decît mine, Carmen, cu cinci ani mai mare, și Sorin, aproape un adult pentru mine, deși nu împlinise încă 14 ani. Am făcut cunoștință și m-am împrietenit pe loc cu Florentina, o fată extrem de volubilă și veselă.

Nu am mers departe, dar drumul nostru mi s-a părut intens. Uau! Erau atîtea chestii aici, atîtea magazine, atîtea cafenele... Oamenii stăteau în fața lor, în plin trotuar, la mese cochete și beau, fumau și conversau. Dinăuntrul patiseriilor venea mirosul baghetelor și al batoanelor *croissant*. Și apoi mirosul dulceag al prăjiturilor proaspete cu care erau atît de frumos decorate vitrinele. Nu ne-am putut abține să nu intrăm în una dintre ele. Vînzătoarea ne-a întîmpinat surîzătoare și ne-a întrebat ce voiam să servim. Cel mai fascinată eram de cornurile în formă de semilună și am arătat cu degetul spre ele. Vînzătoarea tînără și frumos machiată s-a aplecat spre mine și m-a întrebat mijindu-și cu alint ochii cu gene lungi:

— *Croissant ordinaire ou croissant au beurre?*

Florentina m-a înghiontit:

— Ia *ordinaire* ! E mai crocant. Celălalt e cu unt.

„Ordinaire" a fost şi, cu toate că „ordinar", a fost delicios. Imediat după patiserie se afla un chioşc de presă care îşi etala plenitudinea de publicaţii în plină stradă. Erau o sumedenie de reviste cu femei frumoase pe coperţi, *Elle*, *Vogue*..., reviste de modă, hii ! reviste porno, cărora nu le puteai vedea însă decît coperta, fiind învelite în folii de plastic, benzi desenate pentru copii şi adulţi, atît de multe !

— Ia-o p-asta ! m-a sfătuit Florentina arătîndu-mi o revistă *Pif*.

— Şi p-asta !

Astălaltă era un *Télé Poche*, o adevărată cărticică numai cu programul de televiziune pe o săptămînă. Mama şi doamna Pantilie au reuşit să ne tragă afară de acolo înainte de a fi cumpărat tot magazinul.

Uau ! Aşa ceva nu se găsea la Bucureşti. Nu existau astfel de magazine şi nu existau benzi desenate şi nici femei frumoase pe coperţi. Nu existau nici patiserii, nici baghete, nici *croissants*. Erau numai acele puncte de desfacere care se numeau „Pîine". N-am mai mers mult şi copiii Pantilie s-au oprit în faţa unui recipient mare din sticlă, fixat pe o clădire veche. Conţinea o sumedenie de biluţe multicolore şi deasupra lui scria mare *Surprises*. Carmen a fost cea care s-a repezit prima spre maică-sa să-i ceară un franc. A urmat

Florentina, care și-a cerut și ea alocația. Numai Sorin a rămas pe margine și a comentat cu dispreț:

— Pfff... Fetele.

Doamna Pantilie mi-a oferit și mie o monedă de un franc și Florentina m-a învățat cum trebuia băgată în fanta recipientului și trasă apoi maneta. Bulele începeau atunci să se învîrtească și, în final, una dintre ele ieșea printr-un tub. Se desfăcea în două și înăuntrul ei se găsea „surpriza". Florentina a primit un lănțișor din floricele de plastic, eu, un inel argintiu cu piatră turcoaz, iar Carmen – un elastic de păr.

Uau! Nici așa ceva nu se găsea la București. Acolo nu existau „surprize".

Toate cele de pînă acum s-au dovedit a fi nimic pe lîngă minunăția care ne aștepta. Supermarketul *PrixUnic* era o adevărată peșteră a lui Ali-Baba. M-a lăsat paf încă dinainte de a fi intrat. Cum totul era numai geamuri, inclusiv ușile mari automate, cum acestea erau impecabil de curate și cum miopia îmi juca întotdeauna feste, am dat direct cu capul într-una din ele, crezînd că este pur și simplu... aer. Mă lovisem zdravăn și în următoarea oră avea să mi se formeze un cucui de toată frumusețea. Nici n-am mai simțit însă durerea cînd am văzut toate comorile care se etalau la picioarele mele.

Raionul de papetărie se afla chiar în fața noastră, în dreptul intrării, și era plin ochi de caiete cu

coperți lucioase de toate culorile, creioane, carioci, acuarele, guașe de diferite mărci, clasoare, penare etc. Puțin mai încolo, cărți de povești cu minunate coperți și mai multe ilustrații decît text. Și, un pic mai încolo, discuri. Pe coperți, dame bine, în costumații sumare, dar cu mult sclipici : Sheila, Sylvie Vartan, Donna Summer... Eram în 1974, în plini ani disco și atmosferă psihedelică, de unde explozia de culori și strălucirea care se remarca peste tot. Cel puțin așa era aici, la Paris. În România totul era atît de cenușiu!

De-abia după ce-am achiziționat cîteva discuri am trecut la alegerea rechizitelor. Fiecare dintre noi, copiii, a avut apoi dreptul să-și aleagă cîte o carte de povești. Aceste cărți cuprindeau de fapt cîte o singură poveste, bogat ilustrată. Le-am răsfoit îndelung pe toate înainte de a ne hotărî. Eu nu înțelegeam aproape nici un cuvînt în franceză, dar mă tentau ilustrațiile cu superbe și reci palate de gheață și acea argintie, somptuoasă și distantă regină. Era *Crăiasa Zăpezilor* de Hans Christian Andersen.

După raionul cu papetărie și discuri, ne-am dus să dăm o raită prin întregul PrixUnic. Am trecut prin raioanele cu haine, cosmetice, marochinărie, accesorii... Totul era frumos luminat și decorat cu o sumedenie de oglinzi și prețuri afișate pe steluțe din carton în culori fosforescente.

Am părăsit PrixUnic-ul cu părere de rău. Era ora cinci cînd ne-am întors la ambasadă. Urma să urcăm în apartamentele noastre, dar, în zece minute, aveam din nou întîlnire cu Florentina jos, în hol. Pînă la ora şase, ora mesei, avea să-mi arate curtea ambasadei şi locul de joacă.

Localul unde se afla ambasada română fusese pe vremuri reşedinţa unei contese bogate, iar curtea şi grădina erau pe măsură. În mijloc, un gazon imens, perfect întreţinut, cu cîteva alei cu pietriş care convergeau spre statuia din centru, o Afrodită clasică. De jur împrejurul gazonului, cîteva straturi de trandafiri şi alte alei din pietriş pe care se înălţau din loc în loc mesteceni bătrîni. La capătul curţii, o fîntînă arteziană cu lei ce împroşcau apa în bazinul de dedesubt, unde înotau cîţiva crapi. De-o parte şi de alta a fîntînii, trepte care urcau spre coloane în stil renascentist. Dacă treceai pe sub ele, ajungeai în cealaltă curte, rezervată copiilor. Era numai pietriş aici, şi erau o sumedenie de tobogane, balansoare şi alte amenajări tipice. Mare vînzoleală în incintă şi multă gălăgie. Am făcut cunoştinţă cu ceilalţi copii. Toţi erau simpatici, dar nici unul dintre ei nu avea să-mi fie un prieten mai bun decît Florentina. O veste proastă însă. Nici unul nu avea vîrsta mea şi nu urma să intre a doua zi în clasa întîi. Aveam să fiu aşadar aruncată într-o clasă cu copii care vorbeau exclusiv franceza şi mă simţeam deja pierdută.

2
Rue Camou

Mama m-a trezit la ora 8, m-a îmbrăcat într-o rochiță roz cu dantelă albă și mi-a pregătit micul dejun: un *croissant* și un bol de cacao cu lapte. La 9 fără un sfert eram în holul ambasadei, unde mama avea întîlnire cu celelalte doamne care urmau să-și ducă copiii la școală. Am plecat în grup. Am luat-o la dreapta, pe rue de l'Exposition, și am trecut pe sub coloanele care o delimitau de mica piațetă Fontaine de Mars*. Era o fîntînă arteziană clasică și impunătoare. Îi întorcea spatele străzii Expoziției și era cît o căsuță. În spatele ei se afla o ușă de fier vopsită în verde pe care se intra probabil în incintă. Trotuarul din spate era împrejmuit cu un mic gard de sîrmă. Ne grăbeam spre școală, așa că nu am avut timp să le întreb pe doamne despre această anomalie. Cînd am ajuns însă în fața fîntînii impunătoare, nu am putut să

* Fîntîna lui Marte.

nu observ că apa nu curgea. În fine, am mers mai departe și n-am făcut mai mult de cinci minute pînă la școală.

Se afla pe strada Camou, direct învecinată cu parcul Champs de Mars, la cîteva minute de mers pe jos de Turnul Eiffel. Era o clădire veche, de cel puțin două secole, cu o arhitectură clasică și austeră. Am intrat pe poarta mare, am străbătut un coridor lung și am ieșit în curtea interioară. Aici se făcea „adunarea". Elevii erau strigați pe nume și așezați în coloane de cîte doi în spațiul alocat clasei lor. Erau patru clase întîi: A, B, C și D. Pe atunci, în Franța, A era considerată clasa pentru elevii cei mai buni, B cea pentru elevi *comme ci comme ça*, C pentru elevi cu aptitudini tehnice, iar D, clasa pentru elevi cu aptitudini artistice. Eu fusesem înscrisă – sic! – la clasa doamnei Lozac, *la onzième A*, a XI-a A. Aici în Franța, clasele erau numerotate invers decît la noi. *Première* era astfel ceea ce la noi se numește a XI-a. A XII-a se numea *terminale* și era facultativă.

La maitresse, madame Lozac, urma să iasă la pensie după ce avea să termine anul cu noi. La școala franceză învățătorii erau specializați pentru un an anume, iar doamna Lozac predase la clasele întîi încă din cel de-al doilea război mondial, sub ocupația germană. Voia să-și încheie cariera, anume aleasă și performată cu pasiune, cu brio. Era pe deasupra și cam naționalistă și nu accepta

de obicei în clasa ei elevi străini. Făcuse excepţie anul acesta pentru *la petite québecoise*, tot un fel de franţuzoaică de fapt, şi *la petite roumaine* care nu prea vedea, nu vorbea iotă de franceză şi era, ca atare, perfect inocentă şi cu braţele larg deschise spre valoroasa cultură franceză.

Madame Lozac impunea într-adevăr respect. Am văzut-o în faţa rîndului nostru dînd pentru prima dată bună ziua clasei. Purta un taior gri cît se poate de clasic, o coafură cu bucle albe scurte şi un machiaj extrem de discret. N-am mai stat mult în curte. La un moment dat, madame Lozac a ridicat autoritar braţul stîng, iar cu dreapta şi-a dus fluierul la gură şi a suflat în el cu toată forţa. Ne-a făcut semn să o urmăm în pas milităresc spre una dintre intrările în clădire şi a numărat cu voce tare :

— *Un, deux, un, deux...*

Mai să cred că Parisul era încă sub cizmă hitleristă.

Clasa era mare, luminoasă, cu bănci vechi, dar proaspăt lustruite. Am trecut imediat la treabă şi am început studiul alfabetului francez. La 12 am intrat în pauza de prînz. Dura pînă la două, cînd trebuia să revenim la şcoală pentru orele de după-amiază. La 5, în sfîrşit, s-a încheiat prima zi de şcoală.

3
Mars

Ca și mama, doamna Pantilie venise și ea să-și recupereze odraslele la ieșire. Programul odată încheiat pe ziua respectivă, atmosfera era veselă, iar noi, copiii, am mers țopăind pînă acasă. Înainte de a trece pe sub coloanele cu care începea rue de l'Exposition, ne-am uitat iarăși cu interes la Fîntîna lui Marte. De data aceasta parcă prinsese viață. În spatele ei, în locul împrejmuit cu micul gard de sîrmă, fusese încropită o curticică. Un omuleț ședea pe un șezlong, fuma, bea și asculta radioul. Doamna Pantilie și copiii ei îi dădură *bonjour* și el le răspunse voios dînd din cap, făcînd cu mîna și trimițînd bezele. După ce ne-am îndepărtat de el, mama a întrebat:

— Cine este?

— Aa, e Jacques. E *clochard* și a pus stăpînire pe fîntînă. A făcut ce-a făcut și a deschis ușa de fier din spate, și-a făcut chei pentru ea, a întrerupt apa și și-a făcut acolo înăuntru o cămăruță. Are

tot ce-i trebuie: televizor, aragaz cu butelie... E foarte simpatic. Să nu mai spui, dragă Clemența, în afara ambasadei, dar să știi că este într-o bandă cu alți *clocharzi* care îi aduc obiecte furate. Le vinde uneori la noi la ambasadă, dar șșș!... În fond, ce? Fir-ar mama lor de capitaliști! Și, de altfel, Jacques ne-a declarat că el e comunist.

— Aha.

Am urcat pînă în apartamentele noastre, unde n-am făcut decît să ne schimbăm și am coborît imediat în fața ambasadei, de unde am plecat cu toții spre Champs de Mars. Ah, cît de frumos era Parisul! Mergeam acum pe străzi lăturalnice, treceam pe lîngă clădiri vechi și elegante și pe sub crengile arțarilor și mestecenilor încărcați cu frunze care căpătaseră culorile calde ale toamnei și, pe alocuri, începuseră să cadă. Era cald și soarele ne învăluia în lumina lui chihlimbarie de după-amiază. În cîteva minute am intrat în Champs de Mars.

Champs de Mars este o grădină concepută după legile stricte ale clasicismului. Într-un capăt se află Turnul Eiffel, în spatele căruia se vede Sena și, dincolo de ea, palatul Chaillot. În fața Turnului Eiffel se întinde parcul propriu-zis: un gazon imens, întretăiat pe alocuri de alei mici și demarcat de alei mari care duc de la un capăt la celălalt. În partea opusă Turnului Eiffel, École Militaire, clădirea unde a învățat, printre alții, Napoleon. De-o

parte și de alta a aleilor care demarchează gazonul, cîte un rînd de castani și, dincolo de ei, aleile întortocheate și mai sumbre ale parcului, cu o sumedenie de copaci, flori, statui...

Am intrat pe aleea centrală și am luat-o către Turnul Eiffel. Nu-mi închipuiam ce mare lucru vedea lumea întreagă la acest triunghi alungit, gri. „Te întrebi de ce dracu' unii compară Parisul cu o femeie cînd are chestia asta în mijloc!", spunea Zazie a lui Raymond Queneau, și părerea mea despre faimosul turn nu era departe de cea a micii franțuzoaice provinciale. Dacă chestia nu mă impresionă ca atare, ceea ce se afla sub cele patru imense picioare ale sale mă încîntă de-a dreptul. Se adunase aici parcă întreaga planetă: asiatici, arabi, africani, europeni, americani... și se auzeau atîtea și atîtea limbi diferite. O sumedenie de chioșcuri care vindeau suveniruri, vederi, diapozitive... liftu-rile care urcau spre vîrf. Doamna Pantilie ne-a condus direct spre o rulotă aflată la distanțe egale de două dintre picioarele metalice ale turnului. Un miros îmbietor răzbătea de acolo și nu mai aveam răbdare să se termine coada din fața noastră. Mirosul de cartofi prăjiți. Ajunsesem în sfîrșit în față și vînzătorul ne puse *les frites* în cîte o casoletă din carton. Perfect tăiați, în fîșii lungi egale, sărați abundent. Fără îndoială, aici, sub Turnul Eiffel, se găseau cei mai buni cartofi prăjiți de pe fața pămîntului.

Cu casoletele în mînă, am luat-o din nou pe aleile parcului. Un stol de porumbei ne-a încercuit imediat şi, cu inima strînsă, a trebuit să ne împărţim cartofii. Ne-am aventurat apoi pe aleile lăturalnice. Eram aici ca într-o pădure, presărată însă din loc în loc cu flori fabuloase. Doamne, în ce oraş mă adusese destinul! Cărei zîne bune îi datoram oare prezenţa mea în Oraşul Paradis?

4
Nancy

Zîna bună nu era alta decît tovarășa Elena Ceaușescu. Tata făcuse cerere la Externe pentru a fi trimis într-un oraș din lumea civilizată unde ar fi putut să-și trateze copilul la ochi și cererea, ca oricare alta de acest gen, nimerise pe biroul Elenei Ceaușescu. Ea se ocupa de problemele de sănătate și de problemele familiale ale angajaților statului. Se pare că nu o uitase pe fetița care recitase atît de frumos despre diamantul din spic și dispusese imediat ca tatăl meu să fie trimis la Paris. Necesitatea de a-mi trata problemele oculare era de pe acum o obligație pentru părinții mei. De cum am ajuns la Paris, m-am dus la cei mai buni medici și în final am devenit pacienta curentă a renumitului oftalmolog Aron. Mergeam adesea la elegantul său cabinet din arondismentul XVI și încercam noi și noi dioptrii.

La școală, în sfîrșit, mă acomodasem. Trecuseră trei luni și acum vorbeam relativ curent franceza.

De-abia reușisem să inițiez o comunicare larvară cu colegii mei, cînd doctorul Aron a făcut să stagneze procesul de socializare. A hotărît că era cazul să mi se acopere permanent lentila din dreptul ochiului cu care vedeam mai bine pentru a mă obliga să-l folosesc pe celălalt. Și na, cu celălalt vedeam numai un amalgam de pete de culoare. Din fericire, cunoșteam deja alfabetul și am învățat să citesc textele de la lectură pe de rost, repetînd ce-mi citea mama. Aș fi putut, firește, să-mi scot abțibildul de pe lentilă în clasă, dar madame Lozac era mereu în legătură cu familia și medicul și mă obliga să fac imposibilul: să scriu și să citesc ce nu vedeam. Ce-i drept, acest procedeu a contribuit la dezvoltarea unei memorii și imaginații fabuloase. Dar și la o anumită anormalitate.

Mă obișnuisem însă și așa, cînd doctorul Aron le-a spus părinților mei să mă interneze pentru analize și exerciții oculare prelungite în cel mai de seamă spital oftalmologic francez. Acesta se afla la Nancy și era condus de un specialist de renume mondial: doctorul Toma.

Mama mi-a aranjat așadar o vacanță prelungită de la școală și în weekendul următor deja plecam, conduse cu mașina de tata, spre Nancy.

Nancy este unul dintre cele mai frumoase orașe ale Franței, dar, pentru mine, a rămas o nebuloasă, o pictură tașistă din care se puteau distinge pe alocuri cîteva creneluri și statui vechi. Ne-am

instalat la hotel pentru o noapte, dar a doua zi m-au și internat la spitalul doctorului Toma.

Era un bătrînel grăsuț și jovial, înconjurat numai de asistente tinere, frumoase și amabile. Mi-au făcut tot felul de controale oculare care nu m-au deranjat. După aceea însă, cînd programul cadrelor medicale se încheiase, asistentele de gardă m-au condus în salonul în care aveam rezervat un pat. Of! Era ca la închisoare. Am început să plîng și am ținut-o așa toată noaptea. A doua zi nu mai voiam să particip la nici un fel de tratamente și am stat să plîng în capătul unui coridor. Nici ziua următoare nu a fost diferită. După ora prînzului, doctorul Toma m-a chemat la consultație, dar am refuzat total să-i urmăresc luminița de la aparat sau degetul arătător și am plîns încontinuu. El i-a convocat atunci pe părinții mei:

— Micuța suferă de fobia halatului alb, adică nu suportă spitalele și medicii în uniformă. E mai bine să o cazați la căminul studențesc de alături și să vină aici numai pentru tratament.

Zis și făcut. Tata s-a duse să se intereseze de o cameră la căminul studenților medicinești, care se afla în aceeași curte cu spitalul. Avînd recomandarea doctorului Toma, camera i-a fost oferită imediat. Ce bine! Era mai ieftină decît locul de la spital și mîncarea de la cantina studenților era, de asemenea, foarte ieftină. Lucrurile decurseseră cum nu se putea mai bine.

M-am instalat în aceeași seară în camera cu un pat de la etajul al doilea al căminului. Mama s-a înghesuit cu mine în patul micuț ca să nu mă lase singură. S-a bucurat apoi că nu o făcuse. Pînă pe la 3 noaptea am auzit strigăte bestiale și muzici care urlau de peste tot. Cînd mă însoțea la W.C.-ul de pe hol, mama și cu mine întîlneam în cale studenți bărboși, studente cu plete, toți în blugi ponosiți și fără încălțări. Pe hol sau pe scări, fumau, beau și păreau să se distreze de pomină. Altfel erau prietenoși: ne făceau semnul victoriei și uneori mă luau în brațe, mă învîrteau și mă pupau. Îmi plăcea. Mamei, nu. Mai ales că se făcuse cam frig și căldura în căminele studențești lăsa de dorit. Nu exista aproape deloc. Apă caldă la dușurile comune nu era, de asemenea. Tata urma să ne părăsească pentru a se întoarce la lucru a doua zi. Într-o săptămînă cel mult trebuia să-l urmeze mama.

— Dragă, cum o să lăsăm copilul aici, cu bărboșii și pletoasele astea care se îmbată, iau droguri și nu se spală?! Sînt hipioți!

— Mmda, dar par decenți cu copilul și nu sînt în nici un caz pedofili. Și, în plus, dacă Evelyne are grijă de ea, nu văd ce i s-ar putea întîmpla.

Voilà. Tata a plecat a doua zi, iar mama a mai stat o săptămînă, după care m-a lăsat pe mîna lui Evelyne și a hipioților. Evelyne era una dintre asistentele tinere și frumoase. Mă ducea în fiecare

zi la spital, mă aducea înapoi către seară și, în general, avea grijă ca totul să fie în regulă la cămin. De la 6 după-amiaza încolo aveam liber. Luam cina la cantină, după care mă duceam în salon și mă instalam la televizor. Doctorul Toma și Evelyne îmi lipiseră chiar pe ochi un pansament și îmi interziseseră să-l scot vreodată. Da' ce, eram proastă?! Imediat ce mă așezam la televizor, îmi scoteam pansamentul. Culmea e că Evelyne îi rugase pe studenți să stea cu ochii pe mine și să aibă grijă ca nu cumva să-mi scot chestia. Cînd am făcut-o pentru prima dată, o studentă și un student au sărit și m-au amenințat c-or să mă pîrască. Un alt student bărbos și desculț, care pufăia din același gen de țigară pe care o știam de la Romulus, mi-a luat însă apărarea. Cică citise în fel de fel de reviste de specialitate că, pînă la urmă, acest gen de procedee sadice, cum ar fi efectuarea a fel de fel de exerciții, acoperirea ochiului bun și chiar purtatul ochelarilor, nu ameliora cu nimic vederea. A început atunci o discuție aprinsă între cei cîțiva studenți prezenți în salon, iar eu am putut să mă uit nestingherită la un film polițist. Studentul bărbos a avut pînă la urmă cîștig de cauză și nimeni nu m-a pîrît vreodată lui Evelyne.

În rest, viața mea de căministă era de-a dreptul *cool*. Iată că mă găseam într-o societate studențească în timpul perioadei „sex, drugs and rock'n'

roll". Studenții din ultimii ani sau rezidenții care lucrau alături, la spital, participaseră direct la evenimentele din '68 și, în mica noastră *auberge*, flacăra eliberărilor de orice fel era încă vie. Atmosfera era pe măsură și aproape în fiecare noapte se organizau petreceri de pomină în salon. Cea mai frumoasă mi s-a părut chiar prima la care am asistat. Cu ocazia ei am reușit să-mi cunosc aproape toți colocatarii. Era ziua uneia dintre studente. Muzică, băutură, țigări, droguri și baloane, o, atît de multe baloane! Galbene, verzi, roșii, albastre, roz... Zburătăceau prin aer alături de niște confetti vesele. Adulții discutau, consumau și dansau, iar eu stăteam în colțișorul meu de pe canapea și studiam lumea. N-a trecut însă mult și studentul bărbos cu ochi albaștri, desculț și purtînd aceiași blugi jegoși cu care îl văzusem în prima zi, acel student – Jean Pierre – care-mi luase apărarea în privința pansamentului de la ochi, s-a apropiat de mine cu un balon turcoaz în mînă:

— *Pour toi.*

I-am mulțumit și am pus balonul lîngă piciorul canapelei. Jean Pierre a prins atunci un altul – roșu – și mi l-a dat și pe acesta.

— Trebuie să-l lansezi spre mulțime.

M-am urcat atunci cu picioarele pe canapea și asta am și făcut. Mda... Aveam acum sentimentul că particip cu adevărat la petrecere. Intrasem în lume și acesta era primul meu bal. Jean Pierre

m-a invitat să mă alătur dansatorilor și, strigînd cît îl ținea gura, i-a anunțat pe toți:

— *Elle c'est Claudia.*

Mulți dintre ei au venit să mi se prezinte. Eram atît de fericită și... copleșită. Eram într-o țară străină, printre „adulți" care, fără a avea vreo obligație, mă tratau atît de bine și cu atîta naturalețe! Eram încă în plină epocă hippie și, din păcate, cred că am fost subiectul unei experiențe unice într-o perioadă unică. Chiar dacă un copil de șase ani ar nimeri astăzi într-o societate de studenți, mă îndoiesc că ar fi tratat de tinerii de acum, adepți ai unei civilizații mult mai tehnologice și rigide, cu acea dragoste cu care am fost eu tratată atunci. Eram cu adevărat într-o țară minunată și, ce mai, toată șederea mea la Nancy a fost... marfă.

Cît despre tratamentul doctorului Toma, acesta a dat ceva roade, dar n-a făcut minuni. Încă dinainte de a merge la Nancy fusese stabilit ca, la întoarcere, doctorul Aron să mă opereze. Acest lucru nu mi-a fost dezvăluit însă decît cînd am părăsit Nancy-ul. Petrecusem aici șase luni și mi-a fost greu să mă despart de Jean Pierre, Sylvie, Marie... Cînd ai șase ani, șase luni ți se par o eternitate. Of! Iar trebuia să plec.

5
Clarviziuni

M-am trezit după vreo trei zile, cu o durere cumplită de ochi și de cap. Mi-am pus mîna la ochiul care mă durea cel mai mult, dar n-am putut atinge decît un pansament gros. Îmi aminteam vag cum a doua zi după ce mă internaseră o asistentă îmi dăduse să beau un *juice* de portocale deosebit de bun, cum mă cărase apoi pe o masă de-a lungul unui coridor și cum eu adormisem. Mă trezisem ulterior cu o sumedenie de oameni în halate albe, cu măști albe peste gură și țipasem. Îmi făcuseră o injecție și readormisem imediat.

O asistentă veni cu micul dejun în camera unde eram numai eu și, imediat după ea, mama, pe care o anunțaseră că mă trezisem. După gingășiile de rigoare, trecu la probleme mai practice:

— Claudiță, să-i ceri iertare doctorului Aron!

— Ceee?!

— Ce? Nu-ți aduci aminte?

— Ce?

— Cum l-ai pălmuit pe doctorul Aron.

Am dat din umeri.

— Da. A venit să te întrebe ce faci a doua zi după operație și, drept răspuns, i-ai tras cîteva palme.

Am dat iarăși din umeri. Nu mi-am mai bătut gura să îi explic că, oricum, nu era ciudat că-l pălmuisem pe doctor, din moment ce mă trezisem în mijlocul operației și aveam și acum acea durere cumplită.

— Nu știu. Nu-i cer iertare.

Doctorul Aron a rămas așadar neiertat, chiar și după ce m-am externat. Trebuia să păstrez bandajul pe ochiul operat o lună, și pe ăsta chiar nu-l puteam scoate. Am refuzat să merg la școală, am refuzat să ies din casă sau să primesc copii la mine, în afară de Florentina.

Am ajuns la școală abia către sfîrșitul anului școlar. Îmi scoseseră pansamentul, dar ochiul arăta încă prost. Nu m-aș fi dus nici atunci dacă madame Lozac nu m-ar fi somat, amenințînd cu repetenția. Am avut surpriza să o găsesc la catedră, cu un scaun în față pe care își ținea întins un picior în ghips. Îmi dădu bună ziua și puse toată clasa să îmi ureze bun venit.

— Claudia a fost bolnavă și nu a putut veni pînă acum la școală, comentă ea.

Îmi făcu semn să mă apropii de catedră:

— Am auzit că ai făcut o operație la ochi, așa este?

— *Oui, madame.*

— A, văd că acum înțelegi și vorbești bine franceza. Înseamnă că n-ai stat chiar degeaba. Dar am auzit că, după operație, n-ai vrut să vii la școală deoarece aveai un pansament la ochi. Așa este?

— Da, doamnă.

— Și de ce n-ai vrut să vii la școală cu pansamentul la ochi?

Această conversație se purta cu voce normală și toată clasa ne putea asculta. Am dat din umeri și m-am fîstîcit.

— Ei, hai, spune-ne.

— Păi, n-am vrut să rîdă copiii de mine.

— De unde ți-a venit ideea asta? În țara ta copiii rîdeau de tine din cauza ochilor?

— Da. Cînd mă vedeau pe stradă că port ochelari și am strabism, îmi ziceau „aragaz cu patru ochi" sau „chioaro".

— Aici nu se întîmplă așa ceva. Vezi, și madame Lozac a avut un accident și medicii i-au pus piciorul în ghips. Cu toate acestea, nu mi-am luat liber de la școală și nimeni nu a rîs de mine. Oricine face aluzie la handicapul unui om este un necivilizat și un arierat. Poporul în mijlocul căruia este normal să se întîmple așa ceva este un popor înapoiat. Din fericire, aici sîntem în Franța și poporul nostru

are o istorie îndelungată și o civilizație dezvoltată. Dar, chiar atunci cînd te vei întoarce la tine în țară, nu trebuie să uiți că omul care rîde de un handicap fizic este inferior și, ca atare, trebuie disprețuit. Ai înțeles?

— *Oui, madame.*

Evident, cu învățătura rămăsesem în urmă. Stăteam prost de tot cu matematica, dar cu lectura mă descurcam relativ bine. Nu reușisem să-mi formez însă o disciplină, să-mi pun ordine în activități și în gînduri, ceea ce restul copiilor învățaseră atît de bine de la madame Lozac. Aproape în fiecare zi învățătoarea ne dicta o poezie pe care trebuia s-o învățăm pe dinafară în cursul după-amiezii și s-o ilustrăm. Eu nu vedeam deloc de ce le-aș fi ilustrat cum se cuvenea, de ce aș fi desenat, de exemplu, un corb și o vulpe pentru fabula lui La Fontaine *Le corbeau et le renard*. Mi se părea inutil să desenezi ceva banal.

Fusesem într-o duminică cu părinții mei să vizităm palatul Versailles. Mă impresionase teribil somptuoasa reședință a Regelui Soare și a celor care-l urmaseră. Iar cel mai mult mă impresionaseră obiectele care-i aparținuseră Mariei Antoaneta.

Minunatul dormitor cu patul său de opt stele: strălucitor și decadent. Mă gîndeam ce fericită trebuie să fi fost persoana care locuise într-un asemenea lux. Îmi schimbasem radical părerea cînd luasem cunoștință de conținutul ghidului

explicativ. Rezuma, printre altele, soarta Mariei Antoaneta. O ghilotinaseră împreună cu soţul ei (Ludovic al XVI-lea) la revoluţie. Tragedia făcea însă ca personajul să fie şi mai impresionant. Era la Versailles un portret al ei : purta o rochie somptuoasă, o perucă imensă cu bucle albe şi zorzoane, avea un decolteu plin şi, deşi slabă, avea o plenitudine intrinsecă. Un aer de matroană rafinată, cu nas acvilin, frumoasă şi suficientă sieşi. Ţinea în mîna ei aristocratică un fir de trandafir, ca pe ceva de preţ. Ţinusem neapărat să cumpăr o vedere cu reproducerea acestui tablou al lui madame Vigée-Lebrun.

De atunci încolo am avut aşadar sursă de inspiraţie pentru ilustrarea poeziilor. *Le corbeau et le renard* a prins viaţă odată cu reproducerea în creioane pastel a tabloului lui Vigée-Lebrun, iar următoarele poezii, cu părţi ale acestuia: capul Mariei Antoaneta (tăiat), un braţ tăiat ţinînd un trandafir... sau cu disertaţii asupra aceluiaşi subiect : alte capete tăiate, alte braţe tăiate, ghilotine, sînge... Madame Lozac a fost impresionată şi a hotărît că trebuia să urmez clasa a X-a cu mademoiselle Lacroix, la D. Părinţii mei au fost fericiţi că nu trebuia să repet clasa.

Altfel, se anunţa o vacanţă minunată. Pînă la urmă, a ieşit la iveală că doctorul Aron nu meritase să fie pălmuit. Cînd ochiul s-a refăcut după

operație, vedeam ceva mai bine, iar strabismul era mai puțin vizibil.

Vacanța mare a fost o călătorie împreună cu mama, doamna Pantilie și copiii ei pe Valea Loirei, în Normandia și Bretania, la Marea Mînecii. Am petrecut cîteva zile la Etretat și Deauville și am prins ceva bronz. În rest, peisaje după peisaje, castel după castel. În septembrie ne-am întors cu părere de rău la Paris.

Mă obișnuisem cu Franța și vorbeam acum perfect franceza. Copiii de la ambasadă făceau uneori mișto de mine, spunînd că graseiam mai ceva decît parizienii. Curtea școlii mi s-a părut frumoasă de data aceasta. Era plăcut afară, soarele încă bătea din plin, dar frunzele copacilor își puseseră deja machiajul de toamnă. Cele căzute trosneau atît de plăcut sub sandalele mele...

Persoana care a chemat, suflînd din fluier, a X-a D era foarte diferită de proaspăt ieșita la pensie madame Lozac. Mademoiselle Lacroix era foarte tînără (să fi avut între 2l și 25 de ani), cu o alură șic și veșnic zîmbitoare. Sala de clasă în care ne-a condus avea pereții plini de desene, tot felul de abajururi de hîrtie agățate de tavan, tot felul de plante și un vas cu doi peștișori. Nu erau aici bănci de cîte doi, ci mese mari împrejurul cărora stăteau cîte șase elevi. Programa școlară se dovedi a avea foarte puține ore de gramatică și matematică

și foarte multe de desen, sculptură în plastilină, plimbări în Champs de Mars, unde făceam acuarele după natură, expediții la diferite muzee, cinematografe și teatre de păpuși. Asta mai ziceam și eu școală.

6
Inocentul

Ceea ce mi se părea nemaipomenit în Franța era televiziunea. Alb-negru pe atunci, dar cu trei canale, care transmiteau emisiuni interesante pe parcursul zilei și filme seara și noaptea. M-am molipsit așadar, din fragedă copilărie, de virusul cinefil.

Școala începea la 9 dimineața, iar eu trebuia să mă scol la 8. Prin urmare, pînă la 10 seara trebuia să fiu în pat. Dar, din fericire, părinții mei plecau seara la diferite recepții, baluri etc. Nu porneau niciodată înainte de a mă fi băgat în pat și de a mă fi sărutat de noapte-bună. Cum auzeam însă ușa de la intrare închizîndu-se, mă ridicam din pat și mă duceam în camera lor să mă instalez în fața televizorului. Știam că aveau să se întoarcă abia după miezul nopții, și cum majoritatea filmelor, chiar cele marcate în *Télé-Poche* „pentru adulți și adolescenți" sau „numai pentru adulți", se terminau oricum la 12 noaptea, nu aveam probleme.

Firește, preferatele mele erau filmele marcate „numai pentru adulți", care se transmiteau de obicei pe Canalul 3. Am văzut în acea perioadă tot ce era mai bun și mai *avant-garde* fără ca nimeni să bănuiască ceva. Înainte să se întoarcă mama și tata, eram deja în pat. Am încurcat-o însă din pricina lui Luchino Visconti. Acest italian decadent realiza filme mult prea lungi, de „două serii". Așa a fost și *Inocentul*. Oo, ce frumos era! Acele *palazzi* cu decorurile lor fabuloase și acele peisaje bucolice italiene! Acele paturi cu baldachine și acele superbe nuduri! Erotismul și întrepătrunderea ciudată a trupurilor!

Nudurile în mișcările lor grațioase erau atît de frumoase, încît nu mi-am putut dezlipi ochii de la televizor nici cînd am auzit cheia învîrtindu-se în broasca ușii de la intrare. Părinții m-au prins astfel în flagrant, savurînd sexul de pe ecran.

De atunci încolo plecau seara de acasă numai după ce tata demonta televizorul, luînd cu el o piesă fără care aparatul nu mai funcționa. Aceasta a fost prima mea întîlnire cu cenzura. De atunci am devenit probabil atît de liberală și nici acum nu cred că părinții mei au avut dreptate.

Un alt inocent s-a arătat la orizont în acea perioadă.

Într-o zi, cu puțin înainte de ora prînzului, tata a primit un telefon istoric la birou.

— Alo.

— Alo, ambasada română? Domnul Gigi Golea?

— Da, eu sînt.

— Aici Romulus.

— Care Romulus?

— Romulus Stanciu.

— ROOMULUUS!! Unde eşti?! Părinţii tăi te caută de ani de zile!

— Sînt la Turnul Eiffel, jos, la telefonul de lîngă lift.

— La Turnul Eiffel?!

— Da, nene Gigi.

— Unde ai fost pînă acu', măi băiete, mă? Că de cînd te caută ai tăi! Unde ai dispărut atunci, la Kinshasa?

— Păi n-am coborît acolo.

În următoarele minute, Romulus i-a povestit aventurile sale. Ce-i drept, ambasadorul Stanciu observase, la cîteva zile după dispariţia lui Romulus, lipsa ceasului său de aur. Doamna Stanciu, de asemenea, nu mai dădea de urma cîtorva inele şi coliere. Bineînţeles că Julien şi Porno fuseseră cei bănuiţi. Adevărul adevărat i se dezvăluia de-abia acum tatei. Romulus n-avusese niciodată de gînd să coboare nici la Kinshasa, nici la Brazaville. Mersese pe Zair pînă la vărsarea acestuia în Atlantic şi acolo schimbase în devize acele atît de non-budiste obiecte aurifere. Se îmbarcase pe un vapor care-l dusese împrejurul Africii şi apoi traversase Oceanul

Indian. Debarcase în India și luase trenul pînă la Pondicherry, unde se afla sediul sectei budiste cu care corespondase timp de cîteva luni. Fusese primit cu brațele deschise și tratat ca un musafir în primele cîteva zile. Apoi însă fusese inclus în marea familie și pus la muncă pe plantațiile de orez. Suportase timp de un an de zile, dar, în final, nu mai rezistase. Furase cîteva provizii alimentare din rezerva comună și fugise, direcția Paris. Neavînd însă aproape nici un ban, se mai oprise pe ici, pe colo la muncă și îi mai trebuise încă un an și ceva ca să ajungă în Orașul Luminilor.

— Nene Gigi, m-am gîndit că eu, ca artist, numai aici pot să mă afirm. Dar nu mai am nici un ban. Nu poți mata să-l suni pe tata să-mi trimită ceva? Eu nu vreau să vorbesc direct cu el.

— Bine. O să-l sun, că săracu' de cînd așteaptă vești de la tine! Te-au căutat, măi băiete, cu scafandrii prin Oubangui și prin Zair, să nu cumva să te fi înecat, și tu culegeai orez în India!

— Nene Gigi, pînă vin banii de la tata, poți să-mi împrumuți dumneata cîteva sute de franci, că nu mai am nici unul?

Tata a fost de acord și și-au dat întîlnire peste 30 de minute la baza Turnului Eiffel. Odată ajuns acolo, tata a zărit, în mulțimea de turiști de toate culorile și speciile, pe după numeroasele vederi pariziene expuse în fața unui chioșc, silueta lui Romulus. Părea mai degrabă o umbră a lui

Romulus, cu aceiași ochelari vechi cu lentile groase. Slăbise îngrozitor și avea aerul unui artist în acel stadiu tipic de căutare de sine frenetică și înfometată. Nu-l lăsase însă pe tata să se apropie prea mult.

— Stai! Nu te apropia! Aruncă banii!

— Romulus dragă, ce-i cu tine?

— Lasă, nene Gigi, că vă știu eu pe voi, ăștia de la ambasade! Ai fi în stare să fi venit cu nu știu cîți securiști după mata, să puneți mîna pe mine și să mă duceți forțat la București.

— Romulus dragă, sînt singur.

— Ori arunci banii și pleci imediat, ori plec eu și o să-i spun tatei, cînd vorbesc cu el, că n-ai vrut să mă împrumuți nici cu cîteva sute de franci.

Tata a aruncat așadar banii. Romulus i-a prins cu măiestrie și a întins-o imediat, strigînd peste umăr: „Mersi, nene Gigi".

Întors la ambasadă, tata a sunat imediat la București la familia Stanciu – fuseseră rechemați de la post – și le-a dat vestea cea mare: Romulus era în viață și, ca dovadă, cerea bani! Stancii au plîns de fericire. L-au ținut pe tata aproape o oră la telefon, cerîndu-i amănunte despre cum călătorise Romulus pe Atlantic și Indian, cum plantase orez, cum era îmbrăcat, cîte kilograme părea să aibă... În final au spus că aveau să trimită neîntîrziat prin valiza diplomatică o sută de mii de franci

și, mai ales, doamna Stanciu l-a rugat pe tata, printre plînsete și suspine, să-i dea bani copilului ori de cîte ori va cere.

Tata și Romulus aveau să se mai întîlnească de cîteva ori la Paris. De fiecare dată în alt loc. Romulus își perfecționase tactica. Îl suna pe tata cu vreo 24 de ore înainte de momentul în care avea de gînd să-și primească alocația. Îi dădea întîlnire, de exemplu, la telefonul public din Place de l'Opéra. A doua zi de dimineață, tata se ducea să ia de la biroul ambasadei, unde sosea valiza diplomatică, din contul alimentat permanent de domnul și doamna Stanciu, suma cerută de Romulus. La ora 14.00 era lîngă cabina telefonică unde îi dăduse întîlnire Romulus. Tocmai atunci suna telefonul și tata ridica receptorul.

— Sper că ești singur. Vino în Place de la Concorde, la telefonul de lîngă cafeneaua Petit Cœur. Să fii acolo la 14.30 fix!

Tata pornea rapid într-acolo astfel încît să ajungă în timp util. La 14.37 suna telefonul.

— Îndreaptă-te acum spre Notre-Dame. Ne întîlnim la 15.00 la chioșcul din stînga cum intri, ăla cu cărți. Să fii singur!

Romulus apărea în sfîrșit în fața catedralei Notre-Dame pe la 3 și un sfert. Nu se apropia prea mult de chioșcul cu pricina și de tata și îi striga de la distanță:

— Stai ! Aruncă banii !

Tata arunca plicul spre Romulus, care, cum îl prindea, o lua la sănătoasa cît îl ţineau picioarele.

7
Fantomas

— Dragă, nu vi se pare că sînt cam anormali copiii ăştia ai noştri? Ce părere aveţi de jocurile acelea cam violente pe care le tot joacă? Mai ales porcăria aia căreia îi zic „de-a Fantomas"? le întrebă odată una dintre mame pe celelalte cînd ne aşteptau pe noi, copiii de la ambasadă, la ieşirea de la şcoală.

— Nu-i nimic de mirare, dragă, cu toate inepţiile care se transmit la televiziune. Cu jocul ăla s-au inspirat de la porcăria aia de serial.

În naivitatea lor, adulţii habar nu aveau că jocurile noastre erau nimic pe lîngă realitate. Inclusiv cel de-a Fantomas.

Sorin Pantilie, care furase de la mă-sa un ciorap rupt, pe care-l legase la un capăt şi şi-l punea pe cap, era Fantomas. Noi, ceilalţi copii, eram împărţiţi în două bande rivale şi ne „omoram" unul pe altul împungîndu-ne cu creioane sau carioci roşii. Odată ce unul dintre noi era mînjit pe faţă

sau pe haine cu roşu, ieşea din joc pe motiv că era mort. În toate acestea, Fantomas avea un rol aparte. El se ascundea prin Champs de Mars, unde ne jucam de obicei, prin locurile cele mai de neînchipuit. Trebuia să avem grijă ca el să nu apară niciodată în faţa noastră. Cînd sărea dintr-un boschet şi era faţă în faţă cu noi, trebuia să îngheţăm şi, în secunda următoare, să ne prăbuşim la pămînt. Eram deja morţi şi ieşeam din joc. Dacă aveam însă simţurile destul de treze şi ne întorceam cu spatele sau ne culcam cu faţa la pămînt înainte ca el să fi apărut în faţa noastră, nu numai că nu ieşeam din joc, dar mai căpătăm şi o viaţă în plus.

Clădirea ambasadei, a consulatului şi a reşedinţei diplomaţilor, precum şi cea a personalului tehnic aveau nu doar numeroase etaje, scări, camere, culoare, o curte mare interioară superbă, alte două curţi interioare mai mici, dar şi un fascinant labirint de tuneluri subterane. În timpul săptămînii, cînd era prea frig pentru a merge în Champs de Mars, Fantomas şi cele două bande rivale îşi mutau sediul în clubul ambasadei. Aveam acolo o masă de ping-pong şi o bibliotecă. Părinţii stăteau liniştiţi la birouri sau acasă, în apartamente, ştiindu-ne acolo. Ne săturam însă repede de răsfoitul revistelor şi de ping-pong şi atunci luam cu asalt tunelurile.

Acestea se întindeau pe cîteva nivele şi erau un decor ideal pentru „de-a Fantomas". Ne împărţeam

în grupuri de cîte doi şi ne urmăream, încercînd să-i mînjim cu roşu pe membrii bandei adverse. Exploram cu atîta plăcere infinitele cămăruţe întunecate de la subsol şi ne tîram ca şobolanii de-a lungul conductelor. Tunelurile deveniră domeniul nostru secret.

Mulţi dintre noi observaserăm că unele dintre încăperile de acolo aveau uşile încuiate cu multiple yale şi lacăte enorme. Umbla zvonul că unii dintre noi încercau de ceva vreme să spargă încuietorile cu pricina, dar, cum majoritatea aveam mîinile mai mici decît oricare dintre lacăte, nouă, celor cu capul pe umeri, ni se părea o fantezie.

Era o după-amiază mohorîtă de miercuri în luna februarie. Şcoala franceză era închisă în fiecare miercuri, aşa că aveam liber. În cursul dimineţii merseserăm să ne jucăm unii pe la alţii şi ne trimiseserăm vorbă să ne întîlnim la club la ora 14.00.

Am stat acolo exact o jumătate de oră, timp în care părinţii veniţi să ne aducă s-au asigurat că paletam cuminţi stupidele mingi de ping-pong. După ce au plecat cei mari, Sorin şi-a pus ciorapul de Fantomas, iar noi ceilalţi ne-am împărţit în obişnuitele bande rivale. Bandiţii, din care făceam şi eu parte, ţinură şedinţă într-una din camerele sumbre ale subsolului. Şeful bandei, Florentina, a stabilit grupele de cîte doi în care aveam să acţionăm şi în acea zi. S-a hotărît ca partenerul meu să fie Vlăduţ Ghinea. Era cu doi ani mai mic decît

mine, de-abia intrat la Bandiți, iar eu trebuia să-l dăscălesc și să am grijă să nu cadă victima vreunuia dintre polițiști sau să nu se trezească față în față cu privirea letală a lui Fantomas. Am patrulat amîndoi vreo oră prin tuneluri și nu am dat nas în nas cu nici una dintre perechile adverse. La un moment dat, ne-am întîlnit doar cu Camelia și Stelian, care erau tot de la bandiți. Am schimbat cîteva impresii și am luat-o apoi care încotro. Înainte de a-i întîlni, le auziserăm pașii și ne ascunseserăm după o conductă cu cariocile în mînă, gata de atac. Suspansul suprasolicitase probabil vezica lui Vlăduț și acum, aflîndu-ne din nou în siguranță, m-a rugat bîlbîindu-se să mă întorc cu spatele, ca să se poată ușura. Abia ce-am auzit un jet firav plesnind metalul uneia dintre țevi, că de departe, de la un nivel inferior, au început niște zgomote teribile. Cineva părea să lovească sălbătic o structură metalică. Jetul lui Vlăduț a înghețat și am încremenit amîndoi de frică. În cîteva secunde, am reușit totuși să-mi înving teama:

— Vlăduț, hai să mergem să vedem ce se întîmplă.

Vlăduț a tăcut cîteva momente. Figura lui spunea limpede că nu i se părea o idee bună. Dar nedorind probabil să pară mai papă-lapte decît o fată, a aprobat în final cu o mișcare vagă a capului și un „îhî". Am fugit de la capătul nivelului al doilea al subsolului spre scările pe unde trebuia să

coborîm la nivelul inferior. Bătăile și pocnetele se auzeau încontinuu. Am ajuns în sfîrșit la treptele înguste din metal. Am îndreptat fasciculul lanternei în jos, luminînd toată casa scărilor pînă la nivelul inferior. Tocmai atunci zgomotul a încetat și ne-a lăsat într-o liniște și mai apăsătoare. Am coborît încet, cu prudență, și am luat-o apoi tiptil pe culoarele labirintice ale nivelului al treilea. La un moment dat am zărit o lumină destul de puternică pentru acele locuri, ca și cum mai mulți oameni s-ar fi adunat acolo cu lanternele lor. Am cotit și am intrat pe culoarul respectiv. La capătul acestuia erau adunați mai mulți bandiți și polițiști, printre care Fantomas însuși, cu ciorapul mă-sii ridicat de pe față și formîndu-i un moț caraghios în vîrful capului.

— Piua ! ne strigă el.

— Piua ! răspunserăm noi, în semn că eram de acord cu amînarea represaliilor.

Am înaintat spre grupul celor care făcuseră pace. Am văzut că una dintre ușile pe care le știam încuiate era deschisă, cu lacătul atîrnînd, spart. Înăuntru, camera părea luminată de fasciculele altor lanterne.

— Stați ! făcu Fantomas. N-aveți voie să intrați decît dacă păstrați secretul. Nu trebuie să spuneți la nici unul dintre babaci ce se află aici. Jurați ?

— Jurăm.

8
Secrete

Sorin s-a dat atunci la o parte și ne-a făcut semn să intrăm. Am înaintat spre partea încăperii unde erau strînși cîțiva copii și ne-am uitat peste umerii lor la locul scăldat în lumina fasciculelor. Nu mi-a venit să-mi cred ochilor și am scos un „aa !“ de uimire și de spaimă. Vlăduț a început să urle, dar Sorin i-a pus mîna la gură și l-a potolit.

— Sper că nu ți-e frică ! făcu Florentina spre mine. Nu trebuie să-ți fie frică ! Ți-e frică ?

— ...Nnnuu... Dar ce-i cu chestiile astea aici ?

Florentina dădu din umeri :

— Nu știm. Dar trebuie să rămînă secretul nostru.

— Nu credeți c-ar trebui să le spunem ălor bătrîni ?

Sorin sări ca ars :

— Nicidecum ! Ne-ar certa și ne-ar zice că n-aveam ce căuta aici ! E secretul nostru. Ați jurat !

— Bine. Eu nu spun nimic.

Am renunțat să mai pun alte întrebări. Oricum, eram prea surprinsă de ceea ce văzusem.

Sub fasciculele lanternelor se aflau două schelete umane aproape întregi. Le lipseau doar cîteva oase de la picioare și de la mîini, care erau împrăștiate mai încolo, către o grămadă de oase de același fel. Părea că cineva le adunase acolo cu grijă.

— Cum credeți că au murit? întrebă unul dintre noi.

— Cine știe? Poate că tunelurile astea comunică cu catacombele și pe aici se luptau și se omorau oamenii pe vremea lui Fantomas ăl adevărat.

— Sau poate că sînt spioni americani surprinși infiltrîndu-se în ambasadă.

— Are cineva curajul să ia un os în mînă? Eu am! ne provocă Florentina.

— Ce mare lucru?!

— Hai să te văd! Cine nu ia un os în mînă e un papă-lapte. Bine?

Am murmurat cu toții afirmativ. Florentina a dat startul. A luat un os din grămăjoară, l-a fluturat în mînă și l-a pus apoi la picioarele unuia din scheletele cvasi-întregi. Am urmat Bogdan, eu, Fantomas, Eliza, Cristian, Gina și, în final, Vlăduț. Se dăduse inițial la o parte, încercînd să fugă din cameră, dar cînd toți ceilalți am început să strigăm „Papă-lapte! Papă-lapte!", arătîndu-l cu degetul, s-a întors, și-a luat inima în dinți, a

apucat un os de pe jos și l-a azvîrlit repede lîngă cele două schelete.

Sorin a preluat apoi comanda:

— Bun. Acum haideți să închidem la loc și să plecăm de-aici pînă nu ne găsesc ceilalți. Trebuie să găsim sîrme sau ceva de genul ăsta să legăm la loc lacătul.

Am început cu toții să căutăm ceva adecvat pe la nivelul al treilea. Am găsit cîteva sîrme și sfori înfășurate în jurul conductelor de apă și gaze. Sorin și Cristi le-au înfășurat în jurul lacătului și yalelor sparte. Ușa părea acum bine închisă.

— Bun. Acum haideți să punem o pecete la lacăt, pe care s-o verificăm de fiecare dată cînd ne jucăm aici.

Ne-am uitat toți cu nedumerire la Sorin.

— Din ce să facem o pecete?

— Cu gumele de mestecat, proștilor!

Surprinși de o asemenea inventivitate, ne-am oprit toți din mestecat, în timp ce Sorin a întins mîna cu palma ridicată în sus spre noi:

— Scuipați!

Am scuipat cu toții și Sorin a plămădit un aluat inedit de Chiclets, Hollywood și Malabar, pe care l-a lipit apoi pe lacăt.

— Cine are ceva care să poată fi folosit ca însemn pe pecete?

Ne-am uitat unul la altul și fiecare la el însuși, dar nici una dintre posesiile noastre nu părea a fi

demnă de așa ceva. Am observat într-un final brățara din floricele de plastic a Elizei:

— Asta n-ar fi bună?

— Ba da, făcu Fantomas. Scoate-o.

Eliza s-a supus imediat și i-a întins brățara cu floricele. Fantomas a lipit-o de două ori pe sigiliu, imprimînd astfel cîte două linii de floricele în formă de cruce. I-a înapoiat apoi brățara Elizei și a rostit pompos:

— Cînd nu vom mai găsi aici această pecete, vom ști că cineva ne-a descoperit secretul. Dacă vom afla că unul dintre noi a vorbit, îl vom transforma în schelet.

De fiecare dată cînd ne jucam în tuneluri, noi, Comandoul Secret, format atît din bandiți, cît și din polițiști, cu Fantomas însuși în frunte, ne dădeam întîlnire la nivelul al treilea și verificam împreună pecetea. Lunile însă au trecut și cruciulița din floricele a rămas intactă pe guma noastră de mestecat.

9
Blow Up

Era deja anul '77, iar eu trecusem într-a IX-a. Știam acum perfect franceza și eram cea mai bună elevă la gramatică, citire și compunere. S-a întîmplat ca învățătorul din a IX-a B, domnul Gauthier, să fie un scriitor și un ziarist ratat. Avea aproximativ 40 de ani și își descărca pasiunile și neîmplinirile asupra noastră. La fiecare schimbare de anotimp ne ducea în Champs de Mars să facem un raport despre transformările din natură. Cînd Sena s-a revărsat în acel an din cauza ploilor abundente, ne-a dus pe cheiurile inundate, ne-a pus să intrăm cu pantofii în apă, purtîndu-ne prin toate băltoacele, și ne-a cerut să-i scriem un articol despre această calamitate. Ne aducea compunerile corectate după două zile și își bătea joc de aceia dintre noi care, după cum spunea el, „nu stăpîneau expresia". Ca temă pentru fiecare weekend aveam de compus o poezie cu titlul și rima date. Am devenit în scurt timp scriitorul recunoscut al clasei și chiar

și acum cred că, dacă n-ar fi fost domnul Gauthier, nici nu m-aș fi gîndit vreodată la „expresie".

Evenimentele din cadrul ambasadei erau însă mult mai interesante decît cele de la școală. Cutremurul din '77 n-a zguduit numai România, ci și mica noastră lume din strada Expoziției. Adulții erau la o recepție cînd a avut loc dezastrul, iar noi, copiii, eram adunați în apartamentul familiei Chiriac și tocmai dăduserăm pe canalul cu filme „numai pentru adulți", cînd părinții noștri au dat buzna înspăimîntați și ne-au luat acasă. Îmi amintesc că atunci nici nu realizam de ce mama și tata erau îngrijorați:

— Cum adică a fost „cu tremur"? Doar nu e 1 aprilie, să mă faceți să cred că toate blocurile din București s-au legănat ca balansoarele și au scuturat pe jos cîteva apartamente!

Din fericire, nimeni din familia noastră nu pățise nimic. La cîteva zile după eveniment însă, mama a primit un telefon de la doamna Stanciu:

— Clemența dragă, am tras o spaimă îngrozitoare la cutremur. Se bălăngănea casa ca o trestie și scîrțîiau pereții. Credeam c-o să murim, dar ne era teamă numai de un singur lucru: că nu mai apucăm să-l vedem pe Romulus. Așa că ne-am hotărît, dragă: venim la Paris să încercăm să-l ajutăm și pe el, puișorul, și să-l luăm acasă!

În nici două săptămîni au și aterizat. Nu se schimbaseră deloc în acești vreo trei ani de cînd nu-i

mai văzuserăm. Aceeași doamnă Stanciu mămoasă și grasă și același domn Stanciu sfrijit și flegmatic. Ca foști ambasadori, au fost instalați într-unul din apartamentele reședinței ambasadorului.

Și totuși, majoritatea timpului și-o petreceau la noi. Doamna Stanciu adusese de la București o valiză întreagă cu lucrurile lui Romulus. Cum, după atîta timp, erau mototolite, i le-a călcat la noi și, în timp ce mîngîia mînecile și gulerele cămășilor după ce dăduse pe ele cu fierul încins, ne-a povestit, mie și mamei, despre copilăria lui Romulus și, după fiecare evocare, ofta din greu și suspina :

— Of, of, of, Romulus, Romică !

A durat ceva timp pînă au luat legătura direct cu Romulus. Au așteptat ca acesta să-l sune din nou pe tata și să-i ceară banii de buzunar trimestriali. Cînd s-au întîlnit atunci, tata nu i-a aruncat numai teancul cu bancnote, ci și o scrisoare plîngăcioasă și siropoasă de la madame Stanciu către fiul risipitor, cu rugămintea să sune cît de repede la ambasadă pentru a stabili o nouă întîlnire, de data aceasta cu părinții. Au trecut vreo zece întîlniri, pe parcursul a două luni, pentru ca Romulus să se hotărască să plece acasă. Oricum, nu făcuse gaură în peisajul artei plastice franceze și perspectiva unei vieți mai ușoare l-a atras spre casă. Ca pe vremuri, am petrecut o noapte împreună, în oraș de data aceasta : Romulus, eu, domnul și doamna Stanciu și părinții mei. A doua zi, au urcat toți trei la

bordul avionului Tarom cu destinația București. Cum au ajuns la București, la casa lor din Cotroceni, doamna Stanciu a sunat-o pe mama:

— Dragă, s-a acomodat bine. Am avut ceva emoții la început, cînd, de-abia coborît din avion, s-a uitat parcă pierdut și ne-a întrebat: „Pe aici se găsește orez?".

Au venit anii '78-'79 și, la Paris, nu ne plictiseam deloc. Erau anii Gainsbourg, Jane Birkin, Sylvia Kristel, anii în care Brigitte Bardot începuse să se autorepudieze ca sex-simbol și să se lanseze în campania pentru protecția animalelor, motiv pentru care revistele erau invadate de poze sugestive: B.B. goală pe plaja de la Saint-Tropez, B.B. goală la țară, lîngă un măgăruș, B.B. goală pe un iaht etc.

Intrasem deja în clasa a VIII-a și îmi plăcea mai puțin decît la domnul Gauthier. Mă dăduseră la a VIII-a A și învățătoarea de aici era foarte serioasă și intelectuală. Nu eram instalați în bănci, ci la mese mari, în grupuri de cîte șase, întocmai ca la domnișoara Lacroix. Aproape toate activitățile trebuiau îndeplinite în grup. Majoritatea exercițiilor de gramatică, matematică, istorie sau geografie mi se păreau foarte simple și le rezolvam fără a-i aștepta pe ceilalți. Consideram că le făceam un serviciu. Învățătoarea nu era de aceeași părere și mă certa întotdeauna pentru lipsa spiritului de

echipă. Eu nu vedeam însă de ce eram obligată să fac echipă cu proștii.

Nici pentru locuitorul Fîntînii lui Marte lucrurile nu stăteau ca pe roze. De mai bine de trei ani de zile eram obișnuită să-l întîlnesc în curtea din spatele fîntînii cînd mă întorceam de la școală. Chiar și iarna era afară, la post, dînd pe gît vin roșu ca să se mai încălzească. Toți erau obișnuiți cu el, inclusiv turiștii, cărora le percepea o taxă pentru a-i lăsa să fotografieze fîntîna și încă una pentru a-i lăsa să se fotografieze cu el însuși. Cînd veneau grupuri de turiști japonezi, Jacques cîștiga cel mai bine și dădea chiar autografe, semnîndu-se „Mars". Nimeni din cartier n-a înțeles ce a avut poliția cu el. Au venit să-l anunțe că trebuia să evacueze locul în maximum o săptămînă. Cînd au revenit peste o săptămînă, Jacques era tot acolo. I-au dat un al doilea avertisment: dacă nu avea să părăsească monumentul arhitectonic de bunăvoie, peste două zile îl vor evacua cu forța. Jacques s-a pregătit așadar de lupta de clasă. A făcut rost de o bucată de cîrpă roșie, a pus-o în vîrful unui baston și a înfipt steagul pe undeva prin buclele lui Marte. S-a declarat pe față comunist și a cerut sprijinul ambasadei române. Diplomații noștri constipați au refuzat politicos, dar copiii au promis că aveau să-l asiste la aruncatul cu pietre în „curcani".

Confruntarea a avut loc într-o zi cum nu se poate mai prielnică: miercuri, cînd toți copiii erau

acasă. Cînd s-au arătat forţele de ordine, Jacques a început cu o demonstraţie paşnică. S-a urcat pe statuie, a luat steagul roşu în mînă şi, fluturîndu-l cu vigoare, a dat tonul la *Marseillează*:

Allons enfants de la patrie
Le jour de gloire est arrivé...

Noi, copiii, l-am secondat, ca şi unii dintre locuitorii cartierului, ieşiţi la ferestre, precum şi cîţiva *clocharzi* din zonă. Poliţiştii s-au năpustit însă asupra fîntînii şi au încercat să-l dea jos pe Jacques. El le-a dat cîteva şuturi şi, furios, a început să tune *Internaţionala*, acompaniat, firește, de demonstranţi. Poliţiştii nu şi-au încetat nici atunci represaliile, iar Jacques n-a mai avut altă soluţie. A strigat cu toată forţa „Aux armes, camarades!" şi atunci am început bombardamentul cu pietrele pe care le aveam deja pregătite. Strigam totodată „À bas les poulets!", ceea ce făceau şi unii dintre locatarii prezenţi la ferestrele imobilelor din jur. *Clocharzii* băteau ritmul lovind cu linguri şi cuţite în sticlele lor de alcool. Curcanii s-au mai zgîit vreo douăzeci de minute la această reprezentaţie fistichie şi au părăsit apoi zona, promiţînd însă să revină. Jacques şi-a putut păstra deocamdată modesta sa locuinţă, dar, de unde pînă atunci zilele îi fuseseră lipsite de griji, himera sordidă a evacuării a început să-i planeze de aici înainte deasupra capului.

La exact o săptămînă după victoria repurtată la Fîntîna lui Marte, ne-am întîlnit la club și de acolo am pornit spre tuneluri. Comandoul Secret se adunase cu o zi în urmă și stabiliserăm ora la care trebuia să ne întîlnim la nivelul al treilea. La 15.30 am fost cu toții acolo și am avut o neplăcută surpriză. Nu numai că pecetea era dezlipită, dar ușa camerei secrete era dată în lături. La scurt timp, am auzit un adevărat vacarm la nivelele superioare. Am urcat și ne-am alăturat copiilor care alergau pe-afară. Mulți dintre ei strigau că se descoperiseră schelete într-una din camere. Am ieșit în sfîrșit și noi afară, în micuța curte interioară, și acolo i-am găsit pe Nicușor Marcovici și Adrian Dumitrașcu făcînd pe spadasinii. Numai că, în loc de săbii, încrucișau în aer niște oase lungi umane, probabil de la mîini sau picioare. Nu numai ei țipau în timp ce se băteau cu oasele, dar și cei din jurul lor îi încurajau pe unul sau pe altul. Era așadar o gălăgie infernală în mica noastră curte interioară. La scurt timp, ușa mare dinspre birourile ambasadei s-a deschis și pe ea a ieșit în fugă administratorul, domnul Nica. Îl urmau tata și ofițerul de serviciu din acea zi, care, îngrozit de ce văzuse, s-a oprit în ușă. Domnul Nica i-a urecheat pe Nicușor și pe Adrian, le-a smuls oasele din mînă și a țipat spre noi toți:

— N-aveți voie cu astea ! Toți acasă ! Acasă imediat, că vă trag o mamă de bătaie, mucoșii dracului !

Vocea lui era atît de puternică și de cîinoasă, că ni s-a făcut părul măciucă și am alergat în viteză spre ușa în dreptul căreia stătea tata.

Domnul Nica a adunat oasele din curte și, înainte de a intra pe ușa care ducea spre club și spre tuneluri, s-a întors și s-a uitat la ușa dinspre ambasadă. L-a văzut pe tata proțap, stînd acolo inocent și gură-cască, conform prostului său obicei. Nica i-a aruncat o privire tăioasă și i-a strigat:

— Dumneata ce stai să te uiți? Du-te să vezi dacă mucoșii ăia s-au dus spre apartamentele lor!

Așa s-a făcut că a doua zi, cînd am venit de la școală pentru masa de prînz, am găsit în apartamentul nostru o tevatură nemaipomenită. Mama și cîțiva colegi de-ai tatei împachetau lucrurile noastre din dormitor.

— Ce se întîmplă?

— Claudiță, trebuie să plecăm acasă.

Sufrageria era de asemenea cu susul în jos. Acolo erau numai tata cu domnul Nica și cei doi păreau să aibă o altercație. Simțeam undele ostile în aer și îl vedeam pe tata roșu la față și asudînd de furie, iar pe domnul Nica cu o figură aspră, plină de riduri.

— Cum îndrăznești dumneata să-i spui ambasadorului să mă trimită acasă, așa, pe nepusă masa? pufnea tata la administratorul ambasadei,

care, deși nu avea nici un grad diplomatic, era sus-pus pe alte părți.

— Păi, aveți altă soluție ? îi replică domnul Nica cu o voce de înghețau apele.

— Aa, dacă nu, s-ar putea să înmulțesc și eu scheletele din subsol, așa e ? Dar cu copiii ce-o să faceți ?

— Copiii inventează fel de fel de lucruri și le uită cît ai zice pește.

În nici trei ore, eram urcați în avionul cu destinația București. Plecasem din nou și plîngeam de nemulțumire.

10
Balta-Albă

Acel sfîrşit de an a fost, poate, cel mai urît din viaţa mea. Ajunseserăm la Bucureşti în noiembrie şi părinţii mă şi înscriseseră la şcoala de cartier. Locuiam într-un apartament de două camere la etajul nouă al unui bloc din Balta-Albă şi trebuia să merg la şcoala nr. 75. M-am simţit umilită încă din prima zi, cînd a trebuit să îmbrac costumul de pionier. De asemenea, pardesiul şi căciula trebuiau să fie modeste şi să nu iasă în evidenţă în nici un fel. Mama îmi alesese pentru această ocazie un pardesiu kaki insipid, dar mă împodobise cu vechea mea căciulă portocalie cu un ciucure mare în creştet. Acel lucru a atras oprobriul învăţătoarei, care a spus că nu era o căciulă potrivită pentru o elevă. Clădirea şcolii şi sala de clasă au făcut să-mi îngheţe sîngele în vine. Era o construcţie relativ nouă, cu geamuri mari, pătrăţoase şi un stil arhitectonic inexistent: o construcţie, acolo. Geamurile

acelea pătrate, dar cu muchii construite strîmb, mă înspăimîntau îndeosebi. Păreau geamurile unei închisori sau şcoli de corecţie, nicidecum ale unei şcoli normale. Cît despre sala de clasă... Cu mintea mea de copil de nouă ani, nu înţelegeam ce faptă rea comisesem pentru a fi obligată să stau între cei patru pereţi nuzi, cu o catedră şi o tablă neagră în faţă, avînd drept decor numai tabloul acelui om zîmbitor cu păr buclat şi buze groase pe care îl văzusem cu mult timp în urmă la Bangui. Băncile erau foarte simple şi foarte vechi, iar pe scaunele lor incomode şedeau mai mulţi copii decît văzusem vreodată într-o singură încăpere, toţi îmbrăcaţi la fel: în costumul de pionier. Mă simţeam efectiv ca într-o închisoare şi, neputînd să realizez ce greşeală făcusem în această viaţă, încă de pe atunci mi-au încolţit în minte acele idei sinistre şi stupide despre posibila vină dintr-o altă viaţă, sfîrşitul lumii, sinucidere etc. Era un univers atît de diferit de cel pe care tocmai îl părăsisem, atît de groaznic în comparaţie cu acela!

O altă problemă îmi înnegura acele zile. Cartierul Balta-Albă era, ca şi acum, un cartier unde majoritatea locatarilor erau din familii de muncitori, vînzători sau simpli funcţionari. Copiii lor aveau prea puţină educaţie. De la părinţi nicidecum nu puteau s-o aibă, iar din mass-media cu atît mai puţin. Televiziunea şi ziarele erau cenzurate, inodore şi incolore, încît nu mai interesau pe nimeni.

În fine, aici, la București, am auzit iarăși spunîndu-mi-se pe stradă chestii precum „aragaz cu patru ochi", „chioaro", „șașio" etc. Strabismul meu era încă vizibil și atrăgea atenția copiilor de vîrsta mea, care nu aveau altceva mai interesant de văzut. Mi-am amintit de cuvintele doamnei Lozac și, de la bun început, m-am închis ca într-o carapace. Poporul meu mi s-a părut străin și inferior. Era trist și mă simțeam atît de singură. Mă duceam în fiecare zi la școală și treceam pe alei noroioase, străjuite de blocuri aproape identice unul cu altul, urîte și murdare, și mă întorceam în fiecare zi acasă pe aceleași alei.

Din fericire, părinții mei păreau să-mi împărtășească opiniile cu privire la proasta calitate a oamenilor din cartierul Balta-Albă. În cîteva luni, m-au mutat la școala generală a liceului Zoia Kosmodemianskaia. Aici nu mai purtam costumul de pionier, ci uniforma ordinară cu sarafan bleumarin. Puteam să ne abatem însă de la regula purtînd pulovere lungi pe deasupra, bluze normale pe sub sarafan etc. Pe profesori, din fericire, nu-i interesa prea mult ținuta noastră. Clădirea era cu mult diferită de cea a școlii 75. Fusese construită în secolul al XIX-lea și este declarată și acum monument arhitectonic. Fetele de aici proveneau din familii bune, iar educația era mai bună. Ca și la Paris, nimeni nu-mi aminti vreodată de defectul meu ocular.

Îmbunătățirea situației de la școală îmi prindea bine, cu atît mai mult cu cît acasă lucrurile mergeau din ce în ce mai prost. Tata fusese dat afară de la Externe odată cu reducerile masive de personal ce se făcuseră în urma fugii lui Pacepa. Atunci, toți cei care erau suspectați de a nu fi tocmai comuniști au fost aruncați în stradă. Mai multe puncte negre se adunaseră la dosarul lui Gigi Golea: povestea cu scheletele, relații prea strînse cu un diplomat american, cunoașterea prea precisă a evenimentelor din Valea Jiului în '77 – minerii aruncaseră atunci cu pietre după elicopterul prezidențial și doi dintre ei fuseseră uciși. Gigi s-a reangajat repede la o întreprindere de comerț exterior, dar căderea sa socială bruscă făcuse din el un soț și un tată prea puțin plăcut. Bea mult, era obsedat de faptul că era urmărit de Securitate, ceea ce era adevărat, făcea scandal, mă bătea pe mine și o bătea pe mama.

Mama era și ea nebună și fusese internată la Spitalul 9 în repetate rînduri. Ce-i drept, dramul ei genetic de schizofrenie fusese înzecit de procedeele Securității. Pe vremea lui Ceaușescu, acești oameni foloseau un drog pe care îl administrau pe căi „subtile" persoanelor care ar fi putut să le spună ceva ce ei nu știau deja prin intermediul numeroșilor lor informatori. Nu am făcut parte din Securitate, așa că nu știu exact despre ce era vorba, dar, deoarece am avut ocazia să-l încerc pe

propria-mi piele, sînt convinsă că produsul era bazat pe scopolamină, o substanță care-ți relaxează centrii nervoși și te face să-i spui oricui tot ce știi.

Eram deja în prima clasă de liceu cînd m-am întors odată acasă, după ora prînzului, și mi-a venit să-mi fac siesta. Un lucru cu totul anormal, căci niciodată nu dormeam după-amiaza. Acum însă m-am simțit foarte obosită și m-am trîntit pe canapeaua din sufragerie în uniforma de școală. Mama nu urma să apară decît după 16.30, iar tata mai tîrziu. Trebuie să fi dormit vreo oră. M-am trezit efectiv în picioare, cu receptorul în mînă, vorbind de zor cu cineva la telefon. Rostirea numelui meu, „Claudia", a fost probabil ceea ce m-a făcut să-mi revin:

— Claudia, și acum ce face tatăl tău?

— Ăăă... ăăă... dar cine sînteți?

Bărbatul de la celălalt capăt al firului a respirat alert de cîteva ori și apoi a întrerupt legătura.

M-am simțit tulburată cîteva luni de atunci încolo și, cînd i-am povestit în sfîrșit mamei ce mi se întîmplase, mi-a spus că era ceva curent, și ea avusese aceleași probleme la București, Bangui și Paris.

Mie nu mi se părea ceva normal și am început să urăsc tot mai mult această țară. Nu îmi plăcuse niciodată să plec de undeva, dar de aici aș fi plecat întins, fără să mă mai uit înapoi.

11
Extrem-exotic

Simțeam încontinuu că mă sufoc. Televizorul nostru alb-negru transmitea în permanență știri despre familia Ceaușescu și conferințele ei. Nu mă uitam niciodată; eram mai rău ca într-o țară musulmană: fără televiziune, ziare, reviste care să spună efectiv ceva. Singurul meu contact cu lumea se făcea prin revistele și ziarele bibliotecilor străine și prin Radio Europa Liberă și Vocea Americii. Din păcate, nici aceste posturi de radio nu ofereau pe atunci o viziune obiectivă și corectă asupra lumii. Dar asta aveam s-o aflu abia mai tîrziu. Prinsesem oricum gustul dezrădăcinării și voiam să mă îndepărtez cît mai mult de România, cel puțin din punct de vedere spiritual. Un continent îmi apăru atunci în minte: Asia; și o țară: Japonia.

De cînd fusesem în Franța, imaginile exotice ale acestei țări îmi stîrniseră imaginația. Primul meu contact cu Japonia fusese un text din manualul de lectură de clasa a X-a. Se intitula *Noriko, la*

petite japonaise. O mare parte din pagină era ocupată de o ilustrată cu o fetiță japoneză tunsă paj, purtînd un chimono violet și avînd în fundal o pagodă. Micul text spunea:

> Noriko este o mică japoneză. Ea știe să construiască pagode frumoase. Dar în țara ei sînt multe cutremure și taifunuri care dărîmă pagodele. Dar Noriko nu se supără și, imediat ce cutremurul sau taifunul i-a dărîmat pagoda, ea începe să-și construiască alta.

Perseverența micuței japoneze mă cucerise pe loc. Acea siluetă firavă, înveșmîntată în chimonoul de un violet bătător la ochi, cu exotica pagodă în spate, mă fermecase. Iar ideea că ea, șarmanta japoneză, ținea piept intemperiilor și, imediat ce acestea treceau, își ridica la loc pagoda mă dăduse gata.

De atunci, vînasem la Paris tot ce era extremoriental. Reușisem să-i fac pe părinții mei să-mi cumpere o carte cu *Basme orientale*, o superbă adaptare, cu ilustrate pe măsură, după Lafcadio Hearn. Apoi, cîteva reproduceri după stampe japoneze, cîteva imitații de farfurii și evantaie japoneze și... cam atît. Nu am reușit niciodată să-i fac să intrăm într-un restaurant japonez și nici măcar chinezesc.

Am hotărît așadar, în peisajul mocirlos și cenușiu al Bucureștiului anilor '80, să-mi cheltuiesc

surplusul de energie urmînd un curs de japoneză la Universitatea Populară.

Eram peste treizeci de elevi la început, dar, după ce profesorul ne-a predat dintr-odată unul din silabarele de cîte 67 de semne, jumătate din clasă a dispărut. Cînd, în următoarea săptămînă, ne-a predat celălalt silabar – tot de 67 de semne – au mai dispărut zece. Apoi, cînd ne-a spus că, în afară de aceste două silabare, mai erau cîteva mii de semne, au plecat și restul, încît am rămas numai două eleve: eu și umbra mea, Iuliana Munteanu.

N-am cunoscut-o niciodată pe Iuliana Munteanu ca persoană, ci numai ca o însumare a consecințelor produse de umbra sa pe acest pămînt; era unul dintre acei tineri folosiți de Securitate. Era cam de vîrsta mea și avea caracteristicile fizice tipice unei umbre: păr blond spălăcit, ochi căprui lipsiți de intensitate, față ștearsă, siluetă comună. Orice aș fi făcut în clasa de japoneză a Universității Populare, simțeam în ceafă răsuflarea ei fetidă.

Japoneza a fost totuși o experiență favorabilă, care venise la momentul oportun. Problemele de familie se agravaseră: mama și tata se certau în fiecare zi. În toamna anului 1985 tata a fost prins dînd tîrcoale pe la consulatul american și a fost arestat pe loc. S-au făcut ceva intervenții din afară în sprijinul său, așa că nu a fost acuzat decît de a-l fi insultat, chipurile, pe un milițian care făcea de planton acolo. Se pare că l-ar fi făcut

„popîndău", ceea ce mie mi s-a părut într-adevăr o insultă, o insultă la adresa micului animal. Tata a fost condamnat la șase luni de închisoare. I-au dat însă drumul după trei luni, pe neașteptate.

Într-o duminică, pe la prînz, ne-am trezit cu el la ușă. Era palid, numai piele și os și mirosea îngrozitor. În următoarea săptămînă mi-a fost dat să ascult în fiecare seară povești de groază despre închisoarea miliției capitalei.

Se pare că beciurile acesteia se întind pe o bună porțiune din centrul Bucureștiului, începînd cu strada Eforie și ajungînd pînă în Calea Victoriei, spre Capșa și spre Universitate. Tata a locuit astfel, timp de trei luni, ultracentral. Condițiile lăsau însă de dorit. Fiind la subsol, celula nu avea nici o fereastră. Avea vreo patru metri pătrați și găzduia șase deținuți, în paturi suprapuse. Acolo, spre deosebire de restul Bucureștiului, unde electricitatea se întrerupea periodic, nu se făcea economie la curent: un bec de 50 de wați stătea aprins în permanență, zi și noapte. Nu exista chiuvetă și nici W.C., iar nevoile se făceau la comun, într-o oliță care se golea o dată la 24 de ore. Mi se părea acum că recunosc acel miros fetid puternic care plutea în jurul lui taică-meu în duminica în care venise acasă : mirosul de urină stătută. Altfel, părea să fi fost o închisoare clasică : pe coridor se afla un robinet care picura zi și noapte, iar interogatoriile se făceau ca la carte.

Cel mai temut interogator profesionist al miliției capitalei era ofițerul Cazaccian ; un bărbat de vreo 40 de ani, înalt, blond, cu ochi albaștri și fața brăzdată de riduri prea adînci pentru vîrsta lui. Îl zărisem o singură dată la tribunal, la procesul tatei. Toți deținuții se temeau de acest inspector „uns cu toate alifiile". Se pare că tactica sa preferată într-un interogatoriu era aceea cu covorul, o tactică elegantă, lipsită întru totul de violență. Dacă interogatul nu voia să recunoască timp de cîteva ore de interogatoriu obișnuit ceea ce dorea interogatorul și refuza să semneze o declarație gata făcută, urma faza cu covorul. Prizonierul era înfășurat într-un covor de mărime normală și legat fedeleș. Numai creștetul capului îi rămînea în afara covorului, astfel încît aerul să-i poată ajunge pînă la nas și să poată respira. Era lăsat așa o perioadă mai scurtă sau mai lungă, în funcție de rezistența sa. În acest timp, individul nu se putea mișca, nu putea vedea nimic, nu putea spune nimic... Nevoile și le făcea pe el, în covorul în care mai făcuseră și alți deținuți înaintea lui. Printre pușcăriași circula astfel zvonul că era bine să semnezi orice declarație voia ofițerul Cazaccian, căci, în final, aveai s-o semnezi oricum.

Tata nu a avut ocazia să guste pe pielea sa acest tratament sofisticat. Cazaccian l-a chemat într-o zi în biroul său confortabil și, după ce l-a asigurat că el, Cazaccian, era cel mai mare aliat al

său, l-a sfătuit să semneze o declarație prin care recunoștea că insultase organele de ordine și își lua obligația ca, de aici încolo, să respecte legile onorabilului nostru stat socialist. Tata a încercat să se apere, spunînd că nici nu știa ce era ăla un „popîndău" și, ca atare, nu folosise niciodată cuvîntul ăsta. Călcîiul pantofului lui Cazaccian l-a lovit atunci în nas. Pentru aceasta nici nu se întorsese cu fața spre el. Părea o adevărată magie să lovești astfel la fix, fără să te uiți.

— Ascultă: vrei să aducem covorul?

Tata a semnat atunci declarația cu pricina.

Era mai bine, căci, altfel, cine știe ce s-ar fi întîmplat. Mulți deținuți se curățau în beciurile miliției capitalei în urma unor așa-zise gripe năprasnice, dizenterii, sinucideri sau după altercații violente cu alți pușcăriași.

Altfel, tata avea și cîteva povestiri haioase de pe vremea ședерii sale în plin centrul capitalei. Mi-a povestit, de exemplu, cum deținuții jucau șah pe o tablă improvizată pe jos, pe podea, cu un amestec de excremente cu urină, avînd drept piese figurine formate din bucăți uscate de mămăligă. Toate erau modelate conform rolului lor, iar cele care trebuiau să fie negre erau „vopsite" cu ajutorul materiilor fecale diluate.

Aspectul umoristic nu predomina însă în urmele lăsate asupra lui Gigi Golea de cele trei luni de detenție.

Aspectul umoristic nu predomina în general în acea perioadă, mai ales în cartierul Balta-Albă. În apartamentul nostru, în plină iarnă, era la fel de frig ca afară, iar curentul se oprea deseori, din oră în oră, de fiecare dată pentru vreo 30 de minute. Nu știu cum de puteam trăi în condițiile acelea. Aveam vaga speranță că într-un viitor nebulos ceva se va schimba, dar disperarea rămînea sentimentul predominant.

12
Konnichi wa!

Nu m-aș fi așteptat ca Elena Ceaușescu să-mi mai influențeze încă o dată destinul, dar iată că s-a întîmplat.

Eram în 1987, anul în care trebuia să dau la facultate. Pe atunci, „a da la facultate" era un verb esențial. Numai 11% din absolvenții a patru clase de liceu aveau șanse să intre. Restul, cei care nu voiau să-și continue studiile, dar și cei care voiau și picau concursul de admitere aveau obligația să se angajeze ca muncitori sau funcționari de rînd în întreprinderile socialiste. Cei care n-o făceau și tăiau frunze la cîini riscau să fie săltați oricînd de miliție, declarați „paraziți ai societății" și să fie, în consecință, arestați și puși la muncă silnică.

Facultatea de limbi străine era pe atunci foarte căutată, căci numai acolo puteai să evadezi din lumea sumbră a socialismului. Elena Ceaușescu

a decis însă în acel an, cu două săptămîni înainte de concursul de admitere, să se termine şi cu aceasta. Cine voia să studieze o limbă străină era obligat să studieze în secundar româna. Un specialist de la Externe a convins-o să permită totuşi înfiinţarea a două secţii de limbi străine „pure" : chineză-engleză, unde erau 7 locuri, şi japoneză-engleză, 6 locuri numai. Aproape toţi cei care se pregătiseră la limbi străine se năpustiră astfel pe cele 13 locuri. La japoneză au fost 114 candidaţi. Eu am intrat pe locul al doilea.

În următoarele zile şi chiar în următoarele luni, fericirea a cuprins întreaga familie. Acasă, în Balta-Albă, atmosfera s-a relaxat şi scandalurile zilnice au intrat într-o perioadă de relaş.

La acel început de an şcolar, întreaga lume era parcă a mea. O toamnă însorită la Bucureşti, ce semăna mai mult a primăvară. Cabinetul nostru de japoneză, cu pereţii tapetaţi cu postere cu japoneze în chimonouri, aranjamente de ikebana, peisaje extrem-orientale, bănci curate şi noi era izolat în clădirea universităţii din Pitar Moş, departe de clădirea principală şi de ochii invidioşi ai colegilor care erau obligaţi să studieze româna. Aveam, numai pentru noi şase, trei profesori : Iulia-sensei, Sasada-sensei şi Sumiya-sensei. Efectiv îmi văzusem visul cu ochii : cea mai mare parte a vieţii

noastre, a niponologilor, se desfășura „în afara lumii" și trăiam parcă pe alte meleaguri.

În afară de asta, se rezolvă în sfîrșit problema locuinței mele. Eram prea mare ca să mai locuiesc cu părinții în cele două camere din Balta-Albă. O rudă îndepărtată din Sighișoara moșteni o garsonieră pe lîngă Intercontinental și ne-o vîndu la un preț foarte rezonabil.

Garsoniera mea din centru era tot ce mi-aș fi putut dori. După ce eu și tata am făcut curățenie și am zugrăvit noi înșine pereții, a devenit garsoniera ideală a unei studente. În plus, de acolo pînă la facultate nu făceam mai mult de zece minute. Era astfel locul unde eu și colegii mei luam prînzul sau chiar ne întîlneam seara și chefuiam pînă dimineața. Fiind un bloc central, plin de securiști, care nu stăteau la garsoniere, ci la apartamente de trei sau patru camere, curentul nu se oprea niciodată, iar pe țeava de apă caldă apa era întotdeauna fierbinte.

Am trăit în paradis cîteva luni de zile, iar în primăvara următoare, în '88, am atins chiar apogeul. În martie se ținea concursul anual de compoziție în limba japoneză, iar cîștigătorul din acel an avea să primească nu numai premiul din anii precedenți, constînd dintr-un album cu poze din Japonia și un walkman Sony, ci și o excursie de două săptămîni în Japonia. Tema concursului, care trebuia să constituie și titlul compunerii, fu

„Întîlnirea mea cu limba japoneză". M-am gîndit timp de vreo două zile la acest subiect și, din a treia zi, am renunțat și am încercat să scriu purul adevăr. Am umplut cîteva pagini despre manualul de citire din clasa a II-a, anume despre felul în care mă fermecase Noriko, constructoarea neobosită de pagode. După alte două săptămîni a avut loc festivitatea de premiere și am zburat direct pînă în al nouălea cer cînd am aflat că eu eram cîștigătoarea premiului întîi. Am fost chemată la tribună și, după ce am făcut o plecăciune, mi s-a înmînat premiul constînd dintr-un walkman și cîteva cărți. Domnul Watabe, atașatul cultural, m-a felicitat:

— *Omedeto*, Claudia-san! Ai noroc că ești cîștigătoare anul acesta, căci ești și cîștigătoarea excursiei de două săptămîni în Japonia.

Mai ales perspectiva acestor două săptămîni în Țara Soarelui-Răsare mă încînta. Cu tot potopul de emoții care a pogorît asupra mea, am reușit să-mi citesc de la tribună compunerea. Am terminat în cîteva minute și toată sala m-a aclamat. Colegii mei și atîția alți oameni au venit spre mine cu buchete de flori de sezon: lalele, crini, trandafiri... Eram atît de fericită!

Euforia a durat întreaga săptămînă care a urmat. Apoi însă am primit un mesaj de la doamna Roșiu Boeriu de la Universitatea Populară. Îmi cerea să vin să dau un nou concurs pentru cele două săptămîni în Japonia, căci, mi-a spus ea, anul

trecut și în ceilalți vreo douăzeci de ani cîștigătorul premiului întîi la compunere nu avusese această șansă. Trebuia astfel să-mi măsor puterile cu premianta din anul precedent, deși acum ea ieșise pe locul opt. Nu era alta decît Umbra: Iuliana Munteanu.

S-a ținut un „concurs" oral de data aceasta. Se pare că Umbra rostise cuvântul „jusho" – adresă – așa cum trebuie, pe când eu prelungisem „o"-ul final. Cînd am ieșit din camera în care se dăduse verdictul, doamna Boeriu m-a sărutat pe ambii obraji și mi-a spus:

— Să nu-ți pară rău! Oricum, n-ai fi putut obține pașaportul.

Am regretat întotdeauna că nu i-am tras o palmă zdravănă.

De atunci, toată lumea mea interioară și exterioară s-a năruit. De-abia reușisem să mă obișnuiesc cu Securitatea, dar acum noua situație era cu mult deasupra posibilităților mele de înțelegere.

Românii, oameni săraci și cu prea puțină educație, erau constrînși să fie simple unelte în labele maimuțelor comuniste. Dar japonezii?! Ce-i obliga oare să fie la fel? Am stat să mă gîndesc zece ani de atunci încolo și abia după cîteva șederi în Japonia am înțeles. Japonezii nu dau doi bani pe străini. Onoarea și chestiile de genul ăsta nu se aplică în relațiile cu străinii. Atunci a fost, fără îndoială, o chestiune de comoditate, de „diplomație".

La 19 ani însă, nefiind deloc cinică, eram complet rătăcită. La acea vîrstă, îți este foarte greu cînd ți se ia un dar imediat după ce l-ai primit. M-am apucat serios de băut și de fumat ca un șarpe. Am încercat să mă sinucid în repetate rînduri și toată acea perioadă a fost pentru mine un coșmar. Din fericire, a venit anul 1989 și, apoi, iarna lui 1989.

13
Revoluție

În acel decembrie, în București, am auzit imediat despre evenimentele de la Timișoara, cu toate eforturile autorităților de a le ascunde sau minimaliza. De altfel, cu puțin înainte de Timișoara, auzisem prin cercurile mele de prieteni și cunoștințe că se pregătea o lovitură de stat. După ce atîția oameni fuseseră împușcați la Timișoara, eram sigură că aceasta nu avea să mai întîrzie. Și nu-mi mirosea a bine. Îl uram pe Ceaușescu, dar nu aveam de gînd să fiu vreun pion oarecare într-o lovitură de stat comună a unei grupări a Securității și a forțelor externe. Mergeam pe stradă, de la facultate acasă, de acasă la prietenele mele, la cumpărături, în fine, mergeam pe stradă. Simțeam în atmosferă aerul schimbării, dar și un aer viciat. Nu aveam cine știe ce simțuri paranormale, dar atunci trebuie să fi fost clar pentru orice persoană cu discernămînt că se pregătea ceva: securiștii care stăteau

la pîndă pe Magheru și Calea Victoriei se foiau, vorbeau uneori între ei, păreau nervoși...

— Hai să plecăm din București! E ceva nasol în aer, i-am spus tatei la telefon din cabina de la colțul străzii.

A fost singurul care m-a crezut. Am sunat și la mulți alți prieteni, dar toți au rîs și mi-au spus chestii de genul:

— Ai înnebunit! N-o să se întîmple niciodată nimic aici.

Aveam o listă întreagă de cunoștințe pe care aveam de gînd să le sun și să le pun în temă cu previziunile mele, dar, cum primii vreo zece de pe listă rîseră copios, am renunțat să mai sun la restul.

A doua zi luam trenul spre Sighișoara împreună cu tata. (Mama era deja la adăpost la Pitești, la părinții ei.) Drumul pe calea ferată pînă la Sighișoara mi-a întărit convingerile. Am văzut ceea ce nu văzusem niciodată pe viu: unități armate, tancuri, pușți... Odată ajunși la Sighișoara, însă, totul îmi păru foarte calm. Familia Franz ne-a primit cu o ospitalitate pe care n-am întîlnit-o decît la ei. O casă mare, o familie numeroasă, mîncare din belșug, trimisă din Germania, oameni veseli, gospodari, normali, vechea cetate Sighișoara era la fel cum fusese cu cîteva veacuri în urmă. Eram oare în România? Nu.

Dar, la cîteva zile după ce ajunseserăm, după ce se auziseră din nou știri despre masacrele de la

Timișoara, într-o dimineață, vechea cetate a Sighișoarei, atît de liniștită, a fost cuprinsă de vacarm. Fluierături și strigăte în maghiară, germană și română se auzeau venind de la internatele liceului și de departe, dinspre centru. Tocmai terminaserăm micul dejun. Tata, eu și întreaga familie Franz ne-am îmbrăcat repede și am ieșit în stradă, de unde am luat-o spre centru. Veselie mare aici. Entuziasm. Mîndrie.

— Ce s-a întîmplat ?, am întrebat pe doi trecători.

— Gata ! Noi, Sighișoara, ne-am declarat oraș independent ! ne-au răspuns ei și, în secunda următoare, s-au repezit să ne îmbrățișeze.

— Sînteți de aici, din Sighișoara ?

— Noi da, a răspuns Georg Franz. Domnul și fata sînt din București.

Cei doi bărbați ne-au îmbrățișat pe mine și pe tata încă o dată :

— Aveți noroc că sînteți aici. Trebuie să rămîneți. La București încă sînt comuniștii, dar noi, aici, sîntem liberi de-acum. Toată Transilvania o să fie liberă !

Domnul și doamna Franz, Elke, Ingrid, Richard și cu mine eram în culmea fericirii. Noi, cei mai tineri, am început să țopăim și să batem din palme. Numai tata nu părea să împărtășească în totalitate fericirea noastră, dar nimeni nu-l mai lua în seamă. Am intrat cu toții într-o cîrciumă aflată în imediata apropiere pentru a sărbători eliberarea

Sighișoarei. Era plin ochi. Nu mai era nici un loc pe scaune și nici pe mese. Nimănui nu părea să-i pese însă și lumea continua să se scurgă înăuntru pe ușa larg deschisă, în ciuda frigului de decembrie. Sticlele de șampanie treceau din mînă în mînă și toți beau unul după altul, nimeni nemaiținînd cont de o eventuală transmitere de microbi. Cine plătise pentru ele era un mister. Se glumea, se cînta în română, germană și maghiară și toți păreau atît de fericiți. Cît despre mine, a fost una dintre cele mai frumoase zile din viața mea.

Cred că aceea a fost și ziua în care s-a decis soarta teritorială a României. Dacă la cîteva ore după acea dimineață, în aceeași zi, Bucureștiul nu s-ar fi ridicat împotriva lui Ceaușescu, cred că acum Transilvania nu ar mai fi făcut parte din România.

Trecuseră cîteva ore și noi eram încă în cîrciumă, beți. De pe stradă s-a auzit din nou rumoare și mulți dintre noi am ieșit să vedem ce se întîmpla de data aceasta.

— Ceaușescu a fugit! anunțau oamenii în cele trei limbi ale Transilvaniei.

Mulți dintre locatarii clădirilor din centru deschiseseră ferestrele și plasaseră cu fața spre stradă televizoarele lor alb-negru sau radiourile.

— Dictatorul a fugit! anunțau la volumul maxim aparatele.

— A fugit Ceaușescu! reluau oamenii de pe stradă.

— Fir-ar mama lui a dracului!

Toți cei care fuseserăm în cîrciumi ne-am împrăștiat acum pe străzile cetății. A urmat o nouă euforie: sighișorenii păreau fericiți că nu mai trebuiau să se despartă de România.

— Trăiască România! Jos Ceaușescu!

Tata părea cel mai fericit din tot orașul. Fusese dintotdeauna convins că neamul lui de lîngă Turnu Severin se trăgea direct din daci. Eu fusesem întotdeauna circumspectă în legătură cu această teorie aberantă și îl întrebasem adeseori chestii de genul:

— Atunci cum se face că ai figura asta și că majoritatea rudelor tale sînt din Ada-Kaleh sau din Serbia, iar bunicul tău și-a schimbat numele în acte ca să pară mai românesc?

Cînd auzea astfel de întrebări subversive, tata se înfuria din cale-afară. Acum, auzind de isprăvile bucureștenilor, se umflă în pene ca un adevărat român de spiță geto-dacică.

În următoarele minute, noi și familia Franz ne-am îmbrățișat cu o sumedenie de necunoscuți. Am intrat apoi din nou în cîrciumă, unde, după ce am mai golit cîteva sticle de șampanie, ne-am făcut cruță. Spre seară, pe șapte cărări, ne-am întors acasă la Franzi. Ne-am culcat cu toții în sufragerie (unde era televizorul), pe unde am apucat: pe canapea, fotolii sau pe jos. Eu m-am trezit

la timp pentru a urmări discursul lui Ion Iliescu. Cu ochii împăienjeniți, i-am văzut figura cu riduri adînci, gură întinsă aproape pînă la urechi, ochi mici... Vorbea de parcă lătra și dădea din mînă mai energic decît Ceaușescu. Tata, care se trezise și el, îmi accentua temerile:

— Îl știu! A fost secretar de partid pe nu știu unde. Îl cheamă Iliescu și securiștii plănuiau să-l pună în locul lui Ceaușescu de acum cîțiva ani. Au furat revoluția!

Domnul și doamna Franz, Ingrid, Elke și Richard s-au dezumflat odată cu mine.

— Deci tot va trebui să plecăm de-aici, a spus Elke cu tristețe.

În zilele următoare, am ținut-o tot într-o beție de dimineața pînă seara. De data aceasta însă nu din cauza euforiei, ci a dezamăgirii. Urmăream la televizor cum atîția oameni erau împușcați pentru a apăra o formațiune a Securității împotriva alteia. Oamenii care au murit în acele zile au fost ulterior numiți „eroi". Mă rog, fiecare cu felul său de a interpreta realitatea. Eu i-am considerat întotdeauna niște bucureșteni naivi care își puseseră pielea la bătaie pentru noua Securitate. Era ușor de vorbit de la Sighișoara, dar, oricum, nu ne aflam acolo întîmplător. Tata avea să-mi reproșeze mulți ani de atunci încolo că, dacă l-aș fi lăsat la București, el, Gigi Golea, ar fi putut schimba fața României, demascînd înșelătoria pe care

Securitatea o pusese la cale cu F.S.N.-ul ei. Mi-aduc aminte și acum de entuziasmul pe care această formațiune politică l-a suscitat după „revoluție" chiar și în rîndurile celor care se considerau super-intelectuali. Gigi Golea nu ar fi avut altă șansă decît aceea de a fi trecut în rîndul „eroilor".

A doua zi după fuga lui Ceaușescu, eu și tata am luat-o spre Sovata, la Yolan, verișoara noastră prin alianță. Am petrecut o noapte acolo, dar, înainte de aceasta, o seară memorabilă, în care Yolan ne-a pregătit un gulaș și o tocăniță de *euslab* – „piciorul șarpelui", zis în română „pălăria șarpelui", adică acea ciupercă cu tulpină subțire și lungă și pălărie extrem de largă care se găsește numai în Transilvania. A fost grozav de gustos și casa lui Yolan din Sovata, la poalele muntelui, mi s-a părut atît de primitoare... Vinul roșu făcut în casă o înnobila. Ne-am îmbujorat cu toții și ochii ne scînteiau mai puternic decît stelele pe un cer senin.

— Fie ca ultima picătură de sînge să se scurgă din Ceaușescu așa cum se scurge vinul din acest pahar! ură Yolan. Moarte! continuă ea, îndreptîndu-și paharul spre noi.

— Moarte! strigai eu, ciocnind cu paharul meu în cel al lui Yolan.

— Moarte! repetă tata, cu mai puțină convingere.

Am băut, în imaginație, tot sîngele Ceaușeștilor.

A doua zi după acea noapte demnă de Dracula, seara, eram înapoi la Sighișoara. Am petrecut Anul Nou cu familia Franz. Am mîncat tot ce se putea, ne-am uitat la televizor și am ascultat muzică. Nimic deosebit, în afară de pătrunderea bruscă a unui terorist în sufrageria unde noi sărbătoream liniștiți revelionul.

Eram strînși în jurul mesei și cherchelițí. Stăteam în colțul mesei dinspre ușă, așa că eu am fost victima. S-a scurs numai o secundă între momentul cînd s-a auzit o bufnitură puternică în ușă, urmată de zgomotul pe care aceasta l-a făcut izbindu-se de perete, și cel în care am simțit pe gît răceala de gheață a lamei cuțitului.

— Dacă nu vă predați, o tai! a strigat atacatorul meu.

Au urmat cîteva secunde în care întreaga asistență a înghețat. Mai ales eu. N-a trecut însă nici un minut și toți au izbucnit în rîs:

— Richard!

Inima mi-a venit la loc. Mi-am îndepărtat gîtul de lama glacială și m-am întors spre cel care mă atacase. Era într-adevăr Richard, care tocmai își scotea de pe cap un ciorap de damă.

Era poate rușinos, dar așa ne distram noi la acel revelion de la Sighișoara în timp ce, în București, zeci de oameni erau cu adevărat uciși de teroriști cît se poate de reali.

Nu am stat mult după Anul Nou; tata ardea de nerăbdare să se întoarcă la București. Se presupunea că teroriștii trăgeau încă pe străzile capitalei, așa că eu n-am ieșit din casă în următoarele zile. Aș fi putut la fel de bine să rămîn la Sighișoara.

În următoarele luni, tata a încercat să dea din coate pentru a se încadra într-una din formațiunile politice, dar, evident, nimic nu i-a reușit. În rest, atmosfera era scabroasă. Începuseră mineriadele. În cea mai mare parte a timpului, stăteam baricadată în garsoniera mea de lîngă Universitate, în timp ce Iliescu și Mutrele Negre făceau legea în București. Mai mult ca niciodată, îmi venea să mă sinucid. Vorbeam în somn, mă trezeam în toiul nopții și instalam cablul de la casetofon ca pe un ștreang în mînerul de care, demult, stătuse atîrnată o oglindă. Nu aveam însă niciodată curajul să o fac pe bune și îmi sfîrșeam noaptea cu coada între picioare.

Mai mult ca oricînd, simțeam nevoia să mă duc cît mai departe. Trebuia să plec, altfel nu mai puteam. Dintotdeauna am știut să mă fac auzită și tata a fost de acord să mă ducă peste mări și țări.

Aveam din ce în ce mai mult impresia că veleitățile sale politice și faptul că și le-a pus întotdeauna înaintea bunăstării familiei sale și a lui însuși se datorau unor influențe străine ipocrite asupra minții sale naive. Grupările sindicale franceze, mai ales, ne influențaseră negativ existența –

consideram eu. Totodată, în tot timpul petrecut în România, Occidentul reprezentase pentru mine un ideal, singura parte a lumii unde viața era normală. Cît despre Franța, consideram această țară ca a doua mea patrie.

Am hotărît așadar să plecăm într-acolo. Marea problemă era că familia mea nu avea bani de avion. Din fericire, mai exista și trenul.

14
Occident Express

În primăvara lui 1990, am pornit aşadar prin Europa. Bineînţeles că nu aveam bani nici pentru biletele de tren Bucureşti-Paris. Am luat bilet pînă la Jimbolia şi de acolo am făcut blatul pînă la prima staţie de pe teritoriul iugoslav. Trenul se oprea cinci minute şi tata a alergat să cumpere două bilete pînă la Belgrad.

Biletul de tren pentru un traseu internaţional este scump. Cel pentru transportul naţional este la un preţ rezonabil, aşa că era mult mai economic să cumperi, de exemplu, un bilet pentru Iugoslavia pe teritoriul iugoslav. Situaţia este aceeaşi în toate statele europene. În afară de asta, nimeni nu controlează biletele între două staţii de frontieră. Numai vameşii vin să controleze paşapoartele şi, eventual, bagajele. Ce-i drept, trebuie să fii pe faţă şi să alergi cu toată viteza ca să-ţi procuri bilet de la prima staţie după frontieră.

În fine, am ajuns întregi la Belgrad și aici ne-am odihnit o noapte la un prieten de familie. Seara am mers împreună în oraș. Uau! Nu mai văzusem atîtea vitrine, atîtea produse, atîtea lumini de ani de zile, de cînd plecasem din Paris. Nu m-am putut abține, atunci cînd am trecut pe lîngă un chioșc cu fructe, să nu cer să mi se cumpere o banană. Nu mai gustasem așa ceva tot de ani de zile și am mîncat-o cu atîta poftă, încît mi s-a făcut rău. A trebuit să ne întoarcem acasă la Pedja fără să fi văzut orașul ca lumea. A doua zi, prietenul nostru ne-a condus la tren și ne-a luat bilet pînă la Trieste cu banii lui.

— Să-mi scrieți din Franța!

Avînd acum călătoria asigurată pînă în Italia, ne simțeam mai bine și puteam să ne bucurăm de peisaj. Am avut și norocul chior cu țigările.

Tata nu fuma, dar eu da. Nimeni din familia lui sau a maică-mii nu fumase vreodată, dar, iată, eu eram deschizătoare de drumuri. Mă aprovizionasem așadar cu două cartușe de Snagov, din care fumasem deja cîteva pachete. Ieșisem pe coridor să admir galbenul auriu al unei cîmpii de grîu și îmi aprinsesem o snagoavă. M-a interpelat atunci un bărbat grăsuț, cu o față jovială:

— Sînteți româncă?

— Da.

— Aa, păi și eu sînt tot român. Adică croat din România. M-am născut într-un sat de lîngă

Timișoara, dar acum cîțiva ani am emigrat încoace cu familia. N-am mai văzut așa ceva de mult! spuse el, arătînd spre țigara mea.

— Vreți una? am întrebat eu, scoțînd pachetul din buzunar.

Omul s-a repezit și în secunda următoare deja trăgea fumul cu nesaț. Nu a mai spus nimic în timp ce-și savura țigara, pe care a terminat-o rapid.

— Ce bună a fost! Mai aveți? a întrebat el cu entuziasm.

— Da, mai am.

— Cîte mai aveți? Aveți așa, vreun cartuș? Eu am un cartuș de Kent și aș vrea să facem schimb.

Am bătut palma și așa m-am ales cu un cartuș din ceea ce noi, românii, consideram pe atunci un produs de lux.

La Zagreb trebuia să schimbăm trenul și aveam de așteptat cinci ore. Era noapte, dar am făcut totuși un tur al orașului. O, era mai frumos ca la Belgrad! Atît de curat, atîtea lumini, atîtea produse! Aproape că nu mai voiam să plecăm, dar am ajuns totuși la timp pentru trenul de Trieste.

Trieste părea o cetate frumoasă, cu case cu acoperișuri cărămizii cocoțate pe dealuri verzi. Nu am văzut-o însă decît din tren. Tata trebuia să coboare aici să ia bilete pînă la Veneția.

— Nu mai avem mulți bani. Ce preferi: să iau bilet și pentru tine și să nu ne oprim la Veneția la

hotel pentru o noapte sau să nu iau bilet și să ne oprim să vedem orașul?

Nici nu m-am mai gîndit și am răspuns imediat:

— Mai bine fac blatul.

— Bine, dar e responsabilitatea ta să te descurci. Eu îmi iau bilet, căci sînt om în toată firea și nu pot să circul fără.

A coborît așadar să-și ia bilet. Aveam destul timp aici, căci trenul trebuia să stea 30 de minute în gară. Cum mă uitam pe fereastră la ploaia care cădea mohorîtă pe peron, am reperat un grup de patru călugărițe care urcau în tren. Tata a sosit și el cu biletul lui și l-am anunțat că aveam să merg în compartimentul călugărițelor pînă la Veneția.

— Călugărițe? Bună idee!

M-am dus așadar într-acolo și am intrat în compartiment, dîndu-le *buon giorno* și arborînd un aer cucernic. Trenul a pornit. Circulam prin satele italiene. Case cochete și iarbă extrem de verde în fața lor. Ploaia de primăvară accentua culorile, iar contururile lor păreau trasate cu vîrful unui cuțit. A venit și momentul de maximă intensitate. Controlorul a intrat și a cerut să vadă biletele. A vrut inițial să mă dea jos din tren, dar, cînd i-am spus prego, împreunîndu-mi mîinile a rugăciune, și cînd călugărițele au sărit și au început să-i vorbească *di Dio, dellà pieta* și cîte altele, omul s-a retras zîmbitor spunîndu-ne *buon viaggio*. Le-am mulțumit măicuțelor și m-am despărțit de ele cu

părere de rău cînd am coborît la Veneția. Ele mergeau mai departe, pînă la Bologna, unde se afla mănăstirea lor.

Ploua întruna, dar ușor în Veneția. Eu mă sacrificasem circulînd fără bilet și acum era rîndul tatei. A luat cele două valize ale noastre și sacoșele și, pornind-o înainte, mi-a strigat:

— Mă duc să caut o cameră pentru noapte. Vizitează tu orașul și ne întîlnim în fața catedralei San Marco peste exact patru ore. Ești în stare s-o găsești, nu?

— Da.

Nu fusesem niciodată la Veneția, dar știam că nu aveam cum să ratez catedrala. Ne-am despărțit astfel și am rămas singură, cu cîteva lire în buzunar, în fața gării. Puțin mai în față se afla primul canal pe care-l vedeam și un pod pentru pietoni către malul celălalt. Veneția era parcă o cetate dintr-un alt veac. Pe jos, în loc de asfalt, pietre de caldarîm. Clădiri vechi, canale, lagune, poduri. Nici o mașină, numai gondole. Singurul lucru care amintea de secolul XX eram noi, turiștii, care ne revărsam într-un adevărat puhoi dinspre gară spre podul care avea să ne ducă în inima Veneției. N-am auzit aproape niciodată atîtea limbi vorbite laolaltă ca pe acel pod: italiană, engleză, chineză, franceză, japoneză... În ciuda ploii taciturne, turiștii mergeau sau veneau dinspre oraș,

cu zîmbetul pe buze, gălăgioși... Majoritatea purtau pălării de pai ca de gondolier cu o banderolă roșie pe care scria VENEZIA cu majuscule albe. Erau încărcați cu suveniruri și plini de voie bună. Nu, nu eram un turist. Ei erau plini de bani, pe cînd eu n-aveam nici o lețcaie și nu-mi puteam permite nici un suvenir venețian. Dar era atît de frumos! Clădirile în stil renascentist și baroc se îmbinau atît de bine cu podurile, canalele și culoarea plumburie a cerului.

La cîteva zeci de minute de la primul pod, treceam prin piața principală a Veneției. Un spațiu ceva mai mare, dar tot între două canale și două rînduri de case. Același caldarîm pe jos, aceeași ploaie, aceeași culoare plumburie a cerului. Cu atît mai tari păreau culorile specifice ale acestui loc. Banane, papaya, avocado, zmeură, roșii, broccoli, portocale... totul. Aici i-am întîlnit pentru prima dată pe venețieni. Pe cînd turiștii ocoleau piața, localnicii veneau aici să se aprovizioneze. Cumpărau cîte și mai cîte și asta mi-a adus aminte de cît de foame îmi era. Nu aveam însă bani pentru aproape nimic. La ieșirea din piață am găsit, din fericire, un stand cu dulciuri și chipsuri și mi-am cumpărat o pungă din acestea din urmă. Erau atît de bune și de... exotice. Nu mai mîncasem chipsuri de cînd plecasem din Paris.

Eram acum satisfăcută și, puțin mai încolo, m-am pierdut iarăși în puhoiul de turiști care se

scurgeau spre piața San Marco. Treceam pe o stradă îngustă, străjuită de clădiri vechi de-o parte și de alta, iar fiecare avea cîte un magazin și, implicit, o vitrină mirifică la parter. Bijuterii somptuoase, din aur, argint, cu diamante, safire, rubine... Coliere, brățări, inele Cartier, Tiffany, De Beers... Haine ale marilor case de modă, rochii și bluze cu voaluri și dantele, costume de epocă, măști pentru carnaval... Totul era fabulos. Alice în Țara Minunilor era nimic pe lîngă Claudia în Veneția.

Am mers mai departe împreună cu grupurile de turiști, în direcția din care venea mirosul de apă de mare și de pește. După cîteva minute eram în fața unui pod ce traversa Canal Grande și, dincolo, vedeam insignifiantele canale mai mici și, mai departe, vedeam Casa Borghese, Casa Pescarilor, Palatul Dogilor și catedrala. Ploua în continuare, mohorît, ca și cum stropii de apă s-ar fi plictisit de frumusețea Veneției. M-am oprit la mijlocul podului și m-am aplecat peste balustradă. Mi-am umplut nările cu mirosul de apă stătută, de parfum și de pește putred, m-am uitat la valurile lenețe de un verde închis, la clădirile minunate ale cetății și... am început să plîng. Era atît de frumos și de plăcut, încît lacrimile mi s-au revărsat în jos pe obraji și am cunoscut pentru prima dată plînsul de bucurie. Plîngeam pentru că era Frumos.

Mai aveam puțin pînă în piața San Marco și străduțele Veneției erau de pe acum pline ochi. De-o parte și de alta, unul după altul, se aflau restaurante îmbietoare și puteam vedea prin geamuri cum clienții lor mîncau pizza, spaghetti, carpaccio... Am trecut mai departe și, după cîteva minute, eram în San Marco. Ploaia tocmai se oprise și razele slabe ale soarelui răzbăteau printre nori. Erau atîția porumbei! Și vînzători care vindeau nimic altceva decît firimituri de pîine! Turiștii cumpărau și le aruncau pe pavajul pieței, pentru porumbei. Erau sute! Pe lîngă acest spectacol, catedrala era un loc comun. După ce m-am săturat să privesc stolurile de porumbei, m-am îndreptat spre ea. Nu am intrat decît în sala principală, căci pentru muzeu nu aveam bani. Am ieșit repede. Nu trecuseră încă patru ore, așa că m-am îndreptat spre chei. De acolo plecau vapoarele spre insula San Michele, cimitirul Veneției, și cele care făceau înconjurul orașului. Plecau și gondole pentru un tur al canalelor, dar, din aceleași motive financiare, nu m-am putut urca în nici una dintre ele. Am luat încă o dată la picior străduțele și, la ora stabilită, eram din nou în fața catedralei.

— Fir-ar să fie! Totul e foarte scump! N-am găsit nici o pensiune pentru punga noastră. E un tren spre Torino peste trei ore. Mă duc înainte să iau bilete și te aștept în gară.

Iată că acum nu mai aveam decît vreo două ore și jumătate să mă plimb prin Veneția. Într-un fel, era prea mult. Nu aveam nici un ban și erau atîtea tentații. Pe de altă parte, era prea puțin. Mărturie pentru această senzație stăteau comercianții africani care vindeau tot felul de mizilicuri așezate pe cearșafurile pe care le întinseseră în mijlocul drumului și o sumedenie de femei africane, asiatice și albe care făceau trotuarul.

— Sînt mulți oameni care trăiesc aici în condiții mizere, fără acte, numai de dragul de a sta în Veneția. Odată ce au venit, le place așa de mult, că nu mai vor să plece. Ce prostie! Ce-or găsi la orașul ăsta care pute a pește mort!? îmi zise tata.

Eu îi înțelegeam însă foarte bine.

Mergeam aiurea pe străzile Veneției și, din loc în loc, îmi dădeau lacrimile. Era atît de frumos, iar mirosul decadent era pentru mine euforizant. M-am grăbit spre gară, căci simțeam că, dacă aveam să stau mai mult, nu voi mai putea nici eu să plec. Mai era însă ceva de mers, așa că, pe drum, de oboseală, am încetinit pasul. Nimerisem pe o străduță necirculată. De-o parte, un canal, de cealaltă, clădirile vechi. Le-am studiat cu atenție și am observat igrasia care ajungea pînă la jumătatea primului nivel. Ici-colo, cîte cineva ieșea sau intra. Am întîlnit o doamnă la vreo 45-50 de ani care mergea în direcția mea. Avea o față destul de severă, era plinuță și purta un taior gri. Era evident o

venețiană și spiritul meu de reporter în devenire nu pierdu ocazia.

— *Buon giorno*, o salutai eu și ea îmi răspunse.

— Am vizitat astăzi Veneția și m-am tot întrebat din ce trăiesc oamenii care locuiesc aici. Din turism, firește, dar din ce altceva?

— Oo, din nimic altceva. Aici locuiesc numai cei care sînt foarte bogați și nu fac nimic, cei care lucrează în hoteluri, magazine, restaurante și cazinou, la filarmonică, la universitate, la spital... Eu sînt asistentă la spital. Și... cam atît. A, studenții și cîțiva muncitori care fac naveta pînă la fabrica de automobile dintr-o localitate apropiată. Dar din ce țară ești, domnișoară?

— Din România.

Doamna fusese amabilă pînă atunci, dar, cînd a auzit de unde veneam, fața i-a împietrit și a devenit mai ceva ca a unui ofițer fascist.

— Să știi că aici n-o să găsești de lucru! Aici nu e loc pentru emigranți! Pleacă acasă!

Acestea fiind spuse, a luat-o la pas, a intrat într-o clădire și a trîntit ușa cu toată forța în urma ei.

Mi-am continuat drumul spre gară. Mă lecuisem de curiozitate și de străzile mai puțin frecventate ale Veneției și am preferat să mă alătur puhoiului de turiști, refăcînd astfel drumul de dimineață.

Tata dădea tîrcoale prin fața gării, zgîindu-se la grupurile de turiști de diferite naționalități.

— Ei, te-ai săturat de putoarea asta? Ce le-o fi plăcînd atîta la proştii ăştia oraşul ăsta împuţit care stă să moară, nu pot să-mi închipui!

Trebuia să schimbăm trenul la Torino şi aveam o oră de aşteptat. Tata dormita în sala de aşteptare şi numai eu m-am aventurat în afara gării. Nu am văzut însă mare lucru şi m-am îndreptat şi eu spre sala de aşteptare. Era cea mai frumoasă gară pe care o văzusem vreodată, cu picturi murale, fresce şi basoreliefuri. Sala de aşteptare pentru clasa a doua părea salonul unui palat.

Am urcat în trenul de Lyon, dar nu luaserăm bilet decît pînă la ultima staţie italiană. De aici încolo peisajul a început să se schimbe. Cîmpia nord-italiană lăsa loc treptat munţilor. Mont Blanc. Era primăvară, dar aici era încă zăpadă. Am trecut graniţa şi am străbătut apoi staţiunile renumitelor ape minerale.

În dimineaţa următoare eram la Lyon. Am luat o cafea şi un croissant la un bar din gară şi am aşteptat apoi trenul de Paris. Din puţinul pe care l-am văzut aici mi-am dat seama că se schimbaseră multe de cînd părăsisem Franţa. În primul rînd, totul era mult mai modern. Chiar şi trenul mă impresiona. Nu mai era un simplu tren, ci TGV-ul, *Train Grande Vitesse*, cu forma sa aerodinamică, vopsit în portocaliu. Aveam să constat

la Paris că aceasta era, de altfel, culoarea în vogă în acel an, 1990.

Cu toată oboseala drumului și cu toate că mă simțeam atît de prost deoarece de trei zile, de cînd plecasem din Belgrad, nu mă mai spălasem decît pe față la toaletele gărilor, cu cît mă apropiam de Paris, cu atît simțeam că inima îmi crește de bucurie. Cîteodată aveam însă momente de anxietate, căci nu știam unde aveam să stăm în acea noapte și cu atît mai puțin în nopțile următoare. Dar nimic nu putea micșora bucuria revederii acelor peisaje : satele franțuzești cu grădinile lor colorate, gazoanele îngrijite, aleile din pietriș aproape alb și casele albe, cu linii simetrice, elegante și ferestre cu storuri albastre. Într-un fel, mă apropiam de casă, căci locul unde ai învățat să scrii și să citești este o adevărată a doua patrie.

Trenul a tras în Garre de l'Est la lăsarea serii. Am coborît pe peron cu valizele noastre din imitație de piele veche, decolorată și cojită pe alocuri și cele cîteva papornițe. Dacă pînă acum mi se păruse că ne apropiam de casă, aici mi se părea un loc de peste tot și de nicăieri. Erau foarte mulți negri, arabi, asiatici și cu totul alte limbi decît franceza răsunau prin aerul gării. Tata m-a lăsat cu papornițele și valizele pe undeva pe la mijlocul peronului.

— Stai aici. Mă duc să dau niște telefoane.

M-am așezat așadar pe paporniște și am încercat să ignor lumea din jur. Au trecut cîteva minute, cîteva zeci de minute, o jumătate de oră. Mă întrebam dacă puteam să mai am încredere în tata, în halul în care ajunsese. Nu voise să dea telefoane de acasă „prietenilor" lui parizieni de teamă să nu fie interceptat de Securitate. Se pare că cei care au fost supuși unui sistem torționar, chiar după ce acesta a încetat, se simt încă victime sau prizonieri. Nimeni nu-l mai urmărea acum pe tata, dar era deja prea tîrziu: nu mai avea să scape niciodată de acele oribile himere.

— N-am reușit să dau de nimeni. Hai să mergem astă-seară la hotel. Mai avem ceva bani și sunăm de acolo.

Tata știa un hotel ieftin, de numai o stea, pe undeva pe lîngă Turnul Eiffel și, implicit, lîngă ambasada română. Ne-am îndreptat spre metrou. Aici m-am simțit în sfîrșit acasă. Un peron vechi, cu pereți gri, nu prea curat, plin de afișe publicitare și de graffiti. Oameni simpli, poate chiar săraci, îmbrăcați în cîrpe, asortate însă într-un mod șic. Cînd am urcat în tren, tuturor acestor impresii li s-a adăugat mirosul care-mi plăcea atît de mult: de șampon și săpun fin, folosit însă numai de vreo două ori pe săptămînă, de pudră și de parfumuri scumpe. Era amețitor de plăcut și nici nu mi-am dat seama cînd trecuserăm deja prin atîtea stații. Am coborît și am ieșit în rue

Saint Dominique. Un aer proaspăt se simțea aici. Trotuare bine pavate, arbori, clădiri vechi și bine întreținute. Cartierul copilăriei mele. Nu-l mai recunoșteam. Firmele magazinelor nu mai aveau acele culori și lumini psihedelice, nu mai vedeam nici un aparat cu bule-surpriză, nici o persoană îmbrăcată în hainele viu colorate și fistichii ale anilor '70-'80. Lucrurile păreau a se fi liniștit și a fi căpătat un oarecare... *prestige*.

Am luat-o pe niște străzi lăturalnice înguste și, la capătul unei fundături, am zărit lumina verde a neoanelor de pe firma hotelului.

— Ai dracului! L-au făcut de două stele!

A fost ceva mai scump decît se așteptase tata, dar am avut totuși destui bani să luăm o cameră. O cameră mică, dar cochetă, cu un tapet reprezentînd arbori, cu două noptiere și un pat matrimonial în mijloc. Drept baie, un duș. Am intrat repede acolo și mi s-a părut că, după atîtea zile de cînd nu mă spălasem, ajunsesem acum în paradis. Tata a dat în acest timp cîteva telefoane.

— Am vești bune. O să stăm de mîine în apartamentul cunoștinței unui prieten. Hai să dormim, că mîine de dimineață trebuie să ne întîlnim cu el și să discutăm.

15
Belleville

Era o dimineață frumoasă de primăvară. Am părăsit hotelul și am luat metroul pînă la Belleville. Nu mai fuseserăm niciodată în acest cartier, dar se părea că acum aveam să locuim aici cel puțin două săptămîni. Cînd am ieșit la suprafață, un domn elegant, cu ochelari și un costum șic, de vîrsta tatălui meu, ne aștepta în capătul scărilor. Am făcut cunoștință : Claudia, Etienne Genêt. Părea distins și, în același timp, amabil. Ne-a ajutat să cărăm valizele și paporniţele și ne-a condus direct la apartament. Nu am făcut mai mult de cinci minute de la gura de metrou. Era un bloc ca oricare altul din acea zonă. Absolut obișnuit în Paris, dar elegant după standardele românești. Apartamentul era mare, cu trei dormitoare și o sufragerie. Aparținea socrului lui Etienne Genêt, un corsican în vîrstă care venea la Paris numai cînd se țineau concursurile de echitație și se făceau pariuri. Casa era

aranjată după gustul și starea socială a stăpînului ei : simplă, dar curată, un pic bătrînească, prea puțin pariziană. În comparație însă cu apartamentul părinților mei din Balta-Albă sau cu garsoniera mea de la Universitate, era un apartament de lux. Etienne ne-a lăsat cîteva minute să ne instalăm și ne-a dus apoi să ne arate *le commerce du cartier*, adică magazinele și piața unde ne puteam face cumpărăturile.

Etienne fusese la București și știa că acolo nu se găseau fructe exotice. Cînd am ajuns în piață, i-a sugerat tatei să-mi facă o *salade de fruits* și ne-a cumpărat chiar el ingredientele : portocale, banane, căpșuni, ananas și acel fruct asemănător cu un cartof pe care îl vedeam pentru prima dată.

— Ăsta este kiwi, ne-a explicat Etienne. Este fructul cu cea mai mare concentrație de vitamine.

Etienne ne-a cumpărat apoi, de la un magazin, frișcă pentru salată, lapte, cafea și o baghetă. Ne-a condus în sfîrșit înapoi spre casă, căci deja uitasem drumul, și ne-a înmînat în fața blocului cheile și ceva bani de buzunar. Și-a luat la revedere de la noi spunînd că fiica lui, Christelle, de-o seamă cu mine, avea să treacă după-amiază să vadă dacă totul era în ordine.

Pe la 4, Christelle a venit într-adevăr și s-a minunat de cîte și mai cîte. Am tratat-o cu salată de fructe și ea a mîncat cu poftă.

— Vrei și un kiwi ? am întrebat-o cînd a terminat.

— Un kiwi după salata de fructe?!

Mare i-a fost mirarea cînd i-am adus pe o farfurioară cartoful exotic spălat, dar necurățat de coajă. A rîs și ne-a adus la cunoștință că acesta trebuia curățat și tăiat apoi felii. Nu știu de ce făcea atîtea fițe. Eu îl mîncasem cu coajă cu tot și combinația dintre miezul proaspăt și coaja aspră și păroasă mi se păruse inedit de gustoasă. Christelle a făcut apoi o incursiune la bucătărie pentru că i se păru că de acolo venea „un miros plăcut de... de..."

— De la ce vine?

Mare îi fu mirarea să vadă pe aragaz o oală în care fierbea laptele și un ibric în care fierbea cafeaua.

— În România FIERBEȚI LAPTELE ȘI CAFEAUA??

— Păi, da.

— De cee??

— Păi, cafeaua ca s-o bem și laptele ca să-l sterilizăm și apoi să-l bem.

— Dar e lapte pasteurizat!

— Ăăă...

Nu cunoșteam acest cuvînt, „pasteurizat".

— Și cum îl beți? Așa, cald?

— Da.

— Beți laptele cald??

— Da.

— Interesant. Și la cafea nu folosiți cafetieră?

Şi acest cuvînt îmi era necunoscut, aşa că am dat din umeri:

— Aăă, nu. Noi facem cafea turcească.

— Aa... interesant! Pot să beau şi eu?

Christelle nu spusese nimic din toate cele de mai sus cu dispreţ, ci cu o veritabilă curiozitate şi bunăvoinţă. I-am servit aşadar o cafea „turcească" şi, după ce a băut-o, i-am arătat cum se întorcea cu gura în jos ceaşca pentru ca apoi specialiştii să ghicească în zaţ.

— Ce interesant!

Mi-a arătat apoi cum se făcea cafeaua „franţuzească", la cafetieră, şi cum se bea laptele: nefiert şi rece. A fost rîndul meu să mă minunez şi să exclam:

— Interesant!

După ce ne-a luminat pe mine şi pe tata asupra acestor descoperiri făcute de lumea civilizată în ultimii zece ani, Christelle s-a oferit să ne ducă la plimbare prin zonă.

Era deja ora 5, dar soarele încă bătea, luminînd blajin străzile Parisului. Belleville este considerată o zonă mai puţin elegantă a oraşului. Aici locuiesc mulţi emigranţi vietnamezi, chinezi şi – mai puţini – evrei. Nu mersesem niciodată în această zonă cînd locuisem în cartierele şic, dar acum îmi plăcea şi eram bucuroasă s-o cunosc. Părea un cartier mai viu, mai real decît fastidioasa zonă în care stătusem în vremea copilăriei. În plus, aici

se afla un parc foarte frumos, Les Buttes Chaumont, o grădină urbană ce nu avea nimic din eleganța pretențioasă a Champs de Mars-ului, dar care era cu atît mai fermecătoare. La mică distanță de Belleville, la cîteva stații de metrou ce puteau fi străbătute și pe jos, se aflau Montmartre, cartierul artiștilor, biserica Sacré-Cœur, Pigalle, cartierul curvelor și al Moulin Rouge-ului, al magazinelor ieftine, patronate deseori de arabi.

Seara, Christelle ne-a condus înapoi acasă. Ne-am uitat pînă tîrziu pe multiplele canale ale televizorului, minunîndu-ne de cît se schimbase lumea liberă în timpul în care noi stătuserăm în beznă, cu pungi groase trase pe cap.

16
Le petit vietnamien

A doua zi ne-am trezit tîrziu, căci ne culcaserăm aproape spre dimineață. De-abia am avut timp să facem un duș și să ne îmbrăcăm pentru a merge să ne întîlnim cu Etienne Genêt. Ne dăduse *rendez-vous* cu cîteva străzi mai încolo, la sediul C.F.D.T., unul dintre marile sindicate franceze, unde avea o funcție relativ importantă. Pe vremea cînd fusese diplomat, tata era însărcinat, printre altele, cu întreținerea relațiilor cu cele două sindicate franceze majore – C.F.D.T. și C.G.T. – și, parțial, din cauza comunicării sale cu Edmond Maire, liderul C.F.D.T. de atunci, intrase la apă. Îl informase pe acesta despre uciderea minerilor din Valea Jiului și Edmond Maire, un socialist, îi întorsese și el atunci spatele dictatorului de la București, amînînd brusc vizita sa în România, stabilită cu mult timp în urmă. Etienne Genêt nu avea nici un amestec în toate acestea. El fusese angajat la sindicat de curînd și îl cunoscuse pe tata de-abia cînd venise

cu cîteva luni în urmă la București pentru a se informa asupra noii situații. Era însă un om atît de generos și amabil, încît se simțea obligat să ne ajute. Cum? Asta rămînea încă de văzut și ne întîlneam acum cu el pentru a stabili o modalitate.

L-am așteptat cîteva minute în holul C.F.D.T.-ului, pe niște fotolii de lîngă recepție. Și atunci, în cele cîteva minute, a avut loc un incident care mi-a provocat o teribilă angoasă legată de viitorul meu aici. Clădirea sindicatului era foarte elegantă și modernă. La recepție stătea un tînăr de aproximativ 25 de ani, care fusese destul de amabil cu noi. Atunci însă, în sediul acesta elegant, a intrat un bătrîn *clochard* în zdrențe. S-a adresat recepționerului:

— Bună ziua. Sînt un fost membru al C.F.D.T. Am cotizat o viață întreagă, dar de un an sînt șomer și nu mai am nici un ban. Voiam să vorbesc cu cineva de la dumneavoastră, să văd dacă mă poate ajuta cumva.

Recepționerul a căpătat atunci o aură de fascist. Fața i-a încremenit ca un sloi de gheață și ochii i-au fulgerat tăios:

— Ieșiți afară imediat!

— Bine, dar...

— Afară sau chem paza!

— Dar...

Recepționerul a apucat atunci receptorul și a tastat un număr.

— Alo, aici recepția. Veniți repede; avem probleme cu un zarzavagiu.

Clochard-ul a mai bălmăjit ceva și s-a retras.

Abia după aceea a apărut Etienne. A propus să mergem să luăm mai întîi masa de prînz și să discutăm după aceea. Dedusese din discuția noastră din ziua precedentă că mie îmi plăcea bucătăria asiatică și ne-a întrebat:

— Vă place *la cuisine vietnamienne*?

Am recunoscut că nu mîncasem decît preparate chinezești și japoneze, niciodată vietnameze și, ca atare, bucătăria acestei țări mă interesa cu atît mai mult. Tata era mai puțin entuziast, dar veselia mea tinerească îl convinse probabil pe domnul Genêt că alesese bine. Am ieșit din sediul C.F.D.T. și am luat-o pe o străduță îngustă. La mijlocul ei se afla un restaurant minuscul, cu o copertină roșie pe care scria cu litere mari, albe „Dong Huo" sau ceva de genul ăsta.

— *C'est le petit vietnamien*, ne anunță Etienne.

Am intrat. Înăuntru părea la fel de minuscul. Dar plin ochi! Mesele mici, înghesuite, erau înțesate de jur împrejur cu asiatici care mîncau și vorbeau de zor. De-abia am găsit două locuri și jumătate într-un colț. Etienne a comandat pentru toți trei.

De-a lungul timpului, am degustat din bucătăriile multor țări exotice: chinezească, japoneză, thailandeză, coreeană, caraibeană, polineziană...

Cele ale țărilor europene, pe toate, bineînțeles. Nimic nu mi-a plăcut însă vreodată la fel de mult ca mîncarea vietnameză, pentru mine, sinteza ideală a tuturor senzațiilor gustative. Nu întîmplător, poate. Bucătăria vietnameză este produsul unui popor sărac, care a cunoscut rareori abundența alimentară, dar deseori exoticul, tot ceea ce a fost străin de cultura lor. Din te miri ce vietnamezii pot să-ți scoată o mîncare extraordinară. Acea mîncare mi se potrivea foarte bine.

Etienne Genêt mi-a confirmat teoriile care tocmai mi se conturau în minte:

— Majoritatea mîncărurilor din țările sărace sînt foarte condimentate și gustoase. Popoarele respective suplinesc printr-o exacerbare a gustului și a aromei sărăcia cantitativă și nutritivă a alimentelor.

Mda. Era foarte adevărat. Excepție fac totuși mîncărurile din țările Europei de Est, care sînt de-a dreptul primitive.

După acest regal, am părăsit imediat restaurantul, căci o mulțime de asiatici așteptau la intrare să-și mănînce și ei bolul de orez și garnitura aferentă. Ne-am întors la sediul C.F.D.T. și, înainte de a ajunge acolo, ne-am oprit la o cafenea tipic pariziană. Ne-am așezat pe terasă, în stradă, și am comandat cîte o cafea. Aici Gigi și Etienne au pus viitorul la cale.

Tata şi-a expus măreţele sale planuri politice. I-a explicat lui Etienne cum avea de gînd să aplice în România linia politică ce îi era lui cea mai dragă, aceea a C.F.D.T.-ului, a sindicalismului liberal-socialist. Etienne nu era tîmpit, dar, în acelaşi timp, nu cunoştea aproape deloc România. A crezut probabil că tata era un mare lider politic. De fapt, aşa credea şi tata la vremea aceea.

— Singurul meu punct slab este însă Claudia. Duşmanii mei vor să mă lovească prin ea, aşa că doresc s-o pun la adăpost, departe de România.

Etienne Genêt a părut convins şi a promis că C.F.D.T.-ul va avea grijă de mine. Urma, ca atare, să mai stau împreună cu tata în apartamentul din Belleville timp de două săptămîni, după care el avea să se întoarcă la Bucureşti, iar eu să mă mut la un cămin pentru tineri, administrat de sindicat.

17
Châtillon-Montrouge

Châtillon-Montrouge este un orășel din suburbia pariziană. Așa se numea și stația de metrou la care trebuia să coborîm, prima după Porte-des-Lilas, pe centura Parisului, la capătul liniei. N-am făcut decît cîteva minute pînă la cămin. Se afla lîngă un supermagazin Darty și, pentru un cămin de nefamiliști, era o clădire destul de îngrijită. Am intrat în holul curat și am urcat pînă la primul etaj unde se afla biroul directoarei, ea însăși membră C.F.D.T. Ne-a primit cu amabilitate și mi-a repartizat o cameră la ultimul etaj, 8.

— Acolo vei fi mai izolată de restul, căci avem aici mulți tineri cu probleme.

Tata a fost mulțumit de noua mea locuință și, după ce m-a ajutat să-mi duc bagajele în cameră, a pornit-o spre gară, condus de domnul Genêt. Sindicatul îi luase bilet de tren pînă la București, așa că peste două zile avea să fie acasă.

Am rămas singură în cameră, care mi se părea prea luminoasă. Avea un geam mare cît un perete întreg, și mă simțeam ca într-un acvariu. Am tras storurile. Așa era mult mai bine. Era o cameră mică, cu pereții vopsiți în bleu și un linoleum crem pe jos. Drept mobile nu avea decît un pat mic, o masă și un dulap îngust. Era și o chiuvetă, dar toaleta și dușurile se aflau pe hol, la comun. De-abia îmi aranjasem cele cîteva lucruri în dulap, că am auzit o bătaie în ușă. M-am dus să deschid. Era o fată cam de 30 de ani, foarte grasă, dar cu o figură simpatică.

— Bună. Sînt Michelle, asistenta socială a căminului. Te-ai instalat bine?

— Da.

M-a dat la o parte și a intrat în cameră. S-a uitat de jur împrejur.

— Te simți bine, nu?

— Da.

— Într-o oră se servește masa de seară și înainte de ea, cam acum, majoritatea căminiștilor se adună jos, în hol, la palavre. Hai să-i cunoști!

Mi-am pus un pulover și am ieșit în urma ei. Am așteptat cîteva minute la lift, dar, cum acesta părea veșnic ocupat, am luat-o pe scări. De sus pînă jos, toți pereții erau plini de graffiti. Cînd am ajuns la parter, holul părea de data aceasta mult mai populat și gălăgios. Era un cămin mixt, așa

că fete și băieți stăteau împreună la taclale pe canapelele din imitație de piele bleu. O salutară cu toții pe Michelle.

— Bună seara tuturor! Am venit să v-o prezint pe Claudia. O să stea cu noi de acum încolo.

Mi-au urat „bun venit" aproape în cor, mi-au zîmbit și s-au ridicat să mă sărute de patru ori pe obraji, conform obiceiului parizian. S-au prezentat cu toții și m-au invitat să iau *l'apéro* cu ei. Aperitivul consta dintr-o poșircă făcută din *juice*-uri și puțin alcool, pe care ei o numeau *punch*. Văzînd că toți mă primiseră bine, Michelle s-a retras.

Annie, Regis, Samuel, Julie... Toți erau tineri, fără studii superioare, mai ales șomeri, dar și cîțiva angajați la unele firme care le plăteau salariul minim. Cu toții erau însă foarte dezghețați, cu mult *savoir vivre*. Mă simțeam bine printre ei.

Atunci, în prima seară, i-am cunoscut pe cei care aveau să-mi fie prieteni mai speciali: Annie și Philippe. Cum cel din urmă a apărut mai tîrziu, Annie a fost cea care mi l-a prezentat.

— Claudia! E un băiat aici care vrea să te cunoască.

S-a apropiat de mine cu Philippe, care zîmbea ca în fața celei de-a opta minuni a lumii. Îi ajungea lui Annie pînă la umeri, iar eu aveam aceeași înălțime ca și ea.

— Philippe. Claudia.

Ochii strabici și albaștri ai lui Philippe au făcut cîteva ture pe orbită, au scînteiat și fața lui a strălucit de bucurie.

— *Bonjour*, Claudia. *On se fait la bise ?* întrebă el insinuant, ridicîndu-se pe vîrfuri și întinzînd buzele înspre mine.

Ne-am pupat de patru ori pe obraji, după care Philippe făcu:

— Frrr! și tremură.

— Ce bine a fost! *Tu es la plus belle!*

Cei cîțiva co-căminiști care se strînseseră în jurul nostru au izbucnit în rîs. Philippe nu păru intimidat și continuă:

— Tocmai am luat salariul. Nu vrei să mergem, împreună cu Annie, cealaltă *la plus belle*, să bem o bere? Fac cinste.

Încremenisem de cîteva secunde și îmi țineam în continuare gura căscată.

— Aa... ba da.

— Super! Atunci așteptați-mă aici. Mă duc pînă sus și mă întorc în nici cinci minute.

Philippe a urcat scările, iar cei din jurul nostru s-au retras. Am rămas singură cu Annie.

— Ce părere ai de Philippe? Pare cretin, nu-i așa?

— Mmm... un pic.

Annie rîse:

— Culmea! Nu e cretin. E orb. N-ai zice, nu-i așa? Lucrează la o făbricuță unde bagă creioane în cutiuțe. E *cool*, nu-i așa?

Acum rămăsesem de-a dreptul gură-cască. Philippe era *cool* într-adevăr și se comporta ca și cum nu ar fi fost nevăzător.

— Le zice la toate fetele „la plus belle". A aflat că de-abia ai venit și vrea să cunoască o prospătură.

După Philippe, ceilalți orbi mi s-au părut niște papă-lapte răzgîiați care credeau că, în afară de vedere, totul li se cuvine.

N-a trecut mult și l-am văzut apărînd în capătul scărilor, proaspăt pieptănat și îmbrăcat cu un costum culoarea oului de rață, cu cămașă albastră și *papillon* roz.

— *Re-bonjour!* ne spuse el zîmbind, uitîndu-se cînd la mine, cînd la Annie.

Ne-a dat apoi cîte un braț la fiecare și am pornit toți trei, cu Philippe la mijloc, zîmbind vanitos lumii dimprejur, spre ieșire.

Barul la care ne-am dus se afla la cîteva străzi mai încolo și pînă am ajuns, pe drum, Philippe, încadrat de noi două, își întorcea zîmbitor fața încolo și încoace, dîndu-le cu tifla parcă tuturor trecătorilor posibili. Odată ajunși la bistroul Le Connard, Philippe ne-a dat drumul, a deschis ușa și ne-a făcut loc să intrăm înaintea lui.

— *Bonsoir*, toată lumea! lansă el imediat ce intră după noi.

Cîțiva consumatori i-au răspuns la salut, dar mai ales barmanul l-a întîmpinat cu voioșie. Philippe s-a pupat de patru ori cu el și ni l-a prezentat:

— Claude. Claudia. Annie.

Philippe a comandat cîte o bere și ne-am dus să ne așezăm la o masă. Cum a venit berea și Philippe s-a binedispus și mai mult, a devenit și mai simpatic. M-a întrebat cîte ceva despre mine și, auzind că veneam din Europa de Est, în starea de ebrietate în care deja se afla, n-a putut să nu comenteze:

— Am auzit că voi, în Est, le cam aveți cu băutura. Cică dați pe gît paharul și apoi faceți așa:

Zbam! paharul gol al lui Philippe a fost aruncat peste umăr, în spate, și spart cu voioșie de pardoseală. Numai Claude s-a supărat. Nu însă cu adevărat. Nimeni nu se putea supăra pe Philippe. Nici măcar Annie, care locuia vizavi de el și îl certa mereu că face gălăgie noaptea, cînd îi venea în vizită prietena, tot o nevăzătoare, ceea ce se întîmpla cam des.

În afară de problema gălăgiei lui Philippe, Annie era mulțumită. Ca și mine, în prima zi cînd se instalase aici, se speriase însă cînd văzuse dușurile. La fiecare etaj erau numai două, pentru zece camere. Și eu, și ea ne gîndiserăm că o să fie bătaie pe ele și că n-o să mai apucăm să ne spălăm cum trebuie. Din fericire, ne înșelam. Majoritatea locatarilor de-abia dacă se spălau din an în Paști.

— De fapt, ar fi trebuit să-mi închipui, spuse Annie. Parizienii și francezii din zona aceasta, precum și cei din sud nu le au deloc cu spălatul. Eu sînt din Normandia și noi acolo ne spălăm cel

puțin o dată pe zi. Ca și voi, românii. Ăștilalți din cămin, aiurea! Se și droghează și cică, dacă te speli prea des, îți ies drogurile prin piele și e ca și cum le-ai consumat degeaba!

Annie a izbucnit în rîs.

Prietenia mea cu Annie a fost cu totul specială. Nu era numai normandă, curată, anti-mizerie și anti-droguri, dar și o naționalistă înrăită. Era frumoasă. Blondă, cu bucle naturale tunse scurt și ochi de un albastru intens.

— Mîine trebuie să mă întîlnesc cu un prieten de-al tatălui meu la Belleville. Pe urmă vreau să mă duc la Tati să-mi cumpăr ceva. Vii și tu?

— A, nu! Ce oroare! Detest acea zonă. Mi-e și frică să pun piciorul acolo! E plin de negri, de arabi maronii, de galbeni... *Oh là là*, ce oroare! Miros îngrozitor, fură, te agață! I-aș extermina pe toți. Acolo nu mai e Franța, e junglă. *Oh là là!* Îi urăsc pe străinii ăștia. Vin aici la noi să se reproducă precum iepurii și să ne umple de jegul lor!

— Bine, dar și eu sînt străină.

— Tu ești altceva. Ești albă, te speli, nu furi, vorbești bine franceza. Ești o europeană.

Annie mă măgulea într-un fel, dar nici atunci, nici acum și niciodată nu m-am simțit europeană. Românii, cel puțin noi, bucureștenii, sîntem undeva la frontiera dintre Europa și Orient, că o vrem sau nu.

Oricum, sinceritatea lui Annie era un lucru de neprețuit, ca și cinstea și curățenia ei sufletească. Știam că atunci cînd era amabilă, era amabilă din inimă și știam că îmi spunea întotdeauna adevărul. Asta îmi plăcea ; era un lucru pe care îl apreciam mai mult decît orice altceva. Dacă toți oamenii ar fi ca ea, totul ar fi simplu și just. Dar, vai ! Parisul era cu totul altceva.

17
Carte orange, carte rose

Primăvara și vara acelui an la Paris au fost pline de tentative disperate de a obține un permis de ședere temporară, *carte rose*, care avea toate șansele să devină apoi o *carte orange*, permisul de ședere îndelungată. Eforturile mele erau susținute de Etienne Genêt și de cîteva cunoștințe de la C.F.D.T. Dar, nu știu. Se presupunea că C.F.D.T. ar fi o organizație puternică, dar am constatat repede că angajații de la sediul central nu cunoșteau deloc legile propriei lor țări, cel puțin pe cele cu privire la emigrație și, ca atare, nu știau să se poarte cu autoritățile. Sau poate că nu-și dădeau silința. Am fost așadar nevoită să încerc pe propria-mi piele răutatea generală a autorităților și disprețul lor față de români în special. Legea emigrației se învîrtea într-un cerc vicios. Nu puteai să primești permisul de ședere ca student decît dacă erai înscris la facultate și dacă aveai reședință stabilă în Paris,

nu altundeva. Prima parte nu a fost o problemă, căci facultatea m-a primit imediat. A doua parte era însă un labirint. Nu puteai avea reşedinţă stabilă decît dacă aveai permis de şedere. Persoana care îţi făcea acte din care să rezulte că locuieşti la domiciliul ei fără să ai în prealabil permis de şedere încălca legea şi risca să fie amendată zdravăn. Căminul meu nu se afla în Paris, ci în Châtillon-Montrouge, aşa că nu puteam să declar că locuiesc acolo. Etienne Genêt nu locuia nici el în Paris, ci într-un oraş de suburbie, ca şi alţi prieteni de-ai tatei care lucrau la C.F.D.T. După luni de zile, am găsit în sfîrşit o persoană cu domiciliul în Paris, dispusă să-mi facă acte care să ateste că stăteam acolo: sora femeii de serviciu de la cămin, o bosniacă. Alergam aproape în fiecare zi pentru formalităţi şi asta mă stresa din cale-afară. Între timp, nu puteam să fac nimic altceva: nici să lucrez, nici să merg la facultate – era sfîrşit de an –, nimic. Annie, pînă atunci şomeră, îşi găsise de lucru, aşa că nici compania ei n-o mai aveam. Ajunsesem exact ca toţi ceilalţi pierde-vară din cămin. Şi nici măcar ca ei. Ei aveau, de bine, de rău, o preocupare constantă: se drogau care mai de care. Cel mai cuminte dintre ei, abia ieşit de la puşcărie, cultiva haşiş în balcon. Cît despre ceilalţi, preferau chestiile mai *hard*. Jos, de jur împrejurul căminului, erau o mulţime de seringi de unică folosinţă, aruncate acolo, în spaţiul comun,

pentru a nu se putea descoperi proprietarul lor inițial. Poliția își băga nasul din cînd în cînd, dar, cum toți se drogau, n-avea ce face.

Nu aveam nici bani suficienți cît să pot merge încoace și încolo prin Paris. Singurele mele episoade de destindere și de evadare erau cele oferite, bunăoară, de Etienne Genêt. Mă invita adesea la prînz la *le petit vietnamien* și apoi la cîte o cafea. Uneori chiulea după-amiezile de la serviciu și mă ducea să vizitez împrejurimile Parisului. Pe fiica lui, Christelle, n-am mai văzut-o prea des, din păcate. A intrat în sesiune și apoi a plecat în vacanța de vară. Două doamne, vechi cunoștințe ale tatălui meu, i s-au alăturat însă lui Etienne Genêt în gesturile de ospitalitate față de *la petite roumaine*.

Ginette Cordier era o veche membră a C.F.D.T., secretara lui Edmond Maire. Acesta era în prezent directorul unei firme de turism și Ginette îl urmase acolo. Birourile lor se aflau la Tour Montparnasse, relativ aproape de Châtillon-Montrouge. Ginette mă invita deseori acolo să iau prînzul cu ea la cantina angajaților din Tour Montparnasse. Dar ce cantină! Cuprindea cîteva restaurante, toate cu autoservire. Dar ce autoservire! Găseai aici toate felurile de mîncare posibile, de la *entrée*-uri precum *saumon fumé* sau stridii pînă la deserturi fabuloase de căpșuni cu frișcă sau mascote din cea mai bună ciocolată. Ginette avea oricum un

surplus de bonuri de masă. Avea peste 40 de ani și o siluetă demnă de invidiat. Declara însă sus și tare că făcea eforturi pentru a se menține astfel și, ca atare, la dejun consuma numai cîte un iaurt cu bifidus activ. Cu restul bonurilor ei de masă mă regalam eu. Oricum, nu depășisem vreodată, pînă atunci, greutatea de 48 de kilograme. Ginette era, de asemenea, elegantă. M-am minunat de cîteva ori de ținuta ei șic, dar ea, de fiecare dată, îmi răspundea cu modestie:

— *Ce n'est que des fringues !* Nu-s decît țoale.

Poate. Dar, în orice caz, țoalele ei erau asortate și potrivite ca lumea.

După o masă la Tour Montparnasse o luam de obicei pe jos vreo stație-două, pînă la Gaîté sau Pernity, cartierele curvelor și ale sex-shop-urilor. Îmi plăcea să trec pe lîngă magazinele cu vitrine negre și firme de un roz tare, închipuindu-mi ce s-ar fi putut afla dincolo de ele. Nu intram însă niciodată și, de la stația Gaîté sau Pernity, luam metroul. Mai mergeam doar trei stații pînă la Châtillon-Montrouge.

Cealaltă binefăcătoare a mea a fost Monique Divert. Era cam de-o seamă cu Ginette, dar, spre deosebire de ea, nu avea familie și, ca atare, avea mult mai mult timp liber. Majoritatea weekendurilor mi le petreceam la ea. Vineri la prînz mă duceam s-o întîlnesc la firma Renault, unde lucra ca angajată a sindicatului C.F.D.T.

Programul se termina atunci – vineri, la prînz – şi la ora 13.00 ieşeam cu maşina ei din garaj. Luam drumul Andrésy-ului, un oraş din suburbia pariziană, unde locuia Monique. Făceam cel puţin o oră pînă acolo, căci era *embouteillage*. Toţi francezii îşi terminau programul vineri la prînz şi plecau spre locuinţele lor din suburbii sau spre destinaţiile de weekend. Pe drum, opream la supermarket pentru a face proviziile necesare pînă luni. Acesta era unul dintre cele mai tari puncte ale weekendului. Spre deosebire de Ginette, Monique era mult mai grasă şi gurmandă. Nu pleca niciodată de la magazin fără a-şi fi umplut întregul cărucior: *juice*-uri, cotlete, brînzeturi, biscuiţi, îngheţate, sosuri... Tot ce-ţi puteai închipui.

Prima dată cînd mă luă în weekend şi o văzui umplîndu-şi căruciorul, am rămas *bouche-bée* şi m-am întrebat dacă nu avea cumva de gînd să mă ţină sechestrată la ea în apartament vreun an de zile. Aproape am căzut pe spate cînd ne-am apropiat de casierie şi am auzit replica următoare:

— *Allez hop !* E de-ajuns pentru azi. Mîine mergem la piaţă în Andrésy.

De-abia am reuşit să cărăm pungile pînă la maşină. Cu plinul alimentar făcut, am pornit spre reşedinţa lui Monique. Am intrat în Andrésy. Un burg şarmant, cu case tipic franţuzeşti şi grădini cochete. Monique stătea însă într-un bloc, foarte elegant de altfel. Avea un apartament mare, cu o

sufragerie, un dormitor și un hol foarte spațios. Toată podeaua, inclusiv cea din baie, mai puțin cea din bucătărie, era acoperită cu mochetă roz. Decorul, în general, era foarte plăcut, modern, în nuanțe calde, pastel. De cum am ajuns, Monique s-a apucat să pregătească masa.

— Să te ajut?

— Nu intră nimeni în bucătăria mea!

Ca să stau cuminte în acest timp, mi-a oferit un aperitiv. S-a dus să deschidă un dulăpior și, cînd ușa s-a dat la o parte, am avut surpriza să descopăr un adevărat băruleț. Era înțesat cu sticle de whisky, coniac și lichioruri de toate felurile, pline pe trei sferturi sau pe jumătate. Aveam să constat, de altfel, la toți francezii cît de cît așezați prezența acestui băruleț în sufragerie. Cred că, totuși, ei și noi, românii, nu sîntem „popoare verișoare", așa cum susțin ei. Într-o sufragerie românească, o astfel de colecție ar rezista cel mult două zile.

Băruletul lui Monique a avut de suferit serios în fiecare weekend în care eram invitată. Tot așa și în acea primă după-amiază. Am luat la rînd toate sticlele și am consumat cantități destul de importante. *Les pistaches* și alunele pe care mi le pusese pe masă erau probabil de vină, căci mergeau foarte bine cu alcoolul. Cînd, după vreo oră, masa a fost gata, nu credeam că am să mai pot mînca. Dar cînd am văzut *entrée*-ul din salamuri de cea mai bună calitate, aranjate frumos pe farfurie, alături

de *cornichons*, maioneză și muștar, nu mi-am mai simțit deloc burta plină. A urmat salata cu un sos excepțional și, apoi, felul principal. Chiar înainte de acesta, Monique a deschis sticla de vin, un vin alb care mergea foarte bine cu *coquilles Saint-Jacques*. Scoicile fuseseră gratinate și plasate apoi în cochilia lor inițială împreună cu un sos cu... smîntînă, ardei, lămîie?... și bucățele mici de legume. N-am mîncat niciodată ceva mai bun. A urmat apoi platoul cu brînzeturi: *camembert*, *rocquefort*, *emmental*, *babibel*... Desertul – înghețată – l-am mîncat în fața televizorului.

Se transmitea un film pe care Monique ținea neapărat să-l vadă și să-l înregistreze pe casetă video: *Zeii au înnebunit*.

Un trib de boșimani trăiesc izolați și fericiți în deșertul Kalahari. Pînă într-o zi, cînd un elicopter le survolează teritoriul și pilotul aruncă pe geam o sticlă goală de Coca-Cola. Obiectul se credea inițial că a fost trimis de zei, dar, la scurt timp, iscă gîlceavă în cadrul tribului, căci toți vor să pună stăpînire pe el. Un boșiman ia atunci obiectul și pleacă la drum să-l caute pe Zeul care li-l trimisese pentru a i-l înapoia. Ajunge în cîteva zile în zonele civilizate ale Africii de Sud și de aici își începe aventura cunoașterii, o incursiune tragică în secolul XX.

Și eu mă simțeam într-un fel ca micul boșiman. Atunci, în '90, eram atît de boșimană! Stătusem

atîția ani cu o pungă trasă pe cap și de-abia acum redescopeream civilizația. Le era atît de ușor pe atunci occidentalilor să ne trateze de sus. Vorbesc de autoritățile lor, de oamenii cu putere, nicidecum de cei simpli, precum Monique, Etienne, Annie...

Monique mi-a făcut patul în sufragerie. Pe la 11, ea s-a retras în dormitor, iar eu am putut să mă uit pe toate programele de televiziune pînă tîrziu după miezul nopții.

Ne-am trezit devreme a doua zi. După un *juice* din portocale stoarse ad-hoc, un *croissant* și un bol de cacao, am luat-o spre piață. Era la vreo doi kilometri de blocul lui Monique. Am trecut pe străduțe străjuite de case cu grădini superbe și coroanele copacilor ieșind pe deasupra gardurilor și creînd o boltă umbroasă și plăcut mirositoare deasupra drumului. Am intrat în Andrésy-ul vechi – un burg cu străzi de caldarîm și case mari de piatră. În mijloc, piața.

Tarabe elegante, cu copertine deasupra, și produse de toate felurile. Țăranii, vînzătorii de pește, băcanii strigau din toate părțile, invitîndu-te la cumpărături. Ne-am oprit mai întîi la taraba unui băcan, de unde am cumpărat vreo cinci feluri de mezeluri. Apoi am făcut turul tarabelor cu zarzavaturi. Au urmat cele cu produse pescărești. Acestea m-au încîntat cel mai mult. Fructele de mare și peștii erau așezați elegant, în ordine, în mare

parte dezosați, și culorile lor erau atît de frumoase. Monique a cumpărat stridii și somon.

Am ieșit din piață și am luat-o spre patiserie. Două baghete și o tartă cu căpșuni ne-au fost achizițiile de aici.

Am stat pînă tîrziu să mîncăm pe îndelete bunătățile pe care le pregătise Monique.

Duminică am mers la Barbizon. Monique mă întrebase ce loc din toată Franța voiam să revăd mai întîi, iar eu îi spusesem de Barbizon. În pădurea aceasta plină cu stînci mă zbenguisem în multe duminici ale copilăriei. Dincolo de ea se află un cîmp cu flori, și cred că vecinătatea lui i-a făcut pe „pictorii de la Barbizon" să se retragă aici. La întoarcere, am oprit în Maison Lafitte, suburbia bogătașilor, să luăm masa.

Weekendurile cu Monique erau parcă rupte din paradis. Luni dimineața însă mă întorceam în mașina ei spre Paris și aterizam la căminul din Châtillon-Montrouge. Trecuseră deja cinci luni de cînd locuiam aici. I-am văzut pe toți colocatarii mei nespălați găsindu-și, rînd pe rînd, de lucru, permanent sau măcar cu ora. Eu, neavînd permis de lucru, eram nevoită în continuare să primesc de pomană de la Monique, Etienne și Ginette. Ei erau foarte drăguți, dar, în rest, aproape totul mi se părea oribil. Autoritățile mă chemau în repetate rînduri pentru acte și nu mai știau cum să-mi pună bețe în roate. După o zi întreagă petrecută

în sălile de așteptare de la birourile Emigrației mă întorceam la cămin. De cum ieșeam din stația de metrou, mă întîmpinau afișele puse la fiecare colț de clădire, inclusiv cea a căminului : Jean-Marie le Pen, politicianul naționalist francez, acoperit la ochi cu o cîrpă roșie. Lozinca spunea : „Ei (străinii) vor să acopere ochii Franței". Cum ajungeam la cămin, mă duceam în sala unde se afla televizorul, tocmai la timp pentru actualități. În fiecare zi erau prinși cîțiva străini prezenți ilegal în Franța sau care voiau să obțină azil politic fără motive întemeiate și erau expulzați. Pînă acum fuseseră foarte mulți africani, dar, de curînd, românii ocupau un loc însemnat în cadrul actualităților. Mă simțeam oribil. În timpul coșmarului trăit în România în timpul comunismului, țara în care mă aflam acum, Franța, fusese în mintea mea Pămîntul Făgăduinței, locul unde, dacă aș fi ajuns din nou, aș fi trăit fericită. Realitatea era izbitor de diferită.

18
Far West

Nu avusesem niciodată rău de avion, dar, cu cît ne apropiam de București, aveam senzația că toate organele vitale îmi cad în jos, stînd parcă să-mi iasă din corp. Nu mă expulzaseră, dar, după atîtea luni de tăiat frunze la cîini, simțisem că tot spațiul se închide în jurul meu ca o cutie îngustă. Simțeam că Franța mă detestă. Din păcate, nu aveam nici un pic din sîngele acela pe care îl admir atît de mult : cel al nomazilor evrei, țigani sau asiatici, care, dacă îi dai afară pe ușă, îți intră pe fereastră. Aveam în schimb handicapul că suferam atunci cînd mă simțeam nedorită. Nu mai suportam Franța și, dacă nu aș fi părăsit-o cît de curînd, simțeam că aveam să explodez.

Nici în România nu îmi surîdea să mă întorc. Dar, neavînd bani sau vize, nu-mi rămînea altă alegere.

Avionul a aterizat. Un autobuz vechi și jegos a venit să ne recupereze de la scara acestuia și să

ne ducă pînă la clădirea ponosită pe care scria „Aeroportul Internațional București-Otopeni". Am trecut repede de controlul pașapoartelor și am ajuns în sala unde trebuia să ne așteptăm bagajele. Era mizerie pe jos. Totul părea atît de... țară subdezvoltată. Numai într-un colț era o reclamă luminoasă care anunța deschiderea hotelului Sofitel. Am așteptat vreo jumătate de oră ca banda rulantă pentru bagaje să înceapă să huruie. Se mișca atît de anevoios și, prin hruba neagră, scuipa parcă în chinuri cîte o valiză. Mă uitam la ea cum se învîrte și îmi venea să plîng. Aterizasem parcă în țara nimănui. În junglă. În Vestul Sălbatic. Da, de ce nu? De fapt, asta nu era rău. Visasem întotdeauna să emigrez în America, dar în America de acum cîteva secole, în Vestul Sălbatic însuși. Și iată: mă născusem chiar în țara nimănui, patria schimbărilor, a înșelăciunilor, a crimei ridicate la rang de onoare, în Jungla care aștepta să fie dezvirginată. În plus, aici nimeni nu îmi va arunca vreodată praf în ochi spunîndu-mi că sînt romîncă, că n-am dreptul la viză, că nu sînt la înălțimea ... a ce?... a lui Jean-Marie le Pen bandajat la ochi și pus pe afișe pe zidurile unui cămin de nefamiliști din Châtillon-Montrouge?

Mi-am recuperat valiza și m-am îndreptat către ieșire. În definitiv, mă simțeam liberă în țara nimănui. Toate drumurile care porneau de aici erau

neasfaltate, mizere, pline cu oameni de tot felul. De-a lungul nici unuia dintre ele însă nu se afla vreo barieră, lege sau așezare. Puteam să fac ce voiam și nu aveam de dat socoteală nimănui.

Cuprins

PARTEA I

1. Bangui 9
2. Bombo 25
3. Porno 35
4. *Le serpent* 42
5. Șoimii patriei 49
6. Mercedes 53
7. Romulus 59
8. Chinină 67
9. Gabriela 81
10. Junglă, sex și soare 92
11. *Au revoir, voyageur* 97

PARTEA a II-a

1. Paris 103
2. Rue Camou 110
3. Mars 113
4. Nancy 117
5. Clarviziuni 124
6. Inocentul 131

7. Fantomas 138
8. Secrete 143
9. *Blow Up* 147
10. Balta-Albă 156
11. Extrem-exotic 161
12. *Konnichi wa !* 168
13. Revoluţie 174
14. Occident Express 184
15. Belleville 198
16. *Le petit vietnamien* 203
17. Châtillon-Montrouge 208
17. *Carte orange, carte rose* 216
18. *Far West* 226

BIBLIOTECA DE DUMINICĂ

au apărut:

Claudia Golea – *Planeta Tokyo*
Kiki Vasilescu – *Romanul românesc pervers*
Claudia Golea – *Tokyo by Night. Planeta Tokyo 2*
Cip Ieşan – *Întoarcerea punguţei cu doi bani*
Leonard Muha – *Un rol pentru Andra*
Alex Tocilescu – *Eu et al.*
Dan Giosu – *Patru plus patru şi ceilalţi patru*
Claudia Golea – *French Coca-Cola*

www.polirom.ro

Redactor: Alina Radu
Coperta: Tudor Răileanu
Tehnoredactor: Luminița Modoranu

Bun de tipar: ianuarie 2006. Apărut: 2006
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. Box 266
700506, Iași, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
București, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33,
O.P. 37 • P.O. Box 1-728, 030174
Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

Tipografia S.C. PRINT MULTICOLOR S.R.L. Iași
str. Bucium nr. 34, Iași, 700265
tel.: 0232-211225, 236388, fax.: 0232-211252

Valoarea timbrului literar este de 2% din prețul de vînzare
și se adaugă acestuia. Sumele se virează la Uniunea
Scriitorilor din România, cont nr. 2511.1-171.1/ROL

BIBLIOTECA DE DUMINICĂ

Claudia Golea evocă o copilărie şi o adolescenţă exotice, petrecute între mediul diplomatic din Bangui şi Paris şi spaţiul cenuşiu al României anilor '70-'80. Alături de fetiţa plină de imaginaţie, cititorul ia parte la jocurile cu cimpanzeul Porno, urmăreşte rezolvarea conflictului diplomatic dintre România socialistă şi Republica Centrafricană, stîrnit de o frumoasă dansatoare româncă, sau se plimbă prin Paris şi prin subsolurile tenebroase ale ambasadei române din capitala franceză... Finalul cărţii este emblematic pentru sfîrşitul unei epoci şi al unei vîrste: revoluţia din 1989 o surprinde pe eroina romanului studentă în Bucureşti, încercînd să fugă de realitatea sordidă pentru a-şi regăsi lumea miraculoasă a copilăriei.

EDITURA POLIROM
ISBN 973-46-0141-5
9 789734 601417
www.polirom.ro